COMMENTARII
DE REBVS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XXIII. PARS II.

LIPSIAE MDCCLXXIX.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.
Venduntur etiam
ondini apud Fr. Elmsly. Edinburgi Io. Balfour. Lugd. Bat. ap. Fratres
chtmann. Parisiis Barroi senior. Venetiis Io. Bapt. Pasquali. Milano
los. Galeazzi. Augustae Taurinor. Laurent. Giraud. Holmiae
Magnus Sweterus.

I.

Journal de médecine, chirurgie, pharmacie cet. Par. Mr ROUX. Tom. XLIII. à Paris 1775. 12. pag. 576. Tom. XLIV. ib. eod. pagg. 576.

i. e.

Diarium ad medicinam, chirurgiam, pharmaciam etc. pertinens, Auctore ROUX, Tom. XLIII. et XLIV.

More consueto per singulos indicabimus menses sequentia. Igitur:

Mensis Ianuarius: p. 3.

1) Cl. BERNH. PEYRILHE dissertatio academica, *de cancro*, quam alibi *) recensuimus. p. 7.

2) DUPLAN observationes de *duabus pleuritidis speciebus*, quarum altera in iuuene viginti quinque annorum repetitis venaesectionibus in pede, altera vero in femina triginta trium annorum, cum diarrhoea, ventris duritie, borborygmis et torminibus vehementibus coniuncta, per venaesectionem in brachio dextro, ptisanam et cantharides in suris applicatas, sublata est. p. 19.

3) POMMEL. observatio de *variolis confluentibus*, quas leniora sequebantur symptomata, cuius rei causam fuisse hanc censet Cl. Auctor, quod puer ante aliquot dies ferro candente alterum laeserat crus, quo facto vehemens inflammatio p. 28.

*) v. comm. nostr. Vol. XXII. p. 689.

tio ſuppuratioque accedens materiam variolo
ipſi ſubtraxerat morbo.

p. 30. 4) Epiſtola Cl. MAVDVYTI DE LA VARENN
de quadam peculiari variolas tranſplantandi ratio
Concernit illa potiſſimum morem inter Chinenſ
receptum, quo cruſtas varioloſas ſiccatas et in p
verem redactas ope goſſypii indunt naribus, atq
contagium varioloſum ſic producunt. Obſeruatio
nes variae illuſtrandae rei propoſitae inſeruiunt.

p. 37. 5) Relatio de *quatuor hominibus ſuffocatis*
gypſi fodina, Auctore Cl. ROCHARD; purifica
quippe aëris cauſa ſuffumigia cum ligno iunip
quod comburebatur facta erant, quae tamen aër
raritatem efficiendo, exhalationibus noxiis, ma
rem conciliarunt noxam.

p. 48. 6) Cl. BANAV obſeruatio *de ſuffocatione a v*
poribus carbonum. Cl. BANAV cuidam abbati ſuff
cato auxilio fuit, veſtimenta ei exuendo, aëri li
riori illum exponendo, ac humectando corpus aq
frigida. Abbas in vitam reuocatus ſtatim auidi
me oxycratum potauit, ac vires aceti vinoſi in ip
paroxyſmo naribus frequenter admoti, quibus
quam maxime ſenſit leuatum, refocillatumque,
modum laudauit.

p. 51. 7) Epiſtola ad Auctorem huius diarii a cl
THIER de methodo *hernias cauteriis curandi*; d
bus enim exemplis egregium huius remedii vi
declarare confirmareque ſtudet.

p. 64. 8) Obſeruationes Cl. BOURIENNE de *abſc*
bus in muſculorum abdominis interſtitiis. Tria exe
pla hic commemorantur, quae ab externa qu
erant cauſa, felicem habuere euentum. Ver
eiuſmodi abſceſſus, ſi iuſto ſerius deprehendu
funeſtum augurari ſinunt exitum, quia pus vel
peritonaeum tranſire, vel ſeſe in contextu cell
loſo diffundere ſolet.

9. Epi

9) Epiſtola Cl. BECHEREL *de gutta ſerena feliciter ſublata*, a ſubitanea menſium obſtructione hoc malum ortum erat, eique ſaepius repetitis venaeſectionibus medebatur. Simile exemplum legitur apud SCHARSCHMIDIVM *). p. 80.

Menſis Februarius:

1) Cl. PLANCHONI obſeruatio *de fluxione catarrhali veſicae*. Praemiſſa huius morbi deſcriptione omnia illuſtrantur, declaraturque decoctum vuae vrſi cum nitro et glycyrrhiza quam maxime conueniſſe aegro, vt ſanitatem recuperaret. p. 118.

2) DESGERAUD obſeruatio *de aſcitide*. Oleo liuarum cum ſpiritu ſalis ammoniaci volatili inuncto abdomini aegrum ſanatum aſſeritur. p. 128.

3) LAPEYRE obſeruatio de operatione *empyematis* in infante poſt pleureſin pure in pectore collecto. Omnis cura pectoris inciſione et puris emiſſione potiſſimum abſoluta eſt. p. 130.

4) Cl. OTERRAS obſeruatio *de particulae oſſis fibulae ſeparatione*. Laeſum erat os ob caſum, quem perpeſſus erat aegrotus. p. 136.

5) Cl. CARLIER obſeruatio *de fractura oſſis femoris in inferiori parte per tormenta bellica*. Amputatio hoc in caſu non adhibita eſt, ſed ſeparatio particularum oſſis, ſuppuratioque copioſa totam curationem perfecit. p. 151.

6) Cl. BYIOL relatio *de naturali quadam amputatione oſſis fibulae*. In aegro videlicet, febre magna vexato, ſeparatio oſſis fibulae facta erat, exfoliatione autem non rite procedente, caſu reſtituebatur is fortuito. Suppuratio enim aegro in genua collapſo ſuperuenit, quae articulationis ligamentis conſumtis, plenam effecit oſſis ſeparationem et aegro p. 160.

*) Vid. Relationes medico chirurgic. ann. III. p. 172.

priſtinam valetudinem reſtituit. Varii caſus amp
tationem concernentes adiecti ſunt huic tractatio

p. 172. 7) Cl. IUVILLE epiſtola *de bracheriis elaſti*
in herniis inguinalibus. Accurata harum delec
ptione et recta applicatione praemiſſa, de eorum
egregio vſu diſſeritur.

p. 181. 8) Cl. VILLAINE obſeruatio *de febre putri*
da verminoſa feminae, quam aqua vino permi
feliciter propulſauit Noſter.

Menſis Martius.

p. 215. 1) Cl. POMA libellus de *ſynocho putrida*, qu
per euacuationem criticam ſanguinis nigricantis
ano factam, quae libras duas et dimidiam ſangui
eiecit, penitus ſublata eſt.

p. 217. 2) Cl. CAPMAS obſeruatio *de hemiplegia*
apoplexiam ſeroſam orta. Iamdudum medici h
ratione hemiplegiam oriri poſſe docuerunt, et
naeſectionem et veſicatoriorum applicationem c
fructu adhibuerunt, Noſter veſicatoriis eam ſana

p. 222. 3) Cl. THOMASSIN *de rachitide.* Quamqu
BOERHAAVIUS aliique aſſerunt, rachitidem m
bum eſſe infantilem, nihilo tamen ſecius hanc
iuuene ſeptemdecim annorum obſeruauit No
atque huius mali cauſam in manuſtupratione p
tam coniicit, aegro tamen negante, nihil c
decernit. Fato vero exſtinctus eſt iuuenis, qu
imperiti medici male hanc tractauerant rachitid

p. 271. 4) Epiſtola Cl. DU CHANOY *de ruptura t*
dinis Achillis, qua continetur hiſtoria viri qua
ginta annorum, cui tendo hic ruptus abſque ſu
ra, per approximationem ruptarum partium et
gationem pedis per vincturam in integrum
reſtitutus.

p. 278. 5) Epiſtola Cl. PIETSCH ad Cl. MARTIN
trepanationis in cranio laeſo inutilitate, eo videli

n casu, si noua integumenta per naturam producta ulnus obducant cicatrice.

Mensis Aprilis.

1) Cl. MONTFILS *de virtute extractorum bor-* p. 314.
aginis et buglossi in gonorrhoea venerea. Illa ex-
racta in fontana aqua sumi iubet, atque affirmat
n vniuersum aegros ita sanari posse; addi quidem
possunt extractum altheae et graminis, sed Noster
bseruauit haec additamenta nihil conferre, ideo-
que conuenienter abesse posse; quae omnia va-
iis exemplis vberius illustrantur atque firmantur.

2) Cl. BOURLEYRE commentatio *de auxilio* p. 322.
naturae in exfoliatione ossis cranii non nimium con-
ius. Noster exfoliationem interdum esse exspe-
ctandam arbitratur, quum natura ipsa ad hanc
operationem sustentandam optima remedia soleat
adhibere, experientiaque edoctus multa exempla
lectu digna addidit.

3) Cl. IALOUSET *de operatione chirurgica in* p. 366.
orificio et collo vteri, quae in femina triginta quinque
annorum ab anno aetatis decimo quinto vteri pro-
lapsu cum totius vaginae detorsione laborante, a Cl.
Auctore instituta est, et qua effecit repositionem
vteri. Verum inter ipsam grauiditatem vteri prola-
psu absque vllis molestiis, paucis tantum difficulta-
tibus in vrina mittenda exceptis, laborabat haec fe-
mina. Partus tempore appropinquante Noster ac-
cersitus, et orificium vteri difficulter detegens, illud
margine duro et calloso, quod tribus diebus inter
dolores partus non dilatatum erat, conspiciebat ob-
situm. Quare propter cartilaginosam indolem ac
crassitiem vteri, cepit consilium de collo illius inci-
dendo, quo facto ob nimiam vteri contractionem
ruptura colli sequuta est, atque tum, aliis incisioni-
bus in vteri collo factis, totali disruptioni vteri offe-

cit. Quibus omnibus per vnius et dimidiae [illegible] ſpatium peractis, mortuus infans eductus eſt. [illegible] ſter deinceps vterum repoſuit, et, iniectionibus [illegible] hibitis, lochia bene fluxere. Non diu poſt [illegible] ſtrua apparuere, et femina ſana, ſi peſſario [illegible] eſſet, non prolapſu vteri iterum laboraſſet. [illegible] VAN SWIETEN praeterea et PORTAL caſus ſimi[illegible] commemorat.

Menſis Majus.

p. 387. 1) Cl. PRIESTLEY experimenta et obſer[illegible] tiones *de differentia aëris*, ex Anglico ſermo[illegible] translata *).

p. 415. 2) Cl. ACHARD obſeruationes *de duobus [illegible] dropicis, et de calculo veſicae*, qui in tunicis veſi[illegible] per mucoſitatem ſeſe fixerat.

p. 427. 3) Cl. HARMAND *de funeſtis cauſticorum [illegible] eſcharrhoticorum remediorum in cancro ſanando eſ[illegible] ctibus.* Exemplo Ipſi eſt femina triginta ſex ann[illegible] nata, cui mammilla dextra cancroſa fuit, et qu[illegible] exſtincta eſt. Cauſam mortis ponit in ſiniſtra [illegible] plicatione emplaſtrorum corroſiuorum a quod[illegible] agyrta facta, atque ſectione accedente docet, fe[illegible] vtique potuiſſe, vt per curam palliatiuam fem[illegible] vitam per aliquod tempus ſeruaſſet.

p. 441. 4) Cl. DEGRAVERS de *oculo vulnerato [illegible] humoris aquoſi emiſſione, ſubſequuto ſtaphyloma[illegible]* Primo obtutu timuit Noſter de obturatione pupi[illegible] lae, ſed, ſtaphylomate aperto, quo iris iterum fac[illegible] in locum ſuum reſtitui poſſet, repetitis venaeſectio[illegible] nibus, et ſuffumigiis emollientibus rite adhibi[illegible] omnia ex voto ſucceſſerunt.

p. 443. 5) Cl. DU CHANOY de *tendine Achillis* rupt[illegible] PETITI machinam huic rei cauſa inuentam tra[illegible] qua[illegible]

*) v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 124. ſq. 437.

em prorſus inutilem reiicit, atque methodum
n multum ante commendatam *) laudat.

6) Epiſtola Cl. MONTBALLON *de eodem argu-* p. 450.
mento, qua itidem methodus Cl. DU CHANOY exem-
is illuſtrata de meliori commendatur.

7) ANT. LE CLERC *de grauiditate quadam* p. 457.
octodecim annos imaginaria. Femina partu-
ens crudeliſſimis inſcii cuiuſdam artis obſtetri-
ae magiſtri manipulationibus male affecta erat,
nde per vnius anni ſpatium aegrotando in matrice
ungentes ſenſit dolores, donec ſub finem decimi
ſtui menſis, recuperata aliquatenus valetudine,
rauidam ſe factam indiciis quibuſdam prodidit.
erum, finitis nouem menſibus, ſopiti dolores rede-
ntes vitam eius per octodecim annos admodum mo-
eſtam reddidere. Tandem defuncta eſt, ac cadauere
iſſecto conſpicuum factum, eam nequaquam fuiſſe
rauidam, ſed matricis et ouarii tumore laboraſſe.

8) Cl. IUVILLE epiſtola II. *de bracheriis ela-* p. 463.
ticis ad hernias inguinales. Prioris iam ſupra ad
nenſem Februarium mentionem fecimus.

Menſis Iunius.

1) Cl. PRIESTLEY experimenta et obſerua- p. 483.
ones *de differentia aëris* **).

2) Cl. DUPLAN *de phthiſi cauterio ſanata.* p. 505.
Omnis cura abſoluta eſt equitatione, vaporibuſque
ediocriter calidis, quibus vlcus pectorale aper-
um eſt, quo facto inter ſcapulas fontanella appli-
ata, aegra lactis et aquarum mineralium vſu recu-
eranit valetudinem.

3) Cl. EMMANUEL *de tumore ſcirrhoſo ventri-* p. 515.
culi. Vir ſexaginta annorum grauatiuum dolorem
entiens circa ſtomachum, cuius cauſam in ſuppreſſa

*) v. ſupra p. 198.
**) v. ſupra menſe maj. l. c.

tranſpiratione ponebat, varia medicorum ſibi ex
tiit conſilia, quibus indicabat rectum abdom
latus externe durum, vnde omnes de tumoris p
ſentia conueniebant inter ſe. Vexatus eſt eo
nuis vomituritionibus vehementioribus, emiſſ
liquoris mucilaginoſi, grumoſique atrum refer
tis colorem, et tandem exſpirauit. Sectione fa
duo tumores ſcirrhoſi et carcinomatoſi hum
quodam colorem rubri vini referente conſpicui f
ſunt, duodenum quoque et pylorus ex parte ſc
hoſi fuere, ipſumque ſtomachum glandulae ſcirr
ſae obſedere etc.

p. 525. 4) Cl. TESTART *de carbunculo*, qui feminae
cham occupans, ſeſe verſus humeros extendit,
ceſſiue ad apophyſes vſque tranſuerſales occ
et aures. Variis remediis adhibitis, ichoroſa ma
ries acris per parua foramina tranſiens, gang
nam effecit. Corticis chinae vſus internus ac
ac externus vna cum inciſionibus prudenter fa
aegrae ſaluti fuere.

p. 530. 5) Cl. FIGUET epiſtola ad Cl. LEVRET *de*
tractione corporis peregrini ex vagina vteri. In
dium profert Noſter hiſtoriam de vlcere in vag
a nimis magno peſſario exiſtente, cuius medela
eius extractionem forcipis Leuretianae ope, per
ctum tenuem, ac emollientes, detergentes at
adſtringentes iniectiones facta eſt.

p. 538. 6) Obſeruatio Cl. FILLION *de vulnere per*
domen tranſeunte vna cum apertura inteſtini. Tre
cim videlicet annorum puer a tauro cornibus tra
foſſus erat, vulnus inde inflictum et ſuppura
ruptumque inteſtinum liquoribus balſamicis, a
regimine praeſcripto et ipſius adeo naturae be
ficio perſanatum eſt.

p. 552. 7) Cl. D'ARCET experimenta *circa quaſd*
mixtiones metallicas, quae in calidam iniectae a
vu

ſus mollitiem ac fluiditatem aſſumſere. Huius rei
tia praeprimis wiſmutho, ſtanno atque plumbo
s eſt.

Tom. XLIV.

Menſis Iulius.

1) Cl. FOVRNIER obſeruationes *de febribus* p. 3.
idis et malignis, per quinquaginta annos ſtu-
ſe collectae atque hic communicatae. Prae-
ſſa enim commentatione de natura et cauſis
mediatis febrium, ipſae malignae febres, ne
boriatur confuſio, a ſe inuicem probe diſtin-
uuntur, 1) in proprie ſic dictas, quae omnes,
ſque omni aetatum ſexuumque ratione habita,
uadunt, et frequentiores apud meridionales, quam
ptentrionales eſſe ſolent nationes, 2) in purpu-
is, exanthematoſas, et petechiales, 3) in malig-
m peſtilentialem. Ceterum de ſignis, praeſa-
is, tandemque de recto vomitoriorum ac veſica-
oriorum remediorum aeque, ac venaeſectionum
ſu differitur.

2) Cl. LE CLERC epiſtola ad GOVBELLY *de noxio* p. 56.
ſu interno ſpirituoſorum remediorum, praeprimis
morbis pectoris: Inter iis aquae vitae et *liqueur*
Sicur TREFENSCHEIDLE prorſus reiiciuntur.

3) Cl. LEAUTAUD obſeruatio *de vlcere maligno* p. 63.
febre ardenti ſanato. Repetitae venaeſectio-
nes, applicatio emplaſtri *manus dei* cum vnguento
mucilaginoſo mixti, inunctio laeſae partis cum oleo
roſarum et hyperici et aqua vitae ſuppurationem
terum prouocarunt, interne vero apozemata et re-
media mitigantia, incraſſantia et abſorbentia admo-
dum proficua fuere.

Menſis Auguſtus.

1) *Collectio operum phyſicorum et medicorum* RI- p. 99.
CHARD MEAD *in linguam Francogallicam translato-*
rum

rum a COSTE *). Priores editiones, ne Lo
nenſi **) quidem excepta, non omnia contine
Cl. MEADII ſcripta. Prior enim editio, a LO
1751 publici iuris facta, tantum comprehend
tentamen de venenis, (quod Gottingae 1749 c
OEDERI et Francofurti 1763 latine prodiit) t
ſtatum de peſte et variolis, translationem RHA
de eodem morbo, commentationem de influxu
lis et lunae in corpus humanum, diſcurſum a
verſarium ex inſtituto HARVCI habitum in col
gio medicorum Londinenſium, et diſſertatione
de nummis in honorem medicorum Smyrnae c
Quam quidem Lorryanam editionem iterum CA
LIERIVS ſub nouo hoc prodire iuſſit titulo: *
lationes et praecepta medica duobus voluminibus, S
quamquam haec perfectiſſima dicatur editio, tam
in ea deſiderantur commentatio de morbis, quor
in ſacris fit mentio literis, deſcriptio Machinae S
tonianae renouandi aëris cauſa, et diſquiſitiones
ſcorbuto maris. Neque editio Amſtelodami p
blicata omnibus numeris eſt abſoluta, nam omi
ſunt praecepta medica, medicina ſacra, et diſſert
tio de nummis. Itaque, ne Lectoribus de hoc de
ctu detur occaſio conquerendi, omnia ſtudioſe co
geſſit COSTE, diſcurſibus praeliminaribus vnam
quamque commentationem inſtruxit, atque phyſ
cas, medicas et chirurgicas animaduerſiones adiecit.
Cl. WINTRINGHAM monita et praecepta medica
cet. Cl. MEAD notis additis edidit ***).

p. 141. 2) Cl. LE FEURE *de vomica cum meditationibus de remediis cauſticis et eſcharroticis externe adhibitis et in cura cancri ab* HARMAND *proſcriptis.* Vomicam ruptam Noſter per infuſionem florum pedis cadi et hyperici

*) v. Comm. noſtr. Vol. XXI. p. 561.
**) The medical Works of MEAD. v. ib. Vol. XV. p. 697.
***) v. Comm. noſtr. Vol. XXI. p. 725.

ypperici melle addito, pillularum MORTONI duo-
is granis, et de cynogloſſa duabus doſibus mixtis,
as mane et veſperi aegra ſumebat et clyſtere
m ſero lactis, curare tentabat. At morti iam
roxima videbatur aegra, igitur ad modum Cl. TIS-
OTI propinabat infuſionem ſambuci cum oxy-
elle ſquillitico, quo ſucceſſu temporis vomitio-
s inſequebantur, omniaque ad meliorem condi-
onem vergere videbantur. Quare ſuadente Cl.
OISSONNIER praeſcripſit ipecacuanhae vnum
ranum, pillularum de cynogloſſa duo, balſami Pe-
uiani doſes octo, haec cum ſaccharo mixtae in pil-
las redigebantur quatuor, quarum tres tribus ho-
s capiebat, et, continuato hoc regimine, vigeſimo
arto die conualuit aegra, et omnis cura per pur-
ationes ex manna et terra foliata tartari finita eſt.
aeterum ſe in ſequentibus defendit ob mortem
b vicerato cancro productam, ſibique imputatam,
omnia transfert in agyrtam, qui ichorem lon-
ius retinendo eius in ſanguinem refluxum non
mpediuerat; atque his ſubiicit, tutiſſimum reme-
ium hic cauterium fuiſſe, quod exemplo addito
luribus docet.

3) Obſeruatio Cl. GALLOT *de vulnere capitis cum* p. 156.
fractura cranii. Id quod ſuppuratione, apto regi-
mine, et aliis remediis conuenientibus eſt ſanatum.

Menſis September.

1) Cl. BVCHAN medicina domeſtica, e lingua p. 295.
Britannica translata a I. D. DUPLANIL *).

2) Conſilium Facultatis medicae Pariſinae *de* p. 307.
malo venereo infantum, quo ad Inſpectorum Xeno-
dochii Aquarum Sextiarum quaeſtiones reſponde-
tur. Collegium medicorum aſſerit, infectionem
in neogenito difficulter eſſe cognoſcendam, eamque
ſe

*) v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 580.

ſe vix die duodecimo aut intra menſem prod
praeprimis ſi mater mercurio vſa fuerit. Ob
conſuetudinem illam quatuor vel quinque lib
lactationis gratia vni committere nutrici, qua
ctio facilis et communis poteſt fieri, repreh
Symptomata dein deſcribuntur, inter quae pri
pem locum occupant palpebrarum glandulae,
albam purulentamque gonorrhoeae ſimilem
tunt materiem; ſed in aetate tantum infantili
ram palliatiuam ſperandam eſſe collegium de
nit. Laudantur autem hic cinnabarina fumi
praeferunturque mercurialibus. Modus proced
is eſt, vt infans in corbi conſtitutus ſuper ſuffi
gia teneatur, ita tamen, vt caput fumo non ſit e
ſitum. Repetitio ſuffumigiorum per tres vel
tuor dies fieri debet, et prioribus quidem per
tuor vel quinque minuta, reliquis diebus per ſe
horium. Frequenter purgandi ſunt infantes,
poſt ſuffitus non ſtatim in cunas ponendi,
in aëre liberiori circumferendi. Omnis cur
plurimum quindecim ſuffumigiis abſoluitur.

p. 322. 3) *De ratione taeniam propellendi.* O
cura eo redit. Iuſculum butyraceum aegro
ante curam eſt propinandum et clyſma emolli
adhibendum, quod dein ſpecificum ipſum ſequi
cuius ſumma haec eſt: duae vel tres drachmae
cis maris (non ramoſae dentatae) in vnciis qua
vel ſex aquae filicis vel ceraſorum dentur, ap
centur purgantia e panacea mercuriali quatuor
cies dulcificata, e ſcammonii granis duodecim
ſex vel ſeptem granis gummi guttae, et cum
fectione hyacinthorum fiat bolus. Rex Fran
galliae formulam huius remedii magnis ſumti
emtam ſalutis ciuium cauſa publici iuris facere in
et NVFFERIA, quae vendidit, ab alio, cui olim v
diderat, propterea vocata eſt in iudicium. Qu
reliqu

liquum eſt hanc methodum etiam in PLINII hiſt. L. XXVII. c. 55. his verbis inuenimus. *Filix radix pellit — interaneorum animalia: ex his taeniam cum melle — aluum ſoluit, primo bilem trahit, mox aquam, melius taeniam cum ſcammonii pari dandere*, cf. DIOSCORIDES de mat. med. L. IV. c. 186. Eſt autem, vti etiam monitum eſt in egregio libro*) rem non ſatis ob magnam vtilitatem laudare poſſumus, magna cautio ſuadenda hoc remedio vtendi. Malis enim profecto magna eſt.

4) Cl. GALLOT *de morbo ſoporoſo ab iracundia producto.* Clyſteres, veſicatoria, aqua caſſiae, tiſana e radicibus paeoniae, glycyrrhizae, floribus ſambuci et tiliae cum ſyrupo diacodii magnum leuamen attulerunt aegro ſanitatemque eius reuocarunt. p. 330.

5) Cl. DUBRANA *de lue bouina in tractu Conſonenſi.* Primum in cauſam morbi inquirit, docetque malum ad homines non tranſire, demumque inſtituti explicat rationem. Obſeruationes et experimenta in cadaueribus inſtituta prodidere omnem cauſam morbi in acido latuiſſe, cui curatio eſt accommodanda. p. 335.

6) Cl. MORIN examen criticum commentationis BERTRANDI *de abſceſſibus hepatis occaſione capitis vulnerum obortis, cum animaduerſionibus practicis de venaeſectione.* Cl. BERTRANDI a ſympathia partium hos abſceſſus deduxit, multaque protulit, quae communionem quamdam cerebrum inter et hepar declarare videntur, ſed omnia hypotheſibus ſuperſtruxit atque inuoluit. p. 342.

7) Cl.

*) *Sammlung auserleſener Abhandlungen zum Gebrauch praktiſcher Aerzte. 2 Band. 4 Stück, p. 157.* Ibi ex eodem tractatu omnia ea in linguam Germanicam translata, quae ad praeparationem regimenque aegrorum eiuſmodi, huius remedii nouitatem, taeniarum diuerſitatem cet. pertinent, reperiuntur.

p. 378. 7) Cl. CHARNAUX *de laesa arteria radiali rata sine ligatura.* Huius rei causa applicauit fo nia circularia et longitudinalia cum linteo carp et vinculis trium vlnarum in longum proten torcularique in superiori brachii parte appos vinoque aromatico et agarico adiecto. Cl. ru sv potissimum in hac methodo exemplum quutus est.

Mensis October.

p. 310. 1) Cl. VIVARES *de tumoribus cystici* in pol rioribus repertis et post colicam violentam pro nientibus. Femina colica et febre infestaba abdomen tensum et sensibile erat, et sub cart ginibus sterni tres tumores versus dextram partem extendentes deprehendebantur, ope e sterum centum triginta et nouem bullae, ouis maturis similes, crustis destitutis, variae magnit nis et coloris, materiam meliceriti similem co nentes, expulsae sunt. Ob infirmitatem, his aba nutrita est solo lactis sero, donec sensim sensim solidiora edulia assumere poterat.

p. 363. 2) Cl. IMBERT *de tumore vlceroso in mala, fistulas saliuales producente.* Hae fistulae fe fixam in ductu saliuali Stenoniano occupaue posteriori loco posita leui quodam lenique splen appositio sanata est, prior vero lapidis infernalis o sublata.

Mensis November.

p. 387. 1) Cl GIRARD *lupiologia* siue tractatus de t moribus, qui lupiarum *) (*des loupes*) nomine i signiuntur. Tribus partibus hanc doctrinam com plect

*) v. Comm. nostr. Ildae decad. indic. triplic. sub v bo *Lupiae.*

lectitur, prior sistit theoriam horum tumorum, et naturam, characteres essentiales, differentias, sedem mechanicam, formationem, causas, phaenomena, accidentia considerat, et quale de iis sit iudicium ferendum: posterior de varia methodo circa eos praecipit, commemoranturque varii modi, quibus eorum destructio, compressio, suppuratio, ligatura, amputatio et exstirpatio tentata est. Simul de vsu medicorum agitur, de essentia, effectibus, ratione agendi substantiarum corrosiuarum et de electione earum, quibus additae sunt obseruationes, sententiam Nostri super hac re vlterius confirmantes. Tandem tertia pars de lupiis proprie dictis, de ganglio, de tumoribus cysticis oculi etc. disserit.

2) Dissertatio Cl. BOUTEILLE ad Cl. DARLUC *de variolarum inoculatione*, et Cl. REBIERIVS *de variolis inoculatis*. Singulare quid de puella contagio variolose infecta hic commemoratur, quae statim post partum non frequentes variolarum eruptiones absque suppuratione est passa, quas funiculi per annum fere persistentes comitati sunt. Haec puella, annum quum ageret aetatis vigesimum sextum, more Suttoniano inoculata est, statim, operatione peracta, in regione humerorum dolores cum febre sensit, maculae apparuerunt rubrae, et colorem pomorum aurantiorum referentes. Perspiratio vero odorem allii prodidit, verum variolae minime eruptae sunt: itaque altera vice huic methodo sese submittens quatuordecim diebus post vna tantum variola in manu erumpens suppurauit. P. 398. P. 415.

3) Obseruationes Cl. MARCHAND *de abscessu recti*. Nouem hic exempla leguntur, quae eo potissimum tendunt, vt dissectio intestini recti dissuadeatur et ea methodus praecipiatur, qua ex P. 439. P. 545.

legibus artis in vnoquoque abſceſſu aperiendo
tractando more conſueto verſari ſolent chirur
nihilo tamen ſecius Noſter concedit, fieri po
vt in quibuſdam exemplis neceſſitate et rebus
p. 453. iubentibus ſectio ſit facienda. Examinis cri
ſuper commentatione Cl. BERTRANDI de abſc
bus hepatis pars tertia, qua inordinatam ſangu
circulationem tamquam tertiam talis abſceſſus e
ſam examini ſubiicit, addendo inſuper nouem
ſervationes.

Menſis Decembris.

p. 484. 1) Cl. BORDEU *de morbis chronicis* eorum
comparatione cum morbis acutis, de eorum
riodis, natura et ratione eos aquis mineralibus
genſibus aliiſque ſanandi. In priori hoc tomo th
ria generalis morborum et analyſis medica ſang
nis proponitur, additis in fine diſputationibus
cachexia purulenta et gangraenoſa.

p. 512. 2) Cl. BOUTEILLE diſſertatio, *de inoculati*
variolarum.

p. 524. 3) Cl. GALLOT commentatio *de duobus ſy*
ptomatibus peculiaribus, in duobus aegris obſerua
Prius ſymptoma in femina viginti ſex annorum
citer contigit, quae, diarrhoea a ſuppreſſa tranſp
ratione oborta, affectus ſenſit ſpaſmodicos, dolore
in toto corpore, delirium ſoporoſum et maniacum
tumorem pedum et digitorum, ob contractionem
immobilitatem etc. ſingulare in hoc caſu fuit, quo
manus nigro colore tinctae fuerunt, qui quidem co
lor calida aqua abſtergi poterat, ſed tamen iterum fu
bat conſpicuus. Auctor hoc ſymptoma tribuit gra
graenae in viſceribus ortae et latenti. Poſterius in
nobili quadam femina ſeſe prodidit a cephalalgia e
doloribus in latere dextro infeſtata etc. cuius in ca
pite oſcillatorius audiebatur ſonus.

4) Cl.

4) Cl. PARIS obſeruationes *de morbis Turca-* P. 534
. Ad morbos Graecorum et Armeniorum com-
nes, indigeſtio et inflammatio ſtomachi referun-
quorum cauſa immoderatus vini eſſe ſolet vſus,
enii tamen magis ſobrio vitae generi dediti non
atriter his afficiuntur. Sobrietas quoque Tur-
m laudatur, at opii vſus et aromata ſomnolen-
et maniam, vſus narcoticorum relaxationem
iminutionem toni, ſenſibilitatis, contractilitatis
notus partium inducunt. Phthiſis dorſalis ner-
cum febre, magna infirmitate, dolore fixo in
ebris colli, reſpirationis difficultate, indigeſtio-
et hyſtericis ſymptomatibus, ac irritatione et
ibilitate neruorum comitatur. Iſte complica-
morbus difficulter curam admittit, neque lac
is conuenit propter ſtomachi infirmitatem.
rcae, Graeci et Armenii quoque abutuntur ſca-
cationibus. In cephalalgia ſtatim accerſitus chi-
rgus, qui vinctura collum conſtringere et inci-
nes circa aures facere debet, quo ſanguinis exeat
ſtiuncula et dolores capitis leventur. Comme-
ratio de extractione aciculae, quam iuuenis in P. 552.
alem vrethrae intulerat, et quae ad radicem vſ-
proceſſerat. Alius iuuenis ope acus nexorii
futoria obducti, illam extraxit.

II.

himie experimentale & raiſonnée. Par Mr.
BAUMÉ. T. II. à Paris. 1773. 8. 1 Alph. 18 Plag.

i. e.

emia experimentalis et rationalis. Auctore
Cl. BAUME Vol. II. *)

*) vid. ſupra. p. 54.

p. 1. Quamquam ſi nitrum cum gypſo deſtilla
ſubiicitur, paucus tantum et tenuis latex
dus vas deſtillatorium tranſcendit, magnam t
nitri partem a gypſo ſub hoc labore deſtrui,
duum in retorta nitrum calcareum et tartar
triolatus arguunt. Arcta enim nitroſi acidi
terris calcareis eſt affinitas. Quae cum longe
motior ſit inter terram vitreſcibilem et acidum
troſum, mirum non eſt, ex nitro ope aluminis
fortius acidum expelli poſſe. Vere enim tale
plus valet eo, quod per vitriolum acidumve
licum nitro affuſum inde colligitur; etiamſi no
multos vapores ſpargit, nec colore tam profu
conſpicuum eſt. Debilius eſt, quod mediante
gilla elici ſolet. Quodſi tamen omne id, qu
recipulum deſtillauit, abiicitur, donec vapores
gentes rutilare incipiunt: acidum ſat colorat
fumans obtinetur, idque eo copioſius, quo di
gilla acido vitriolico fuerat, tantoque magis
ratum et fumans, quo plus ferri eidem inha
Quam tenax vero acidi vitriolici argilla ſit, vel
apparet, quod vaſorum murrhinorum et ſic dict
lapideorum (*de grés*) maſſa inſignem tamen
violentiam experta, acidum nitroſum ex nitro
p. 9. gare valeat. Cl. Auctor hac ipſa occaſione de
ratu illo (adiecta icone) exponit, quo in aqua
tis officinis vulgo vti ſolent. Peculiaris vero
nacum eſt ſtructura, quos *galeres* vocant, ita
parata, vt ſingulo fornaci viginti quatuor et
vaſa deſtillatoria imponi poſſint, ſenis arg
biniſque nitri partibus repleta. Maſſa in vas
ſidua, argilla et tartaro vitriolato inuicem
conſtat. Quam ſi cum aqua et alcali ſufficient
coxeris, et liquorem deinceps percolaveris,
conſequeris, vt per euaporationem tartarum
triolatum, difficulter alias ex hac maſſa ſegre
dum, obtineas.

Ex acido ſalis et alcali vegetabili, *ſal febrifu-* p. 13.
ſ SYLVII naſcitur. Idem ex confuſis liquore al-
no et ſalino terreo emergit. Ignis illud non de-
it, quemadmodum etiam acidum vitriolicum et
ofum in miſcela eius dirimenda parum valent.

Ex ſale lixivo vegetabili et aceto deſtillato *ter-* p. 15.
foliata tartari progignitur. Quae cum nitro
cineribuſque clauellatis paratur, ſquamoſo ha-
micam aemulatur. Atque hoc ab aliis huic
alcalinae admixtis ſalibus neutris proficiſcitur.
ro fixo enim aliqua nitri veri copia, cineribus
ellatis vero tartarus vitriolatus et ſal commune
ſt. Propterea etiam in aceto vini ſalium neutro-
alcalinis adhaerentium indicium eſt; ſiquidem
acido lixiuum ſal non prorſus ſatiaueris, et ſolu-
em ad ſyrupi vſque conſiſtentiam inſpiſſaueris;
e deinceps poſt aliquot dies ſalium neutrorum
ſtallos deiicit. Terrae foliatae tartari vnciae octo
deſtillatione praebebant acidi concentrati grana
to liquoris alcalini volatilis vncia vna cum drach-
a vna et quadraginta octo granis: ſalis alcalini vo-
ilis ficci grana ſedecim.

Alcali fixum minerale, perinde ac vegetabile p. 24.
igne in vitrum conuertitur. In aqua diſſolutum,
glaciei admixtum frigus auget. Cum calce viua
ſtum, *ſaponariorum lixiuium* conſtituit, quod ad
citatem vſque euaporatum, atque deinceps in
ulo fuſum lapis cauſticus chirurgorum voca-
. Quem quidem ideo ad aërem liberum diffluc-
arbitratur Cl. Auctor, quoniam, accedente ex cal-
materia ignea, alcali minerale ad vegetabilis
uram accedat; eandemque ob cauſam lixi-
m ſaponariorum ita cauſticum eſſe, vt calcis ad-
miculo, partim quae iam adfuerat ignea materia,
rtim quae ſub vſtione intrat, retineatur et ſali li-
o uniatur. Argumenta, quibus hanc ſuam ſen-

tentiam ornare ſtudet, partim ab expedita et
lapidis cauſtici fuſione, partim inde petita
quod tale alcali cauſticum, tam diu igne exagi
donec abundans phlogiſton, deſtructum fuerit
priſtinam naturam redeat, et purum alcali mi
praebeat, ſiquidem in aqua prius ſolutum fu
Non vero in ſola calce, veru etiam in terra
vitreſcibili, et metallicis cineribus alcali cauſ
producendi potentia eſt, ita vt mediante illa
materia quae ad ſal lixiuum accedit, aliqua h
terrarum copia ab initio cum alcalino ſale mi
tur; deinceps vero, deſtructo phlogiſto, iſta
la abiiciat.

p. 46. *Sal commune*, antequam ſuper igne colliq
excandeſcit; Fuſum vero ſubſtantias ſalinas
grinas ipſi admixtas derelinquit iiſque innatat
vero refrigeratum ſpiculis ſplendeſcentibus
mantis inſtar politis conſpicuum eſt. P
ignis maiorem vehementiam fumi albi
aſſurgit, qui carbonum flammam eximio
coeruleo tingunt. Nunquam vero per
ignem ſal commune in partes ſuas conſti
diſſolui poteſt. Neque hactenus eo perven
cuit, vt acidum ſalis vel ſal ipſum commune
phlogiſto combinaretur, etiamſi non diſſimile
eſt, poſſe eiuſmodi ſulphur aut phosphorum
num vel ab ipſa natura vel arte produci. C
argumenti opportunitate Cl. Auctor ad fulmin
turam quaſi in tranſitu declarandam ducitur;
cum electricitate quidem plurimum conveni
tetur, neutiquam vero igni puro ſimilem eſſe
ſet. Forſitan fulminis materia, ſulphuris di
generibus inter ſe commixtis, efficitur.

p. 72. Sali, ex alcali minerali et aceto vini prod
Noſter *terrae foliatae cryſtalliſatae* nomen tri

notatu dignum est, solutionem crystallorum sodae
aceto vini destillato, colore coeruleo conspicuam
se, quem Cl. Auctor a coeruleo Berolinensi sodae
haerente deriuandum esse opinatur. Vt vero
ystallos euaporando obtineas, cauendum, ne al-
li minerale prorsus acido saturetur, quod tamen
impedit, quo minus post euaporationem sal ma-
ello neutrum relinquatur. Sub destillatione hoc
nihil alcalini volatilis liquoris explodebat, sed
idos saltem et empyreumaticos vapores.

Alcali animale siue *volatile* super igne auolat, p. 75.
nequam ipsa aqua eius crystallis inhaerens, tran-
endat. In aëre satis frigido dissipatur. Idem
cile contingit, si aqua calida soluatur, sub qua so-
tione incredibilis fere aëris copia euoluitur.
um frigida aqua vel glacie alcali volatile insigne
igus producit. Calce viua aut in aëre libero ex-
icta omnis huius salis alcalini densitas atque so-
ditas tollitur, ita vt deliquescat, et ne iteratis qui-
em destillationibus pristinam formam recuperet.
uam cohaerendi impotentiam perinde atque au-
am alcali volatilis acredinem non aliunde repeten-
am esse Cl. Auctor censet, quam ab illa ipsa ignei
incipii admixtione, quae in lixiuio saponariorum
oque deliquescentiae causa est.

Sal ammoniacum secretum GLAVBERI, quod ex p. 82.
idi vitriolici cum alcali volatili coniunctione na-
citur, quadantenus volatile est ita, vt destructio-
is expers in vasis clausis sublimetur. Ad aërem
on, vti sal mirabile, in puluerem defatiscit, sed po-
us aëris humiditate madorem contrahit.

Nitrum flammans aqua facillime dissoluitur,
mque ipsam ob causam aegre sese in crystallos
diri patitur.

Spiritus MINDERERI, quem aptius forsan *sal* p. 89.
moniacum acetosum* diceres, potest omnino, sed

admodum difficulter in cryſtallos coagulari, ſi p
dies fere quatuordecim liquor ille ſalinus in l
ſicco ſpontaneae euaporationi relinquatur.

p. 90. Multa ſalia terrea alcali volatilis ope in p
tes ſuas reſoluuntur, alumen nempe, gypſum,
trum calcareum, ſal ammoniacum fixum et ſal a
toſum calcareum, quorum omnium acidis, priſ
nexu ſublato alcali volatile nunc nubit, et noua
lia media cum iis conſtituit.

GEOFFROY primus fuit, qui de ſalis amm
niaci vulgaris origine et loco natali certi quid
moriae proderet, LEMERI Conſulis Cadomenſis
ris edoctus*). Ibidem ratio et inſtrumenta expon
tur, quorum auxilio in Aegypto ſal iſtud parari
ſuevit. Neutiquam tamen arte in illis locis com
nitur, ſed ſublimatione ſaltim obtinetur. Ne
Auctoris conſilio et indefeſſa opera officina h
ſali elaborando in Gallia dicata fuit.

p. 98. Repetita ſalis ammoniaci ſublimatione, aliq
eius particula deſtruitur, ita vt alcali acidum de
linquat, ſeorſimque auolet. Pro diuerſo ignis adh
biti gradu, ſalis ſublimati figura varia eſt. Qu
ſi enim ignis admodum lenis fuerit, cryſtallor
formae, perinde ac ſi aqua ſal ſolutum fuiſſet, pl
mulas imitantur; ſi paullo fortiorem calorem ad
moueris, ſal in maſſas ex acubus, cinnabaris cryſta
los mentientibus, conformatas, et ſubtus cryſtalli
cubicis (vere ammoniacalibus) obſitas coit; ſi de
nique vehementi igne vtaris, maſſa denſa dura, ſer
tranſparens et in ſuperficie ſarmentorum figur
oſtendens (*garnie d'une ſorte de ramage*) attollitur

p. 100. Salis volatilis alcalini et ſalis marini terrei e
ſale ammoniaco et calcarea terra praeparatio
Quemadmodum, ſi igne torquetur ſal ammoniacum
ob terrae calcareae indolem minime volatilem ſali
acidum

*) v. comm. Acad. Pariſin. de anno 1716.

cidum ab alcali volatili abreptum huic terrae iun-
ctur, ita e contrario, si viam humidam delegeris,
cidum a terra adiecto sale volatili separatur. Aug-
mentum ponderis, quod sali alcalino sub hac ope-
ratione accedit, Noster Auctor ab aqua in terra cal-
rea latente repetit. Spiritus salis ammoniaci p. 107.
er calcem ad aërem liberum extinctam, expul-
so. Sal volatile hac ratione ab acido suo segrega-
tum sub forma liquida semper apparet. Quae re-
manent, eiusdem indolis sunt cum residuo ex subli-
matione alcali volatilis paullo ante proposita; ita
tamen, vt oleum calcis ex residuo destillationis cum
calce viua institutae ortum, per alcali volatile sub
ipsa operatione enatum non destruatur, quod omni-
no in illo oleo calcis ex sublimatione salis volatilis
relicto fieri solet. Neque etiam mixtum vtrum-
que alcali volatilis genus dirimit hanc nostram cal-
cis viuae in salis acido solutionem; perturbat sal-
tem, parumque terrae deiicit. Discrepat vero al- p. 112.
cali volatile calcis viuae adminiculo paratum ab eo,
quod creta expulsit, grauitate specifica; quae in
illo spiritus vini leuitatem propemodum aequat,
in hoc vero aquae pondere maior est. Quatuor
spiritus alcalini vnciae aëris accessui expositae intra
decem horas septem drachmas perdidisse reperie-
bantur. Fluidum inde relictum sapore destitutum
succum violarum vix mutabat, sed grauitatem spe-
cificam aquae obtinuerat.

Sal volatile per calcem viuam ex sale ammo- p. 114.
niaco prolicitum duplici modo ita cogi potest, vt
sub forma solida compareat. Alterum proposuit
DUHAMELIUS, vt nempe spiritum volatilem aliquo-
ties de calce, super qua iam fuerat destillatus, denuo
et iteratis vicibus abstrahi iuberet. Inde calx ipsa
pinguem aut viscidam quasi formam induit, alcali-
no sale in massam solidam coëunte. Aliam sal vo-

latile ſolidum per calcem viuam expellendi ra-
nem Noſter deſcribit. Tres nempe vnciae ca-
viuae cum totidem ſanguinis bubuli bene exſic-
ti vnciis calcinantur, donec materia flagrare deſi-
quae denuo, addito ſanguine exſiccato, igni iter-
committitur, vt intra horae ſpatium excandeſc-
Refrigerato iſto puluere omni calcis virtute mu-
priuato, alcali volatile ſolidum ex ammoniaco ſa-
propellitur, maſſa nigra, ſal commune in ſe con-
nente, in ipſius vaſis fundo relicta.

p. 123. A gypſo vſto ita afficitur ſal ammoniacum, v
aliqua pars ſalis volatilis ſub liquida, alia ſub ſoli
forma adſcendat, reliquum vero ſal ammoniac
abſque mutatione eleuetur. Gypſum crudum e
pioſiorem liquorem, parcius ſal concretum extric
Caput mortuum ab vtroque labore albidum rel
quitur. Alabaſtrum purum nullum alcali vol
tile elicit.

p. 125. *Aquam regis* Cl. Auctor ita parari iubet, vt lib
vna ſpiritus nitri vulgaris quatuor vnciis ſalis am
moniaci affundatur eaque miſcela, donec ſal ſolut
fuerit, continuo agitetur. Tantopere vero ſpiritu
nitri cum ſale ammoniaco efferueſcit, vt rubri e
iam vapores aſſurgant, neque ſi omnia inter ſe mix
ta fuerint, penitus motus internus ceſſet: quapro-
pter etiam parcitati in hac aqua regia paranda ſtu-
dendum eſſe Noſter monet, cum diutius aſſeruata
extrudere epiſtomia vel ipſa adeo vitra diſplodere
ſoleat. Tribuit hoc nitro cuidam flammanti ex
ſalis ammoniaci parte volatili ac nitroſo acido pro-
genito.

p. 129. *Borax* partibus aequalibus alcali mineralis et ſa-
lis ſedatiui conſtat. Hoc ſal poſteriore loco nomina-
tum quorumlibet acidorum ope ex borace ſeparari
poteſt. Boracis vero genus cernitur triplex; pri-
mum crudum ſ. *Tincal*, alterum, *Borax depurata* Chi-
nen-

mensium, tertium denique et optimum, quod denuo inſtituta depuratione obtinetur. Quae vero ſit in India Orientali huius ſalis praeparandi ratio, nondum ſatis conſtat. Alii ex aqua quadam minerali venas cupri praeterfluente extrahi, alii aeruginem et pinguia ei admiſceri, alii denique ex adipe, argilla et fuligine ſibi inuicem ſuperſtratis et terra obrutis poſt aliquot annos boracem progigni voluerunt. Poſtremorum maxime ſententiae Noſter ſuffragatur, fultus tum experimentis a ſe ipſo in hoc genere inſtitutis, tum boracis crudae diſſolutione et depuratione. Reperiit enim eiuſmodi ſolutionem in filtro, per quod colaretur, materiem terreſtrem albicantem ſatis ſubtilem relinquere; illam vero ipſam euaporatione tentatam partim in cryſtallos rudiusculas rubellas coire, partim ſub ſpecie liquoris rubri ſpiſſi adipem rancidum redolentis relinqui. Qui liquor denuo inſpiſſatus et rancorem magis iamiam prodens, ſub deſtillatione aquam oleumque craſſum praebuit, illi, quod ex adipe elici ſolet, ſatis ſimile, reſidua in vaſe deſtillatoria maſſa ſalina, boracem crudam calcinatam aemulante. Inanis vero eſt nonnullorum opinio, adipem ideo boraci adiectum eſſe exiſtimantium, vt ne, aëre accedente, fatiſcat in puluerem.

Terra ex ſolutione boracis crudae in fundum p. 131.
vaſis delapſa, ſalis ſedatiui adeo tenax eſt, vt ne iteratis quidem lotionibus eo prorſus deſtitui poſſit, niſi coctio ſaepius repetita acceſſerit. Acida quaevis illam coniunctionem ſoluunt, ſale ſedatiuo inde ſeparato. Sal ſodae adiectum ex illa boracis terra cum aqua cocta boracem reſtituit. Quae inde relinquitur terra, ita iam omni ſale ſedatiuo ſpoliata atque nuda quaſi deprehenditur, vt fruſtra ex illa quicquam ſalini elicere tentaueris. Ex his omnibus conſtat, boracem crudam plus acidi ſedatiui continere

tinere, quam depuratam, cui sal sodae demum addi-
tum fuisse videtur. Nimia tamen huius salis copia
crystallorum formationi aduersatur. Apparet ve-
ro ex salibus, quae acida cum hac terra progignunt,
eam esse ad aluminosam (Cl. Auctor dicit vitrescibi-
lem) referendam.

p. 138. Sed boracem vere ex argilla et pinguibus com-
poni, vti analysis eius probat, ita experientia Cl.
Auctoris demonstrat, qui cum adipem cum argilla
subactam per menses duodeuiginti in loco humido
cum aqua macerandum sepositisset, illo tempore
praeterlapso sese aquae feruentis adminiculo sal se-
datiuum extraxisse commemorat. Caeterum non
sola pinguedo animalis, verum etiam olea vegeta-
bilia ad boracem effingendam idonea sunt, ita vt ex
vtrisque acidum sedatiuum ea, qua descripsimus,
via, possit elici. Possent forsitan huic sali parando
officinae apud nostrates exstrui, siquidem quaestio-
num huic capiti a Cl. Auctore adiectarum ratio
haberetur. Esset nempe ante omnia experiendum,
quae terra, quodnam pinguedinis genus huic fini
esset accommodatius; num sub tectis, an sub dio
fossae moliendae essent huic operi; num mas-
sam interdum vertere et effodiendo agitare con-
veniret?

p. 142. Borax igne tractata calcinatur, pondere tertia
fere parte diminuto, tandemque in vitrum seu po-
tius massam vitriformem aqua solubilem mutatur.
Si carbo inter vitionem inciderit, rubro colore bo-
rax tingitur. Teste Cl. BARON sal ammoniacum
a borace destruitur.

Boracis dissolutio aquosa itaab affuso acido vi-
triolico afficitur, vt, postmodum euaporata, sal seda-
tiuum compareat tandemque sal GLAVBERI. Idem
praestat acidum nitrosum, salinum et acetosum, ita
tamen vt mox nitrum cubicum, mox sal commune,

mox

mox terra foliata cryſtalliſata praeter boracem remaneat. Idem contingit, ſi acido cuicunque diluto borax diſſoluenda traditur. Semper autem abundante acido opus eſt; alias enim ſalium inde emergentium cryſtalli a ſe inuicem non diſcretae, ſed mixtae ſunt atque de genere vtroque participant. Quamprimum vero a ſe inuicem ſalia media et ſal ſedatiuum fuere ſegregata, ſolutiones illorum denuo confuſae neutiquam ita miſcentur, vt cryſtalli oriantur ancipites, dummodo ab addendo ſale lixiuo temperaueris. Huic experimentorum enarrationi adiicitur a Cl. Auctore computus omnium eorum, quae ad boracem in partes ſuas diſſoluendam requiruntur; quo patet ſal ſedatiuum non acidi vitriolici vel alius cuiuſcunque eſſe progeniem, ſed vere in borace ipſa contineri.

Ex Noſtri ſententia ſal ſedatiuum acido vi- p. 157.
triolico acido adipoſo et terra argillacea puriſſima conſtat. Acidi vices in borace gerit, quae tamen illius abundantiam non patitur ita, vt cryſtalli naſci queant. Effloreſcit adeo per complurium menſium moram ex eiusmodi maſſa acidum nimium continente, ſal ſedatiuum, relicta borace, qualis antea fuerat. Sal iſtud ignis patientiſſimum eſt, nec abſque affuſa aqua in altum extollitur. HOMBERGIVS caput mortuum vitrioli martis addere ſolebat, vtpote borace ipſa ad hanc operationem vſus. Atque poteſt omnino acidum colcothari illi adhuc inhaerens, ſal ſedatiuum prolicere, licet alia ſalia vitriolica metallica atque terrea aegre admodum id faciant.

Cum dubium eſſet, an ſal ſedatiuum omne ſublimatione poſſet in altum extolli, Cl. Auctor, vt hac de re certior fieret, vſus eſt ad hanc operationem cucurbitis argenteis, quippe quae in ipſo igne aquae frigidae affuſionem facile ferrent; ita ſenis et ſexagenis

genis vicibus repetita ſublimatione ex vnciis ſalis ſedatiui ſex, praeter ſeptemdecim aquae drachmas, ſalis ſicci vnam vnciam cum drachmis tribus aſcendere expertus eſt. Relictae denique fuerunt in cucurbita drachmae quinque ſubſtantiae ſalinae nigrae vitriformis, quae a ſale ſedatiuo parum differret, nec tamen aliquid ſublimatione amplius extorqueri pateretur. Illud vero ſal ſedatiuum, quod cum aqua adſcenderat, denuo inſtituta ſublimatione duas vncias cum granis triginta ſex ſalis praebuit, relictis quadraginta octo granis materiei terreae inſipidae, quae partim alicui ſalis ſedatiui deſtructioni, partim aquae ipſi ad ſublimationem adhibitae tribuenda eſſe videbatur.

p. 166. Sal ſedatiuum igne, quo fundatur, paullulum vehementiore opus habet, quam ipſa borax. Eſt vero illius vitrum ſpiſſius; vnde colligit Cl. Auctor,

p. 169. ſali ſedatiuo plus terrae ineſſe, quam boraci. Sal ſedatiuum etſi ad dirimendam ſalium vitriolicorum mixtionem nihil valeat, ex nitro tamen et ſale marino acidum expellit; ſuperſtite ex vtroque labore ſubſtantia ſalina, ex qua poſt lotionem praeuiam borax emergit vegetabilis aut vulgaris.

p. 171. Abſoluta boracis et ſalis ſedatiui contemplatione, Cl. Auctor ad cryſtalliſationem ſalium deuenit. Omnis vero cryſtallorum efformatio duplici via peragitur, altera ſicca, altera humida. Formae cryſtallorum forſitan partium conſtituentium rationem ſequuntur, quae ſeſe inuicem attrahunt atque repellunt. Scilicet eorum partibus Noſter fauet, qui cum NEWTONO praeter attractionis vim, repellendi quoque facultatem per vniuerſam naturam dominari arbitrantur.

p. 178. Cryſtalli, quae ex humidis diſſolutionibus emergunt, mox euaporatione, mox refrigerio obtinentur.

ntur. Vtroque modo ſalis cum aqua coniunctio
parte dirimitur; atque ſecedentibus partibus ſa-
nis et in cryſtallos coëuntibus, relinquitur vt
urimum liquor, ex quo cryſtalli nullae poſſunt am-
ius effingi. Terrea tamen ſalia integra cryſtal-
antur. Notandum vero eſt, plerorumque ſa-
um faciliorem vberioremque diſſolutionem aqua
uida fieri. Atque inprimis omne ſalium genus,
i vel aquoſi principii vel *aquae* ſic dictae *cryſtal-*
ſationis larga copia contigit, feruida aqua facilius
iſſoluitur, adeoque etiam per refrigerium in cry-
allos congelatur. Ad ea vero ſalia diſſoluenda,
uibus neutrum aquae genus magna copia adhae-
et, nihil intereſt, feruida an frigida aqua vtaris;
aque omnia non refrigerio, ſed euaporatione for-
as cryſtallorum induunt. Vtraque vero ſalia in-
a aquam ipſam ita coëunt in cryſtallos, vt pri-
um aliqua particula ex ſolutione decedat, cui dein-
eps ſenſim ſenſimque plures moleculae grandio-
em cryſtallum, ſi collectae fuerint, efformaturae,
elut per ſtrata apponuntur. Aquam ſi ſpectes in-
a cryſtallos collectam, eius triplex genus eſſe in-
eaies. Eſt ſcilicet, quae ad naturam ſalis perti-
et, aqua, (*eau principe du ſel*) ita cum eodem con-
uncta, vt abſque ipſius ſalis plenaria deſtructione
uferri nullo modo queat. Alterum genus cry-
allis ſalium adhaeret, ideoque, cum et forma et
ellucidtas ipſi debeatur, *aqua cryſtalliſationis* dici
onſueuit. Salia, quae multa eiuſmodi aqua inſtru-
ta ſunt, difficulter plerumque ea penitus orban-
ur; quibus vero parcior inhaeret, ea facilius de-
atiſcunt; indole tamen plane non mutata. Tertium
quae genus *a diſſolutione* Cl. Auctori dicitur, id-
o, quod eius ope tum ſal ipſum diſſoluatur, tum
eregrina admixta eluantur. Quaedam huius aquae
ortio intra lamellas cryſtallorum deliteſcit, atque
exſicca-

exſiccatione demum earumdem abſumitur. H
ſaepenumero ex diſſolutione ſalina, quae manif
vel in acidam vel in alcalinam indolem vergit,
perfecte neutrum deponi obſeruamus. Quin
eo crebro, vt cryſtalli naſcantur grandiuſcu
abundante vel acido vel alcali opus eſt; neque
men abundans illud cryſtallos ipſas ingreditur,
ROVELLIVS exiſtimauit, tartarum vitriolatum
do poſſe ita ſaturari ſeu potius obrui ratus, v
inde enixum acido abundet. Cuius opinionem
refellat Cl. Auctor, cryſtallos iſtas, in quibus acid
dominatur, omni illo abundante facillimo negu
exui poſſe monet, dummodo chartae bibulae
ponantur. Idem experimentis aliis cum nit
et ſalino acido inſtitutis, conſtitit. Omnis i
ROVELLII error in eo haerere videtur, quod a
diſſolutionis, in cryſtallorum interſtitiis adhuc
tentem pro abundante acido habuerat, quod ad
turam ſalis ipſius pertineret. Simul vero app
ſedulo diſtinguendum eſſe inter aquam cryſtal
tionis et diſſolutionis.

p. 206. Singulare atque mirandum fere attractionis
repulſionis virium, cryſtalliſationem moderant
argumentum in eo cernitur, quod ex ſalinis ſo
tionibus ſal coagulari ſoleat in eo inprimis vasis
riete, qui aliud vas eodem ſalis genere implet
attingit. Id in ſalis mirabilis GLAVBERI ſolutio
fieri Cl. Auctor expertus eſt, quod nempe ei v
parieti ſeſe apponeret, qui iuxta vas aliud ſale m
bili plenum collocatus eſſet. Quod ſi contra h
diſſolutioni appropinquaretur lagena ſale tan
plena, in oppoſito latere cryſtalli emerſerunt

p. 207. Cryſtallorum formationi motus vehemen
aduerſatur; modicus eandem iuuat, ita, vt ſaepe
mero a motu cryſtalli ſubito compareant. C
rum eo ipſo momento, quo ſalia coagulantur, c
oritur

ritur simili ratione, qua aquam, dum congelatur, florem producere Cl. Auctoris tentaminibus constitit. Forsitan aqua salium, tum illa, quae principii munere fungitur (*eau principe*) tum quae crystallos constituit, in illis ipsis congelata est.

Muriae salium (*eaux-meres*) dicuntur liquores p. 214.
uniuscuiusque salis crystallisatione relicti, nullaque crystallos amplius praebentes. Perperam vulgo dicuntur muriae nitri et salis marini, quae peregrinis salibus e. g. sali marino calcareo et sale GLAUBERI inquinatae sunt. Nomen istud proprie solis tantum liquoribus conuenit, qui ex dissolutione salis cuiusdam purissimi etiam relinquuntur, postquam crystalli, quotquot formari poterant, inde emerserunt. Salia mineralia atque metallica parcam, terrea fere nullam, vegetabilia copiosam muriam relinquunt.

Salium omnium, dum dissoluuntur et depu- p. 216.
rantur, aliqua pars destruitur. Hinc accidit, vt inflammabilis materia expediatur, atque ipso humoris recessu in arctius spatium sensim sensimque cogatur; adeoque, quod remanet, fluidam formam asseruet *). Hinc salia vegetabilia, vtpote copiosissimo phlogisto instructa, plurimum muriae relinquunt. Salium porro mineralium solutiones adsperso vini spiritu copiosiorem et acriorem muriam praebent. Destructo vero et abacto phlogisto abundante, muriae in crystallos cogi possunt. Nimirum pro diuersa salium, quas continent, indole vel, exsiccandae vel adeo vrendae sunt. Sal ab hac operatione residuum atque denuo solutum, in crystallos formatum est egregie, secedente semper terra copiosa. Nonnulla muriae genera e. g. salis SEIGNETTE, tartari tartarisati etc. post aliquod tempus sponte crystallorum formas induunt.

*) v. supra p. 562.

p. 220. Salium contemplatione ad finem perdu
ad metalla Cl. Auctor accedit. Indolem et fac
tates, his omnibus communes, breuiter expo
atque ſic praeparatis Lectoribus ſpecialem me
lorum tractationem ab arſenico orditur.

p. 227. *Arſenicum* de ſalium et metallorum natu
participat. Album nempe, quae calx eſt arſeni
ſexaginta quatuor aquae partibus ſolui poteſt, a
que cum oleis iungi aſpernatur. Cum phlogi
mixta atque ſublimatorio igne tractata, calx i
in metalli ſpeciem tranſit. Idem fuſione cum
pone nigro et ſale lixiuo obtineri poteſt. Re
lus iſte metallicus ipſo arſenico albo volatilior
prius nimirum aufugiens, quam calx phlogi
non vnita auolet; cumque arſenicum albu
aquam puram pondere quinquies ſuperet, re
lus octuplo ponderoſior eſt. Acido vitrioli
perinde ac ipſa calx arſenici ſoluitur; vitriol
inde enaſcens excandeſcit ſuper igne, antequa
aufugiat. Acidum nitri facile ſoluit, neutiqu
vero acidum ſalis communis regulo affuſum, qu
ne nitroſam quidem ſolutionem turbat. Alc
fixum ex ſolutione nitroſa puluerem album in a
do nitroſo et liquore alcalino ſolubilem praec
pitat.

p. 239. Lixiuium alcalinum tantam arſenici albi c
piam diſſoluere poteſt, vt inde naſcatur maſſa fr
gilis, fuſca, ad aërem deliqueſcens, quam *hepa*
Arſenici MACQVERVS dixit. Aqua ſoluitur, no
penitus tamen; remanente quippe materia flo
culenta prorſus non ſolubili et ne ſumma quide
ignis vehementia mutabili. Quod cum alcali m
nerali paratur hepar arſenici, in cryſtallos red
ſe patitur.

p. 242. Arſenicum per detonationem non aequ
nitri portione, ſi aëris acceſſum non prohibuer
maſſam

maſſam praebet vitriformem, atque in aprico deliqueſcentem. Quod ſi vero, vaſis clauſis, ad hunc laborem vtaris, *ſal* relinquitur *neutrum arſenicale* candidum, conſtanter ſiccum, inque cryſtallos quadrangulares priſmaticas, vtroque apice faſtigiatas, coaleſcens. Acidum nitroſum aufugit, atque, cum aqua recipulo infundi ſoleat, coeruleo colore tingitur. Cryſtallorum forma admodum inconſtans eſt, cum eae, quae prima vice naſcuntur, ſupra dicto modo configuratae ſint; reliquae mox parallelepipeda, mox acus, mox quadrangula aut triangula referant. Sal iſtud absque deſtructione fundi poteſt, nec facile deſtruitur, niſi phlogiſton addideris, quo arſenicum ſtatim abigitur. Si loco nitri communis, cubicum adhibeas, ſal *neutrum arſenicale minerale* naſcitur, quod mox opacum redditur, humores ex aëre attrahit, atque aqua ſolutum vehementer incaleſcit. Sal ammoniacum ab arſenico plane non mutatur. At nitrum flammans deſtruitur, acido aufugiente, alcalino vero parte arſenico nubente. Sal iſtud neutrum arſenico ammoniacale cryſtallis aciculatis planis, ſeſe mutuo decuſſantibus, efflorescit. Non quidem ab acidis mineralibus, ſed omnino ab igne dirimi poteſt haec arſenici et ſalis lixiui volatilis miſcela.

Regulus Cobalti grauitate ſpecifica admodum variabilis eſt, quod bismutho, plerumque ei inhaerenti, tribuendum eſt. Vt plurimum tamen octies aquae pondus ſuperat. Vehementi demum igne funditur, et, ſi in loco aperto committatur prunis, maximam partem in auras abigitur. In vaſis clauſis auolare recuſat. Si ſpathula hoc metallum, dum vritur, agites, in calcem ignis violentia conuertitur. p. 256.

p. 259. Cl. Auctor hac opportunitate ductus, de metallorum calcinatione quaedam vniuerſalia propoſ. Absque aëris vero accęſſu metalla in calcem re gi prorſus nequeunt. Atque facili patet negoti cur D'ARCETVS metalla, globis ex maſſa porcella nea factis incluſa, in calces mutata eſſe compe rerit, dummodo hoc argillae genus aquam et ac dum vitriolicum continere plurimum, quae facil poſſint quandam aëris ſpeciem in cauo globo cum metallum intus latens producere, adeoque hum combuſtionem adiuuare. Si enim omnis aër re motus fuit, integra metalla manent. Quo forti re autem igne in aëre libero vruntur, eo diffi lius calces illorum fundi ſeſe patiuntur, eo furore ſunt atque minus colore tinctae.

p. 269. Cobaltum raro ab omnium aliorum metallorum admixtione liberum eſt. Frequentiſſime autem bismutho inquinatum reperitur, quod per fuſione quidem ſeparatur, licet acida mineralia ab abripiant. Difficulter vero, nec niſi coctio actadat, in vitrioli acido concentrato cobaltum ſoluitur. Quae ſolutio, mox roſeo, mox viridi colore tincta poſt euaporationem, duo ſalia praebet illorum viride, alterum albeſcens, cubicum; illud cobalto, hoc bismutho debetur. Ex ſolutione nitroſa cobalti pariter operoſa per refrigerium enaſcuntur cryſtalli rubrae, priſmaticae concretae, deliqueſcentes. Si multa aqua hanc diſſolutionem nitroſam diluas, bismuthum, quod forte adhaeret cobalto, deiicitur. Etiam in ſalis acidi concentrato ſoluitur cobalti regulus, omnium optime vero aqua regis, cuius ſolutionis, quod notum eſt, ea indoles eſt, vt litterae ea ſcriptae in charta, primum quidem non appareant, calore vero accedente viriditate ſeſe manifeſtent. HELLOT huius inuenti gloria debetur. Singulare vero hoc eſt,

ſſt, ſolutionem nitroſam et vitriolicam hac virtu-
e non pollere, quae contra ſoli tributa eſt ſolu-
ioni ſalinae; qua ſcriptae litterae colore viridio-
e, dum calefiunt, ſplendere ſolent.

Sal lixiuum ex acido vitriolico, quo cobaltum p. 283.
uerat ſolutum, puluerem album, ex nitroſo au-
em et ſalino rubellum aut purpuraſcentem deii-
it. Alcali volatile autem ex vitriolica et ſalina
ſolutione flauicantem, ex nitroſa, coeruleſcentem
alcem praecipitat. Si plus fuerit additum ſalis
volatilis, diſſoluitur rurſus, quod ſubſederat, li-
quore in coeruleum mox in purpureum eundem-
que conſtantem colorem vergente. Ab alcali
abundante deturbatur rurſus puluis ferrugineus.
Omnes iſtae calces pondus metalli, ex quo orti
ſunt, excedunt, quod commune eſt calci cobalti
cum reliquorum metallorum praecipitatis. Atque
iſtud ponderis augmentum Cl. Auctor particulis
phlogiſticis tribuendum eſſe cenſet, quae nempe
ex menſtruis ſalinis ad calces metallorum accedere
ſoleant.

Salis lixiui, gypſi calcinati, picis, minerae p. 288.
cobalti partes aequales commixtae atque in cruci-
bulo fuſae, in duplicem miſcelae ſpeciem coie-
runt. Altera nempe, cui ſulphuris hepar inerat,
colore ſubobſcuro et fragmentorum forma bismu-
thum imitabatur: alteram, argenteo colore, ſatis
denſam, quae in crucibuli fundum ſubſederat, No-
ſter Niccolum fuiſſe ſuſpicatur. Soluebatur au-
tem citius hic regulus acido nitroſo, quam cobal-
tum. Quae ſolutio, per aquae affuſionem omni
adhaerente bismutho orbata, ab adſperſo liquore
alcalino volatili caeruleſcere viſa eſt, decidente
ſimul puluere ex albo viridi. Potuit is denuo
ſolui acido nitroſo atque flauo colore indutus ex
eodem praecipitari affuſo, lixiuio ſanguinis. Super

igne autem ruber euaſit. Culter immerſus ſo
tione cuprea cruſta obductus fuit. Caeterum
que in vitri coerulei ſpeciem regulus ille
neque eius ſolutio acido ſalino mixta *atramen*
ſympatheticum praebuit. Ex quibus omnibus co
ſtare Noſtro videtur hunc regulum ex ſulphu
arſenico, bismutho et cupro conflatum eſſe.

p. 290. Citius fundebatur cobaltum cum gypſi c
cinati, picis, minerae cobalti vſtae, ſingulor
vnciis quatuor, quando ſex vnciae ſalis lixiui fuer
admixtae. Inde omne metallum ſulphuris he
ſeſe iunxit, regulumque lamellatum aureo ſplend
re coruſcum, micaceum, ſcoriis innatantem pr
buit, qui ex aëre attracto humore deliquium p
ſus eſt, ſolutio eiusdem aquoſa viridis erat fru
lis micantibus plena. Absque acidorum au
cobaltum ſulphure hic obnuptum extrahi neq
Scoriae, ab hac fuſione cobalti cum hepate ſulp
ris reſiduae, poſtquam aqua ſolutae fuerant, in
vnius anni ſpatium cryſtallos formarunt quadr
gulas planas, in marginibus ſingulis acuminatas i
vt apex alterius lateris in ſuperiore, alter alter
in interiore ſuperficie eſſet. Sal iſtud pellucid
perfecte neutrum ſuper igne crepare atque, po
quam excanduit, fundi ſolet, nullis tamen exha
tis vaporibus. Cum carbonum puluere mixt
in hepar ſulphuris abit. Ex aqua, quae ſuper he
ſale ſteterat, adſperſum acidum quodcunque, p
verem rubellum ex ſulphure et cobalto conſta
tem, detruſit. Quo ſeparato, humor adhuc ſup
ſtes euaporatione abſumptus, ſal elaſticum gr
nulatum, micae panis ſimile, reliquit.

p. 292. Reguli cobalti, ea, quam modo enarrauim
ratione praeparati, longe citius funduntur reg
puro; quo magis vero ſulphure deſtituuntur,
difficilius fluunt. Quantumuis autem ita vſt
eiusmo

iusmodi regulum, vt nunc purum aemuletur, de-
iteſcit tamen ſemper magna ſatis ſulphuris por-
io, totius ponderis fere vnam ſextam partem ae-
quans. In calcem adeo redigi, quam omni ſul-
phure exui, mauult ille regulus. Dum acidis ſol-
uitur, ſulphur decidit. Solutio, bismutho et ar-
ſenico aquae affuſae ope exuta, ab alcali fixo tur-
batur, delabente ſcilicet puluere rubro, qui cum
fluxu extemporali ſuper igne funditur quidem, ſed
metallicam formam aſſumere reſpuit. Absque
fluxu in vitrum intenſe coeruleum conuertitur.
Cum alcali fixo cobaltum ſulphuratum in maſſam
micaceam abit, quae aëri expoſita diffluit. A ni-
tro deſtruitur, magna parte reguli in calcem
mutata. Exiguus, qui elicitur regulus metallicus,
a ſulphure nondum eſt immunis. Tandem ne
ipſum quidem arſenicum omne ſulphur ex cobalto
ſulphurato ſecum abripit.

Metallum *Niccoli* nomine a mineralogis p. 300.
inſignitum, ex omnibus fere cobalti mineris poteſt
hepatis ſulphurei ope fuſione elici. Cl. Auctori
miſcelae quoddam genus eſſe videtur ex metallis
variis conflatum; eamque ſententiam ipſis ſignis
confirmari exiſtimat, quibus Cl. CRONSTEDTIVS a
reliquis metallis niccolum diſcerni voluit. Fer-
ro, cobalto, ſulphure et arſenico plerumque ipſi
admixtis crebrius iterata calcinatione et fuſione
orbari poteſt. Regulus niccoli excandefactus
igne, liqueſcit atque funditur, auolat ex parte ſub
ſpecie fumi albicantis. Reliqua pars in calcem
nigram continuo igne conuertitur. Acido nitro-
ſo, ſalino, et aqua regis diſſolui ſe patitur. Viri-
dem colorem affectant hae ſolutiones nigrumque
puluerem demittunt. Alcali volatile easdem coe-
ruleo colore tingit, quemadmodum etiam, qui ſa-
lis lixiui ope deturbatus fuit, puluerem viridiuſcu-

lum ſoluit. Sulphuris ſatis auidus eſt nicoli gulus, cumque illo commixtus durior flui que euadit. Igni tunc expoſitus, ſcintillas git fulgidas. Nec non hepati ſulphuris mi poteſt, producta inde maſſa metallica ex viridi veſcente, cupri mineram referente.

p. 305. *Regulus antimonii* vehementiore igne defactus, in vaſis clauſis auolat. Vbi vero aëri ceſſus patet, in flores niueos, aciculatos, mi conuertitur; quos ita parari commodiſſime ſuadet, vt crucibulum, quo continetur metall inclinato ſitu ſuper igne collocetur atque furnum parumper emineat, impoſito alio cruci lo ſubinde mutando, quod flores in ſe rec Granum dimidium florum aquae vnciis octo vitur.

p. 309. Quod ſi autem, lento igne aëre non excl regulus antimonii vritur, griſea calx inde tur, ipſo regulo volatilior, facilius in flores vertenda atque eadem, qua flores, aquae copia lubilis.

p. 312. Acidis difficulter ſoluitur regulus antimo omnium optime tamen aqua regis ex acidi ſi ſingula nitroſi quatuor partibus, ita vt metall minutim conciſum ſenſim ſenſimque iniiciatur.

p. 320. Non eodem ſemper ignis gradu calx an monii in vitrum conuertitur. Quando vero diffic ter fluit, Cl. Auctor fuſionem antimonii crudi exigua adiuuari poſſe expertus eſt, atque praeter vitrum aliquot grana reguli in fundo reperiri.

p. 325. Duplex eſt *kermes minerale* praeparandi Atque illud quidem quod fuſione paratur, tione pauci ſulphuris inter fundendum opus bet, quo ſulphuris particula ab ignis ardore diſſ ri ſolita compenſetur, et hepar ſulphuris, quo

ilfica pars omnis ſolui debet, ſufficiat. *Sulphur timonii auratum*, ſi a diuerſo praeparandi modo ceſſeris, cum kermes minerali prorſus conuenit, detur autem in vtroque praeparato regulina rs ſulphuri multo laxius adhaerere, quam in anmonio crudo, cum illa emetica virtute polleant, a deſtitutum hoc eſt. Alteram kermes minera- ſpeciem notiſſimam illam coctione oum alcalino quore paranda, LEMERIO Cl. Auctor vendicat, cui uentionis gloriam Carthuſiani praeripuerant, armacopolae cuidam GLAVBERI diſcipulo illam ibuentes. Alcali cum antimonio crudo coctum, uſticam indolem acquirit, neutiquam vero ſi cum gulo coquatur. Ipſum lixiuium ſaponariorum am antimonio coctum, affuſo acido ſulphur anmoniatum praebet, quod tamen a praecedente rne calcareae praeſentia differt. Nec non ex coriis, quae ſub reguli antimonialis ex antimonio rudo praeparatione oriuntur, kermes minerale e ſulphur antimonii auratum elici poteſt. Vtrumue vero, ſi vritur, calcem antimonii praebet, ex ui deinceps, addito phlogiſto, regulus antimonii eſtitui poteſt.

Regulum ex antimonio diaphoretico reſti- p. 348.
uere difficillimus labor eſt. Quem cum aliquan- o GEOFFRAEVS ſuſciperet, calcem illam vehementi igne cum ſapone nigro vrens, aperto poſt quinque horas crucibulo, iamiam refrigerato, vilit materiam cum ſtrepitu ac odore ſulphureo amma conſumi. Aqua ſolui poſſe antimonium iaphoreticum, ROVELLIVS auctor eſt. Ex cunis antimonii praeparatis fieri poteſt, dummodo hlogiſton omne abigere memineris.

Sal ammoniacum aqua ſolutum cumque an- p. 352.
imonio per aliquod tempus digeſtum aliquam

metalli portiunculam ſoluit. Sal inde prod
coloris eſt ex coeruleo albidi.

p. 355. Zincum inter omnia metalla ten
mum eſt; hinc cum in mortario vix con
poſſit, ſatius eſt illud igne liquatum aquae in
atque ſic in granula redigi. Lento igne in
ſeam calcem mutatur, quae, addito phlogiſto,
mam metallicam facile recuperat: vehemen
autem igne inflammatur et in calcem niuea
ficillime reducendam conuertitur. Calx ill
rum zinci nomine vulgo cognita, ipſo zinco
derosior eſt, ita vt ſedecim metalli vncias,
quam in flores conuerſae fuiſſent, ſex drac
et quinquaginta quatuor granis auctas fuiſſe
ſter repererit. Ipſi autem flores flammae tan
impetu fugantur, per ſe enim igni expoſitae in
ras abripi nequeunt. Neque vehementiſſ
igne funduntur, metallum vero ex iis, addito p
giſto, non, niſi in vaſis accurate clauſis, poteſt
ſtitui.

p. 359. Omnia acida mineralia Zincum facile ſolu
HELLOTO auctore omnium plurimum ſoluit
tum deſtillatum. Atque ex hac ſolutione,
deſtillatur, liquor aethereus inflammabilis,
ceps flores albi pariter flamma coerulea fla
tes, tandemque oleum flauo aut viridi colore
ctum aſſurgit. Idem contingit cum florum
ſolutione. MALOVINVS zincum ab alcalinis
bus tam volatilibus, quam fixis ſolui conte
Neque cum ſulphure neque cum ſulphuris h
te miſceri poteſt: fuſum cum alterutro, a par
lis peregrinis metallicis liberatur. Cum nitro
tonat flamma fulgidiſſima; reſiduum alcali
ſolutum Gallis dicitur *alkaheſt de Reſpour*.

p. 367. Cum arſenico zincum via humida mi
nequit. An fuſione poſſint iungi dubium

Certe MALOVINI experimenta nihil aliud
icere videntur, quam hoc; paruam arſenici co-
m zinco tenacitatem ſuam et ſplendorem de-
re. Cum regulo antimonii combinari poteſt,
vero cum regulo niccoli et antimonio crudo.

Bismuthum in vaſis clauſis ignitum adſcendit p. 372.
grum. Ponderis augmentum, quod calci ac-
lit, in ratione eſt $20\frac{34}{60}$: 19. Vehementiore
vſtum flammula coerulea flagrat hoc me-
lum, ſurgente fumo craſſo luteo. Sic ma-
na eiusdem portio in flores abſumitur luteos.
vniuerſum autem calx biſmuthi omnis ab igne ſe
gari haud patitur; in vitrum potius pellucidum
que flauum abiens.

Hydrargyrum per ſe calcinatum (*Mercurius* p. 390.
ecipitatus per ſe) vna decima parte metalli pon-
us ſuperat. In vaſis clauſis ſub cryſtallorum ru-
rarum ſpecie rubinorum inſtar adſcendit, nec
usque phlogiſti additione in metallicam formam
edit.

Mercurius a calore ita extenditur, vt vehe- p. 393.
enti ardore vſtus, vaſa ferrea, quibus incluſus
ſet, magno cum fragore rupiſſe viſus fuerit.

Mercurii in acido nitroſo ſoluti color ab p. 403.
itio coeruleus eſt, donec acidum prorſus metallo
turatum eſt. Inde per refrigerium cryſtalli aci-
latae enaſcuntur, quae, in ipſo balneo arenae
frigerato liquore, ad perpendiculum poſitae
nt, contra vero, ſi ab igne ille ſublatus fuit, pro-
ratae iacent. Relinquitur muria coloris vinoſi,
qua aqua deſtillata affuſa puluis mercurialis fla-
us, turpetho ſimilis ſubſidet. Poteſt autem cor-
oſiua nitri mercurialis indoles mitigari partim
us in charta bibula exſiccatione, partim ſolutioni-
us in aqua ſaepius repetitis. Ex his per euapo-
tionem progignitur ſal cryſtallorum cubicarum
ſpecie,

ſpecie, aqua parum ſolubile; eademque ſi di
fuerit, puluerem flauum demittens. Alcali f
lateritium, vitriolica ſalia, flauum puluer
nitroſa mercurii ſolutione deiiciunt. *Merc*
praecipitatus ruber ab igne ſubitaneo deſtruitur
vt ſecedat acidum vaporum rutilantium ſpeci
aliqua metalli portio reſuſcitetur; lente ver
miniſtrato igne acidum fugatur quidem, merc
vero non reſtitutus intra vnius fere menſ
tium in calcem rubram conuertitur, quas e
ab igne deſtillatorio attolli ſe patitur, merc
que per ſe praecipitato omnino ſimilis eſt.

p. 410. Mercurius, Auctore HOMBERGIO, acido
per ſe ſolui poteſt, dummodo per ſat longum
pus cum eo digeſtus fuerit. *Mercurius praec*
tus albus. *Mercurius ſublimatus corroſiuus*.
drachmae duae cum granis duodecim calore
dico vnciis aquae purae quatuor ſolui poſ
Cum balneis optimo cum fructu Noſter illo vſ
in morbis venereis. Triginta fere balnea
ſanationem viſa fuerunt ſufficere. Nunqu
ſaliuae fluxum inde oriri expertus eſt, verg
potius medicamenti virtute ad aluum et vehe
Gingiuae tamen intumeſcunt, percepto ſimul
tallico ſapore.

p. 420. *Mercurius dulcis*. Crebrius repetita h
ſalis ſublimatio plus nocet, quam prodeſt. Q
enim vice aliqua mercurii particula euoluta a
tur; quo fit, vt mercurius dulcis, acido ſalis
non prorſus per metallum ſaturato, plus mi
de mercurii corroſiui indole participet. In p
ſublimatorum mercurii dulcis ſuperficie pulu
mercurio corroſiuo et dulci mixtus reperitur.
ſunt vero vterque a ſe inuicem ſeparari affu
qua corroſiuus ſoluitur, dulci integro relicto.
dum ſalis cum mercurio nullo modo ita iung

vt ſal inde oriatur, quod plus mercurii, quam
limatus corroſiuus et minorem metalli copiam,
m ſublimatus dulcis contineat. Semper enim
mque ſal ſeparatim ſublimatur. Hinc etiam
non poteſt, vt aequales mercurii ſublimati
roſiui et dulcis portiones per ſublimationem
ſe in vnum ſal coëant. Optime itaque mer-
dulcis innocentiae conſulitur, ſi loco repeti-
m ſublimationum, ille aqua feruida, cui pau-
m ſalis ammoniaci admiſtum fuit, lotus ſuper
phyrio denuo trituratur. Parum enim in ſol-
do mercurio dulci poteſt ſal ammoniacum.

Per alcali tum fixum, tum volatile mercurius p. 432.
limatus corroſiuus deſtruitur. Idem ſulphuris
te adiecto contingit, acido ſalis alcali fixum
hure autem mercurium aggrediente. Aci-
nitroſum, dum feruet, mercurium corroſi-
ſoluit; cryſtalli vero ex hac ſolutione per
rigerium enaſcentes non aliae ſunt, quam
mercurii corroſiui. Cum ſale ammoniaco
m arcte iungitur, vt neque cryſtalliſatione, ne-
ſublimatione a ſe inuicem poſſint ſeparari.
nuatur autem mercurii ſublimati in aqua ſolu-
addito ſale ammoniaco; ita, vt tres aquae vn-
, nouem drachmis ſalis ammoniaci foetae,
inque mercurii vncias in ſe recipere poſſint.
yrum antimonii, interdum parallelepipedorum
mam affectat; dum ſcilicet refrigerio inſpiſſa-
ſuit. Acidum nitroſum ei affuſum reguli
imonii in aqua regis diſſolutionem ſiſtit; quae
en intra paucos dies albeſcit, calce antimonii
llatim ſedente. Caeterum decima fere acido-
pars vaporibus abſumitur, dum illa inter ſe
entur, aſſurgentibus. Mercurius ſublimatus
roſiuus cum biſmutho deſtillatus ſpeciem
ndam *butyri Biſmuthi* praebet.

HOM-

p. 451. HOMBERGII experimentis conſtitit, m
rium aqua regis ſolui poſſe; praecipitari de
puluerem album, qui tandem rurſus ſoluatur.
vero aqua regis non qua talis hic agere vi
Ab initio nempe mercurius acido nitroſo ſolu
deinceps vero cum acido ſalis combinatus e
lutione delabitur; tandemque ab aqua, quae n
ſtruo admixta eſt, iterum ſuſcipitur. Argut
cryſtallorum ex euaporata ſolutione prodeun
indoles; in quibus quippe ne minimum qui
acidi nitroſi veſtigium apparet.

p. 452. Acetum deſtillatum non quidem hydr
rum ipſum, ſed tamen calcem illius ſoluit.
hac ſolutione per refrigerium cryſtalli mic
ſplendidae naſcuntur.

p. 456. Ab alcalinis ſalibus hac ſola ratione ſolu
teſt mercurius, vt eius ſolutioni nitroſae alca
liquor ſenſim ſenſimque inſtilletur, donec m
fluidum ad alcalinam naturam omnino inc
videatur.

p. 462. Vt hydrargyrum ex cinnabari deſtill
eliciatur, limatura martis adiici plerumque
etſi alcalia terraeque calcareae idem efficiunt.
vero plane ſingulare eſt, odorem alcalinum
tilem ſurgere, dum cinnabaris cum marte de
tur. Alcali cinnabarim humida etiam via deſt
quod eo magis mirandum eſt, cum Cl. Auct
pertus ſit, aethiopem, et poſt aliquot annos cin
rim, ex mixtis inuicem atque coctis hepate ſul
ris et hydrargyro ortum fuiſſe. Idem con
ſi hepati ſulphuris volatili aut ipſum hydrargy
aut eius varia praeparata e. g. vitriolum me
le, turpethum minerale, ſolutio mercurii n
mercurius praecipitatus ruber aut ſublimatus
roſiuus admiſcetur, ita vt cinnabaris inde m

breuius, mox intra longius temporis ſpatium
atur.

Tinctura mercurialis Comitis DE LA GARAYE p. 469.
ua mercurii viui, quatuor ſalis ammoniaci par-
us inuicem exacte tritis et cum ſpiritu vini ſuper
e digeſtis paratur. In morbis venereis, ſingula
o guttae huius tinctturae decem aut duodecim
n tribus aut quatuor aquae cyathis exhiberi
ſſunt. Aluum vix mouet, forſitan ſaliuae flu-
m parumper adiuuat.

Cum regulo Cobalti, antimonii et niccoli p. 470.
ercurius ſeſe combinari haud patitur. POTTIVS
men regulum antimonii cum calce paratum re-
t mercurio miſceri poſſe. MALOVINVS an-
monio crudo iunxit tam trituratione, quam
ſione. Quae tamen experimenta accurate inſti-
ta fuiſſe Noſter negat; quippe cum ipſe viderit,
ercurium ne diuturna quidem trituratione cum
timonio plane extingui poſſe, neque eandem
um ſulphure antimonii aut ipſo antimonio miſce-
Idem MALOVINVS zincum et mercurium fu-
one miſcuit, nactus inde miſcelam variae duritiei
o diuerſa ſingulorum inter ſe proportione.

Stannum malleo cuſum rigeſcit fragiliusque p. 474.
dditur; calefactum vero priſtinam tenacitatem
que mollitiem recuperat. Videtur autem in
niuerſum metallorum elaſticitas in duritiei et
us, qua citius tardiusque fundantur, facultatis
tione eſſe, ita, vt, quae duriora ſint, difficilius-
ue fundantur, ea ſub ictibus mallei rigidiora
nt et maiorem acquirant elaſticitatem. Veroſi-
ile autem eſt, metallorum, quae cuduntur, par-
culas in anguſtius volumen cogi; teſtante id
ndere ſpecifico, quo illa metallis fuſis ante-
dunt.

Exiguo

p. 475. Exiguo calore ſtannum liquatur; dum candeſcit, flamma ſurgit fulgida, adſcendens ſimul floribus albidis. MARGGRAFIVS candidam calcem, quae in vaſe exacte clauſo, ipſo ſtannum integro relicto, adſcenderat, arſenicum fuiſſe ſtimat. Vehementiſſimo igne adhibito, apparuerunt in crucibulo, cui ſtannum inditum fuerat, duo florum genera; alterum aciculatum candidum, alterum braſſicae capitatae floribus ſimile coloris lateritii: praeterea calx puluerulenta flaua et ſub ea vitrum hysgini coloris, relicta ſubtilis ſtanni non mutati portiuncula. Acido vitrioli ſuper igne ſtannum ſoluitur, naſcentibus poſt aliquot dierum refrigerium, cryſtallis troſo corroditur ſaltim cum feruore. Sol. ſtanni, cum acido ſalis in arenae balneo facta, pores ſpargit arſenicales; per euaporationem cryſtallos ſplendidas aciculatas cogitur. Est duplex genus eſt, alterum candidi, alterum coloris. Si magna huius ſalis copia ſimul purtur, cryſtalli micaceae ſunt, ſali ſedatiuo ſimiles. Aqua regis ſtannum facillime aggreditur et ſoluit. Paullo tardius autem in hoc labore ſandum eſt, alias acidi nitroſi praepotens efficax metallum absque diſſolutione corrodit. Tandem aceto quoque ſtannum ſolui poteſt. Caeterum hoc notabile eſt, calces ſtanni, ex ſolutionibus eodem acidis delapſas, longe difficilius poſſe metallum conuerti, quam quae vſtione paratae fuerunt.

p. 498. Cum arſenico facillime ſtannum ſubit combinatur. Labor iſte tunc maxime ex voto procedit, quando ſal neutrum arſenicale additum fuit. Regulus ſtanni inde natus, fragilis modum et lamelloſus eſt, neque funditur, igne rubens. Arſenicum omne ne vehemen

quidem igne ex hoc metallo ſeparari poteſt. que cum regulo Cobalti Niccoli et Antimonii iunctionem inire ſtannum reſpuit; ex antimo- crudo autem ſulphur ad ſe rapit. Fuſum Zinco praebet metallum pro diuerſa vtrius- proportione plus minusue durum atque du-

Plumbum fuſum paullatimque refrigeratum, p. 512. ferro pulſatur, tinnit; cuſum vero hac facultate ſtruitur. An ab aqua pura ſolui aut corrodi ſit dubium adhuc eſt: aquae ſeleniticae ali- tantum omnino ſoluunt, donec recens plum- eſt, nec terra iamiam incruſtatum. *Nitri* cryſtalli triangulares ſunt, angulis trun- Puluis griſeus ex ſolutione plumbi nitroſa ſolitus, cum mercurio nihil commune ha- quod chemici nonnulli ſomniarunt, ſed plum- eſt ſemicalcinatum. *Vitriolum plumbi*, cuius ſpicula referre ſolent, non modo acidi ope, verum etiam ſalibus vitriolicis mediis ex nitroſa plumbi ſolutione praecipita- Eadem ratione *plumbum corneum* cum acido naſcitur. Cum vero ex huius diſſolutione ſolutione, affuſo acido vitriolico, decidat vitriolum ſummum; apparet ſummam eſſe plumbum in- et vitrioli acidum affinitatem. Aqua deſtillata parando *magiſterio plumbi* nihil valet; ſic potius conſici debet, vt nitroſae plumbi ſolutioni al- purum affundatur. Saccharum ſaturni a ſali- vitriolicis deſtruitur; acido vitriolico, plum- acetoſo vero alcali ſalis vitriolici arripiente.

Plumbum cum Zinco et Cobalto fuſione p. 538. nequit. Cum antimonii regulo diuerſas metalli ſpecies, pro varia plumbi et re- antimonii inter ſe proportione duriores aut

p. 544. Calces *ferri*, quas *crocos* vulgo dicunt, co
variant pro diuerſa metalli puritate. Ferri p
ſimi calx coccinea eſt, neque colorem iſtum
vehementiori adhibito exuit.

p. 550. *Chalybis* conficiendi modum tripl
Cl. Auctor ex REAVMVRIO enumerat.
nempe ex ferro fuſo (*fer de greuſe ou de*
extrà furnum refrigerato, mox ex tali, quod
furnum ipſum refrigeratum eſt, mox de
ferro cuſo (*fer forgé*) cum cemento qu
ignitus paratur, eaque chalybis ſpecies prae
ſima eſt. Cementum duplex REAVMVRIVS
poſuit, alterum ex vſtae fuliginis ſedecim,
num contuſorum octo, cineris totidem et
communis quinque vnciis; alterum ex cin
fuliginis et carbonum ſingulorum octo, ſal
rini quatuor vnciis. Ad ſingulam ferri
vnciae binae cum drachmis tribus alterut
menti requiruntur. Ex eodem Auctore
ferri genera deſcribuntur, ex quibus, quod
ctum neque lamellarum neque granulor
cies affert, chalybem praeſtantiſſimum pro
Experimentis circa cementa varia inſtitu
ctum eſt, ea eſſe optima, quae plurimum
purae inflammabilis praebeant, inter ſali
ſubſtantias ſal commune reliquis eſſe prae
mum. Ferrum cuſum; ferro fuſo, dum
immerſum, in chalybem idoneum com
Notatu denique et hoc dignum eſt, chal
tam pondere, quam volumine ferrum exp
ita vt non poſſimus non ſuſpicari, acceſſiſſe
ex cemento ad ipſam ferri ſubſtantiam. Ex
nem chalybis igniti plurimum poſſe ad
duritiem ipſi conciliandam, nemini ignot
Varii huius extinctionis modi ab Auctore
recenſentur. Solet autem eo durior chaly

uo magis igne excanduit et frigidior fuit aqua. rae reliquis id extinctionis genus notabile eſt, uod Gallis *trempe en paguet* dicitur; immer- itur nempe aquae frigidae chalybs in pyxide cum mento concluſus atque ignitus. Non admodum ro neceſſarium eſt aquae ad chalybis extinctio- m adhibendae quicquam adiici. REAVMVRIVS perimentis cognouit ad chalybis extinctionem ritum vini et oleoſa omnia minus idonea eſſe a pura aqua; huius vero virtutem in hac re ae- are acetum vini ſuccumque raparum. Aquae rti immerſus chalybs parum ignitus, tantam ſequitur duritiem, vt lima amplius tractari recu- t. Quod ſi denique ad naturam chalybis ipſam picimus, Noſter ferro cuiuis aliquantum ſulphu- aut calcis ferri non metallici inhaerere arbitra- r, quod vſtione cum cementis inſtituta partim ſtruatur, partim in metallum abeat.

Vitriolum martis dum aqua ſoluitur ſemper p. 570. liqua ochrae martialis portione deſtituitur, quae undum vaſis petere ſolet. Id prohibendi duplex atio eſt; nimirum aut acidi vitriolici tantillum af- unditur, aut ſolutio aliquoties coquitur. Ex ſta ad colcotharis vitrioli lotionem adhibita ſal oddam euaporatione obtinetur, micaceum, in o partim terreae, partim ferrugineae baſi acidum haeret. Vitriolum cum inflammabili quadam teria vſtum pyrophorum producit, vulgari ta- en inferiorem.

Calces ferri materiam inflammabilem, qua p. 582. natae fuerunt, facillime recuperant, dummodo um oleo vel pinguedine igni committantur, ita men, vt aëris acceſſum remoueas. MAIAVLTIO dico Pariſienſi hoc inuentum debetur.

Crocus martis aperitiuus STAHLII, qui ex p. 590. *ſura martis alcalina* affuſo acido nitroſo decidit,

a magnete quidem non attrahitur, acidis vero
vi poteſt. Nitroſa eius ſolutio coloris ſtra
eſt, qui in nulla alia martis ſolutione obſe
ſolet.

p. 591. Vapores ex ſolutione martis in acido ſa
prodeuntes allium redolent flammaque ad
cum ſtrepitu accenduntur.

p. 596. *Lixiuium phlogiſticatum* ſ. *ſanguinis*, quo
fuſo ex ſolutione vitrioli martis *coeruleum Ber*
nenſe praecipitare neminem fugere arbitra
carbonum vegetabilium ope haud infeliciore
ſucceſſu, quam cum carbonibus ex animali re
petitis praeparari poteſt; in illis tamen vehe
tiore igne, quo vrantur, opus eſt. Caeterum n
eſt aluminis in conficiendo coeruleo Berolin
neceſſitas; neque, vt color eius fiat floridior,
ſalis acidum refugiendum erit, dummodo li
ſanguinis, antequam cum vitrioli ſolutione
fundatur acidum qualecunque adſperſum fu
In coerulei Berolinienſis natura explicanda, N
ſter MACQVERVM ſequitur, qui ferrum hac o
ratione phlogiſto abundanti onuſtum reddi ex
mat; repudiatis GEOFFROY et MAINONII
nionibus quorum alter ſanguinis oleoſam pa
bituminoſo ferri principio iunctam coerulei c
ris cauſſam eſſe autumabat; alter vero colo
ferri proprium et natiuum quaſi hoc labore r
tui volebat, dum nempe ferrum liquore al
phlogiſticato praecipitatum omni materia al
et ſalina alias ipſi adhaerente priuaretur. Po
forſitan absque vitriolo fieri coeruleum Ber
nenſe aethiope vel limatura martis et lixiuio p
giſticato, inuicem commixtis atque per ſat lo
tempus digeſtis. Per deſtillationem ex coe
Berolinenſi alcali volatile tam fluidum, quam ſ
dum et oleum empyreumaticum elicitur; a
ide

lem semper huius laboris est euentus, siue ani-
alem siue vegetabilem carbonem in lixiuio san-
uinis parando adhibueris. Coeruleum Berolí-
ense ab affuso lixiuio alcalino omni orbatur co-
ore; liquor filtratus *alcali phlogisto saturatum* (*al-
li Prussien saturé*) sistit, succineo colore tinctum
ores persicae redolens, alcalinam naturam neque
pore neque efferuescentia cum acidis, neque co-
ra coerulei vegetabilium mutatione prodens;
nnia tamen metalla ex solutionibus acidis detur-
ns. Semper tamen huic lixiuio phlogisticato
liqua coerulei Berolinensis particula inest, quae,
dperso acido, manifestatur. Tutissima vero ra-
illud ab omni coerulei Berolinensis admixtione
randi est, si acetum destillatum affundas, quod
cidi genus nullo ferro adulteratum esse solet;
nceps vero omni peregrina substantia exclusa
antum salis lixiui addas, quantum ad saturandum
cidum sufficiat.

Sulphuris et ferri aquae adminiculo inter se p. 608.
rtorum spontaneum incendium plurimi Aucto-
s a frictione particularum deriuare conati sunt.
iorum sententiae haud suffragatus Noster, illud
cendii phaenomenon aliunde potius repeten-
um esse censet. Cum nempe aquae magna erga
rrum, nec minor sit ferri erga sulphur propen-
io, efficitur inde, vt ferrum, ab aqua corrosum
diusumque subtilissime, sulphur aggrediatur, quod,
ae ntione euoluta aliqua phlogisti sui portione
ehementer immutatur. Dum itaque ignis paul-
im extricatur, calorque identidem augetur;
ui non potest, quin aqua vaporibus absumatur,
que tandem exsiccata materies prae summo ca-
re, sulphur, quod a ferro nondum fuit destru-
um, flamma manifesta deflagret. Terrae motus
que concussiones a simili caussa pendere viden-

tur. Caeterum et hoc notabile eſt, ferrum, [illegible] probe excandefactum eſt, ſtatim adſperſo [illegible] re colliquari.

p. 616. *Crocus Martis* ZWELFERI ex nitri cum [illegible] detonatione ortus. *Flores ſalis ammoniaci [illegible] tiales* falſo plerumque ita praeparantur, [illegible] ferri, quam ſalis ammoniaci adhibeatur. [illegible] cum ferrum dirimere ſoleat coniunctionem, [illegible] inter alcali volatile et acidum ſalis eſt, [illegible] erit, ne ferrum prae ſale ammoniaco domi[illegible] Id enim tantum, quod ferri vim eludit, in [illegible] compingi ſolet.

p. 621. Ferrum cum arſenico, regulo cobalti, [illegible] coli et antimonii coniungi poteſt. Cum [illegible] tho, plumbo, et mercurio combinari [illegible] Mercurium ſublimatum corroſiuum humi[illegible] in partes ſuas conſtituentes reſoluit. Zinc[illegible] inde ac ſtanno imbracteari atque hac ratione [illegible] bigine defendi poteſt.

p. 632. *Cuprum* vehementiſſimo igne tortum [illegible] ma coerulea flagrat, floribus ſimul auolantibus [illegible] viridi cinereis.

p. 648. Quod cuprum ex ſolutionibus ſuis ferri [illegible] minimulo ſub forma metallica praecipitetur, [illegible] que immerſo apponatur, id Noſter abundare [illegible] phlogiſto, quod cupro ſoluto ſeſe admiſceat, [illegible] buendum eſſe cenſet.

p. 656. *Cuprum album* ex cupro et arſenico [illegible] ctum diutius protracta atque iterata fuſione [illegible] litiem et tenacitatem, quam perdiderat, recu[illegible] conſtante tamen colore argenteo.

p. 658. *Metallum Principis* ROBERTI et [illegible] (*Tombac, ſimilor, cuivre iaune*) ex cupro, [illegible] tum eſt et zinco fiunt. Quo plus, cupri [illegible] fuit, eo obſcurior color eſt. Vehementi [illegible] zincum omne abigitur ſuperſtite cupro [illegible]

cero. Arſenico pallidior color huic metallo
neiliatur.

Cum bismutho, Auctore GELLERTO cu- p. 662.
rum coniungi poteſt. Mercurium ex acido ni-
ſo ſub metalli ſpecie deiicit. Dirimit etiam
dem cum acido ſalino coniunctionem. Cum
no mixtum rigeſcit, fragiliusque redditur.
untur inde varia metalli compoſiti genera ad
panas, et tormenta bellica idonea. Cum fer-
Noſter cuprum nunquam fuſione miſcere
uit.

III.

ones plantarum ſponte naſcentium in regnis
Daniae et Noruegiae, in ducatibus Sleſuici
et Holſatiae, et in comitatibus Oldenburgi
et Delmenhorſtiae: ad illuſtrandum opus
de iisdem plantis, Regio iuſſu exarandum,
florae Danicae nomine inſcriptum; editae
ab eius operis Auctore GEORGIO CHRI-
STIANO OEDER. Volumen tertium, conti-
nens Faſciculos VII. VIII. IX. ſeu Tabulas
CCCLXI—DXL. Hafniae. Typis Claudii
Philiberti 1770. Volumen quartum, con-
tinens Faſc. X. XI. XII. ſeu Tabulas DXLI-
DCCXX. ibid. 1777. fol.

Splendidi huius operis continuationem indicatu-
ri id, quod iam alibi enarrauimus *), repeta-
mus, Ill. O. F. MÜLLERVM a faſciculo XI. eius edi-
tionem curaſſe, atque ita diligenter, vt eadem ele-
gantia atque cum ipſis plantarum prototypis con-

 venientia

*) vid. Comm. Noſtr. Vol. XXI. p. 173.

venientia confectas reperiamus icones, qu
priorum voluminum commendarunt tabulas
ceptis enim paucis quibusdam, quarum colo
naturali plantarum nonnihil recedit, imagini
omnes plantas ita bene repraesentant, vt pr
intuitu easdem cognoscas. Eadem etiam el
hibita solertia in florum partibus sexualibus
candis, atque fasciculo duodecimo adiunctu
index plantarum omnium alphabeticus, et
quae iam depictae sunt, et quarum imagines
quentibus fasciculis tradentur. Reperiuntur
que plurimae plantae Europae toti indigenae,
eoque satis notae, primum tamen viuis colo
illustratae, quaeque, si opus perfectum re
dum erat, abesse non poterant: Vix dubi
quin plurimi botanici elegantissimas et fide
rum plantarum icones sibi comparent vel
comparaturi. Ideoque hic nonnullas rariore
tum, atque nouas, vel eas, quarum LINN
nondum meminit, indicemus.

Ad priores referendae videntur.

Tab. 361. Dentaria bulbifera LINN.
- 364. Ruppia maritima.
- 386. Cardamine petraea.
- 389. Arenaria tenuifolia.
- 418. Koenigia Islandica.
- 557. Lepidium latifolium.
- 559. Silene armeria.
- 566. Anemone Groenlandica.
- 567. Lepidium Groenlandicum.
- 568. Scilla bifolia, in insula Feroë habita
- 569. Lepidium Alpinum.
- 585. Chelidonium Glaucium, creuit in Is
landia.

Tab.

ib. 624. Arenaria peploides: in littoribus Daniae et Noruegiae.

. 630. Hordeum maritimum.

Nouas has notauimus.

Tab. 371. *Carex diuiſa*, ſpica compoſita, culis rotundis confertis androgynis, foliolo lonri inſtructis, culmo ſubtereti. HVDS. 348. In s ſabuloſis maritimis.

Tab. 425. *Carex*, ſpica maſcula terminali, feminis tribus quatuorue ſubſeſſilibus axillaribus tantibus per totum culmum folioſum, caule re-. In arenoſis maritimis et ſyluaticis prope *eltofte* Sicellandiae.

Tab. 432. *Carex*, ſpica vnica ſubrotunda, gluouatis, breuiſſime ariſtatis. An HALL. 1354? arenoſis maritimis *Noruegiae*.

Tab. 442. *Carex* ſpica maſcula et femineis ibus ſubſeſſilibus in ſummo culmo approximatis, um folio ſingulae ſuo, infimo culmum excedenAn HALL. 1374? In vliginoſis ſyluaticis Daae.

Tab. 444. *Carex* ſpica maſcula et femineis bus ouatis approximatis ſubſeſſilibus in axillis ccingentium foliorum. An *Carex montana* LINN. vliginoſis.

Tab. 441. *Iunci piloſi* LINN. var. floribus ſciculatis HALL. in Noruegiae ſyluis ſubalpinis.

Tab. 390. *Saxifraga* foliis caulinis palmatis iolatis, caule bulbifero ſubramoſo et multiflo. An *S. bulbifera*. In Islandia.

Tab. 688. *Roſa mutica* germinibus globoſis, anculis petiolisque glabris, caule aculeis raris ecidis. HALL. 1107. In fruticeto rupeſtri litto *Drōbakienſis*.

Tab. 691. *Plantago ſquamata*, foliis ſ
lindraceis integerrimis baſi glabris, ſcapo
ſubpiloſo. Flor. Fridrichsd. 126. In ſabul
catus Sleſuicenſis.

Tab. 701. *Agroſtis ſylueſtris* petalo ex
pubeſcente, ariſta dorſali longa. Raro in
Fridrichsdalenſi.

Tab. 703. *Carex maritima* ſpicis pe
maſculis pluribus, calycibus ariſtatis. In
Dröbakienſi.

Multae ſpecies nouae ex Cryptog
claſſe: vt Tab. 394. *Fucus* fronde cartil
plana, ſupradecompoſita, ſegmentis li
apice globuliferis. Quaeritur an ſit *F.* g
LINN. differt tamen hic *apice ſetifero.*

Tab. 405. *F. digitatus* aluearioru
Pruſſ. 4. 17. videtur nobis *Clauariae* ſpeci
C. faſtigiata, LINN.

Tab. 408. *F. cartilagineo corneus* tere
ramis multifidus, apicibus acutis. An *F.*
HVDSONI.

Tab. 420. *F. fungularis* IMPERATI
MORIS. III. 645. vix dubitamus, quin ad *A*
pertineat.

Tab. 652. *F. roſeus* frondibus membr
repandis laciniatis petiolatis, caule tereti
moſo. An *F. rubens* LINN. In Sinu Dröbak

Tab. 651. *Conferua ſericea*, filamen
culatis ramoſis, ramis faſciculatis, confer
ridibus. Enum. Flor. Dan. 69.

Tab. 653. *Vlua incraſſata*, frondo
ramis ſimpliciſſimis teretibus lubricis apic
ſus craſſioribus. Raro in Sinu prope *Laur*

Tab. 462. *Lichenoides* gelatinoſum atro
DILLEN. 140. t. 20. f. 24. *Marchantia* LIN

Tab. 463. f. 1, *Lichen gelatinoſus*, laminis ticalibus vndato criſpis, ſuperficie denſi ceſpitis gulariter criſpa, peltis marginalibus ſpadiceis. *Lichen gyroſus*, gelatinoſus, laminarum verti- um marginibus ſubaequalibus, ſuperficie denſi ſpitis eleganter gyroſa: peltis marginalibus diceis. Ambo terreſtres in vmbroſis.

Tab. 464. *Peziza polymorpha*, atrofuſca, car- corea gelatinoſa, primum caua, per maturita- farcta, pileo e medio ſuccreſcente rugoſo in breui craſſo. In cortice ligni fagi. vid. MÜLL. Holm. 1762. f. 3.

Tab. 469. f. 2. *Peziza radiata*, pileo patente membranaceo fibroſo ſtriato et zonis picto. In dia.

Tab. 566. *Lichen Groenlandicus*, foliaceus re- lobis ad horizontem obliquis, rotundis con- fangulis marginalibus, viridulo glauceſcens, ferne niger. Edulis eſt in Groenlandia, eoque contra haemoptyſin non ſine fructu vtun-

Tab. 467. f. 1. *Mucor*, (Trichia) capitulis mi- ſtipitibus breuibus nigris. f. 2. *Mucor* (Tri- capitulis pyriformibus rubro aurantiis, ſtipi- breuibus albis. Ambo habitant in cortice *ſylueſtris* f. 3. *Mucor* (Trichia) capitulis nigris, ibus longioribus fuſcis. Paraſitica in aliis

Tab. 468. f. 2. *Lichen leproſus*, cinereo glau- ſcens, ſine ſcutellis, cruſta rimis infinitis diuiſa ſaxis *Bornholmiae*. f. 3. *L. leproſus*, albicans rimoſa, inſulis ſubrotundo angulosis, ſcutel- glaucis albo margine. *Ibidem*.

Tab. 470. f. 1. *Lichen leproſus*, ruber tuber- nigris. f. 3. *L. gelatinoſus*, imbricatus, lobis tuſis laceris, peltis fuſcis proliferis. Ex Islandia.

Tab.

Tab. 472. f. 3. *Licken leprosus*, crusta glauceſcente, rimis in maculas ſubrotundas tuberculis atris, in lineas curuas diſpoſitis pulis maritimis Noruegiae.

Tab. 478. *Bryum* foliis ſtriatis reflexis, capſulis ſphaericis ſubnutantibus, ritate ſtriatis. In ſaxis irriguis alpium Nor rum rarius.

Tab. 538. f. 1. *Bryum* foliis capill capſulis oualibus erectis in pedunculis br f. 2. *Bryum* foliis ſetaceis curuatis, capſulis obtuſe ouatis, capitello oblique roſtrato; ap capitulo ſubiecta. In humo atra irrigua Chriſtianiam.

Omittimus Fungos nouos, vt *A* Tab. 491. 540. 599. 600. *Eluelam* Tab. *Phallos marcidum* et *conicum* Tab. 654. *am*, *Pezizam*, *Merulium* Tab. 655. 656. nentes Tab. 657. 658. *Clauarias* egregie in quibus Cl. MÜLLER loco ſeminum protrudi vidit, quemadmodum in Actis Berolinenſibus egregie expoſuit*) vnde dem animalibus adiunxit **). Tab. 660. *ſtellaris* depingitur, de qua plura in diario rae ſcrutator dicto ***), diſſeruit Cl. Au

Animaduertere licebit haec. Faſc. IX. *Pulmonariae*, quae hic dicitur *anguſtifolia* lata pingi folia, vt nobis magis varietas videatur, quam vera ſpecies Linneana, prorſus lineari lanceolatis inſtruitur, Tab.

*) v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 686.
**) Zool. Dan. Prodr. p. 256.
***) *Naturforſcher VII. St. S.* 189.

Sambuco nigra saepe stamina sex picta sunt, quae tum quina adesse deberent. In T. DLIV. *Eryngii pestris* florem vnum, anatomice dissectum, et gnitudine auctum desideramus. Quae hic Tab. XIV. *Agrostis stolonifera* dicitur, omnino *Alope- rus geniculatum* repraesentat. Myosotidis scor- idis naturalis amoenusque color in Tab. 583, arte est satis imitatus. Neque apud nos locum et, quod hic dicitur, flores eiusdem in locis is corollas luteas nanciſci. *Teucrium scordium*, d hic Tab. 593. floribus purpureis pictum nobis semper floribus coeruleis obuenit. De hemide, Tab. 685. depicta, ipse Cl. Auctor itat, an sit *tomentosa* LINN. etsi descriptio ab em data satis conueniat.

IV.

C. IOS. IACQVIN Miscellanea Austriaca ad Botanicam, Chemiam, et historiam natura- lem spectantia, cum figuris partim colora- tis. Vol. I. Vindebon. 1778. 4to pagg. 212. tabb. aer. 21.

Collegit Cl. IACQVIN in opusculo, cuius sum- mam iam indicabimus, varios tractatus, quos rum ipse, partim alii in Vniuersitatibus Austriacis ipserunt, siquidem sic fuerint comparati, vt vi- rum doctorum mereri videantur attentionem. ntinentur vero in primo hocce volumine:

1. NIC. IOS. IACQVIN *Genitalia Asclepia- rum.* Exposuit hic structuram partium florem p. 1. stituentium diuersarum *Asclepiadum* planta- mque his affinium, quorsum *Periplocae*, *Cynan- cha*,

cha, *Apocyna* atque *Stapeliae* pertinent. Pa
runt adhuc botanici has plantas omnes ad
vegetabilium cenſum, quibus natura ſtamina
que donauit. Cl. Auctor vero primus oc
mati ope detexit corpuſcula vulgo pro ſtam
habita hoc nomine neutiquam eſſe inſig
ſed alia quaedam, quorum in ſingulo flore
untur decem. Nos in natura harum parti
ponenda propterea erimus breuiores, quo
olim, cum I. T. KOELREVTERI ſuper eade
indiceremus commendationem, rem ipſam
expoſuimus. Incitabatur vero KOELREV
ad harum plantarum diſquiſitionem, Cl. A
NI exemplo, cuius quoque aſſerta vario m
mendare ſtuduit. Sic *Periplocam Graec*
que modo gaudere ſtaminibus, antheris
dearum male pro fertililibus haberi, quia
contineant nullum, ipſarum corpuſculum
catum, vt a LINNEO dicitur, male cum
comparari, aſſeruit. His, introitus loco,
Auctore Noſtro recenſitis, ſingulae KOEL
TERI obiectioni ſatisfacere eſt anniſus. C
periplocam attinet *graecam*, docet planta
ctu numeri antherarum decandris vtique
ſociandam, quamuis ipſi quinque modo con
filamenta. Cum itaque ſingulo filamento
duplex inſideat, minime reprehendendus
Noſter, ſi plantam ipſam decimae ſyſtema
neani claſſi inſeruerit. In denominatione
rarum, ſuam ſententiam propterea non
Cl. IACQVINVS, quod dubium a KOELREV
motum, potius verba, quam rem ipſam ſp
parum enim certe intereſſe videtur, vtrum
foecundans gluten ſit, an puluis tenuiſſimus,

*) v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 4.

ipſa materia modo foecundationis negotium rigatur. Corporis truncati figura cum alia re lla tam idonee comparari poſſe Noſtro videtur am cum ſtigmate, quare donec obſeruatis me- ra fuerit edoctus ſententiae ſuae deditus mane- His praemiſſis tranſit ad *Aſclepiadearum* p. 9. ndobonae viuentium generationem deſcriben- m. *Apocynum Sibiricum*, *Apocyno cannabino* LIN- AEI ſimillimum et *Periploca Graeca*, anthera in onis filamento praedita ſunt duplici. *Periploca iriana* ſimilis eſt *Aſclepiadi Vincetoxico*, *A. nigrae* *Cynanchо acuto*, vagina ab nectario adſcendente illumque ambiente, ſtaminibusque decem ſtig- adnatis; hincque Gynandriae Decandriae, *periplocae* generi, annumerari debet. *Cy- erectum* bracteis vaginae loculamentis de- et ſtigmate elongato conico craſſo a con- ibus differt. Reliquae *Aſclepiadis*, quas dis- ſpecies, gynandrae ſunt, ſquamis necta- engunt ſtylos, antherasque in bracteis ex licatis nectarii productionibus confectis recon- *Stapeliae* tubercula ſtaminifera angulis ginalibus ſtigmatis adnata, ab alarum interio- productione facciformi teguntur.

Ex ſitu hoc inſolito antherarum atque vagi- um, minus recte Cl. KOELREUTER collegiſſe detur, quod per ſacculos hos materia foecun- deferatur ad germina; cum via pollinis exſu- ad ſtigma accommodatior ſit, atque cum culi hi piſtillum in marginis puncto modo tan- nec ei accreſcant. Formam florum iam nomi- orum a tabula prima ad quartam tradi curauit.

2. *Compoſitiones medicamentorum pharmaceu-* p. 32. *ticae generales*, a IOS. SONNAVER. Nobis libelli huius

huius perquam docte ſcripti ſummam, ea
ſione accurate exponere animus eſt.

p. 133. 3. NIC. IOS. IACQVIN *Semperuiuum*
me monſtroſum. Aberrauit planta a naturali
ma racemis ſuperius folioſis et floribus
quatuordecim inſtructis. A *Sedo rupeſtri*
ſemperuiuum hoc vel LINNEO teſte ſimillim
differt, quod huius folia in apicem acutum
nuentur, quae illi ſint obtuſiora; luteo de
lore *ſedi* petala a *ſemperuiui*, albi nimirum,
ſcuntur; caulis denique, qui ad efflorescen
que in *ſedo rupeſtri* nutat, in *ſemperuiuo*
ſemper conſpicitur erectus. Figura huius
tae tabula quinta cernitur.

p. 135. 4. EIVSD. *fungi quidam ſubalpini.*
illorum eſt *clathri* ſpecies, quam pro
LINN. Noſter habet. Omnis huius fungi
ficies rubra eſt, praeter verticem fuſcum.
capituli, inſidet nimirum fungulus ſtipiti
tenui, glaber eſt et in breues pilos ita
vt nunc globus filorum rubrorum conuolu
ſuperſit. Vertex fuſcus non mutatur. Qu
turam cum induit fungus, ſemina expellit
rubra minima. Fungus ipſe in tabula ſexta
ſpicitur. In tabula ſeptima vero *Lycoperdi*
ſiforme LINNAEI reperitur, quod rarius
ptum cum *Lycoperdo epidendro* multum
nientiae alit. In tabula octaua fungus repr
tatur ſuper *Agarico reticulato* etc. MICHELII
tus, pultiformis, parum mammillaris, luteus,
microſcopio teſte *Lycoperdis* annumerari po
tur. *Hydnum gelatinoſum* monſtroſum acu
tum fungum obſidentibus tabula nona repr

Fung

ungus in tabula decima depictus est *Peziza coro-*
ria, cyathiformis vtrinque glabra, limbo laci-
to erecto; color intus fuscus, foris pallidus.
letus medulla panis, LINNEO incognitus, cru-
ceus albus, super lignis putridis diffusus, in
perficie superiore foraminulis perforatus, sua-
lens, in tabula vndecima est depictus. Tabulae
decimae mandatus est *Boletus leptocephalus*
ratus, pileo plano tenui, orbiculari, supra cer-
no subtus albo, stipes rarius centro pilei inseri-
. A *Boleto perenni* LINN. differt eo, quod
ciis illis diuersicoloribus, quae *Boleto perenni*
buuntur, sit destitutus. *Tremella mesenterifor-*
apud LINN., quamuis ab aliis multis descripta,
reperitur. Est vero gelatinosa, tremula, pellu-
da, alba vel lutea, in plicas intorta, stipite caret.
gnum ipsius tabula 13. offert. *Tremella rufa*
longitudinem dimidiato infundibuliformis, gela-
nosa, firmula tamen, ad solem pellucida, in tabula
cima quarta cernitur. *Tubulifera arachnoidea*,
ris basi tela arachnoidea conuexis quam maxime
cedit ad *tubuliferam Ceratum* florae Danicae. Est
ngus gelatinosus, connexus, in superficie exhi-
ns minima tubercula, quae apices sunt fibra-
m crassarum, totum fungum constituentium.
ab decima quinta ipsius formam diuersam sistit.
tabula decima sexta tandem depingitur *Tremella*
hoides IACQVINI, compresso plana, difformi-
digitata, hirsuta, gelatinosa.

5. REV. FRANC. XAV. WVLFEN, *plantae ra-* p. 147.
ri Crainthiacae: Draba Fladnizensis, a nemine
ne descripta, in editissimis iugis super Alpes
dnizenses radice perennat. *Cardaminen bellidi-*
folia male cum *Cardamine resedifolia* ab HALLE-
o coniungi, ex descriptione illius exhibita de-

monſtratur. *Saxifraga burſeriana* caule vni… ſemper gaudet, ſeiungenda itaque eſt illa … plantae varietas, cui eſt caulis multiflorus. *A… galus vralenſis*, *Ranunculus Pyrenaeus*, *Cineraria … pina*, *Primula villoſa* et *Gentiana* quaedam, … dicta, quarum plantarum plurimae LINNAEO … cognitae ſunt, deſcriptae reperiuntur. Cum de … *mula villoſa* diceret omnium *Primulae* ſpeci… characteres, in LINNAEI ſcriptis non ſufficie… accuratius expoſuit. Plantae nominatae, pra… *A. vralenſem* tabulis 17. et 18. ſunt delineatae.

p. 164. 6. FR. RVBEL *Agaricum officinale: diſſer… inauguralis medica*, *publicae diſquiſitioni ſu… Viennae d.* 20. *Febr.* 1778. *emendata et a…* Praemiſſa veterum de ortu *Agarici* ſententia, … locum natalem fungi inquirit Cl. Auctor, ſua … rumque obſeruationibus perſuaſus affirmat, … gum in iis ſolummodo naſci regionibus, quae … ces proferre ſolent. Colore variat, princeps … men albus vocari poteſt. Inſeritur Cl. … FEN deſcriptio huius fungi, quae legi vtique … retur. Iam de tempore colligendi *Agarici* … medicos vſus deſtinatum. De viribus *Ag…* multum diſceptatur a practicis, ſunt enim alii … ſalutares, alii, qui noxias ipſi adſcripſerunt fa… tes. Audiuntur quoque chemicorum ſuper … fungo meletemata, quibus propria Cl. IACQ… enchireſis ſubiuncta eſt. Tabulis 19-21. dio… figurae fungi ſunt delineatae.

p. 164. 7. *Aqua aërea Pragenſis excerpta ex diſſ… tione inaugurali medica publicae diſquiſitioni ſu…* a IO. MICH. HORNSTEIN. *Viennae d.* 20. … 1777. Hanc, proxime indicaturi, iam co… mus.

V.

…t entdeckte Geheimniß der Cryptogamie. Eine der Chur-Pfälz. Academie der Wiſſenſchaften zugedacht geweſene Preisſchrift. von IOSEPH GOTTLIEB KOELREVTER *der Arzneywiſſenſchaft D. Fürſtl. Badiſcher Rath und Profeſſor der Naturgeſchichte; der Ruſſiſch Kaiſerl. Academie der Wiſſenſchaften und der freyen oeconomiſchen Societät zu St. Petersburg; der Chur-Pfälz. Academie, der Fürſtl. Heſſiſch. Societät der Wiſſenſchaften, und der Berliniſchen Geſellſchaft naturforſchender Freunde Mitglied.* Carlsruhe. 1777. 8. *Bogen* 10.

i. e.

…ryptogamiae myſterium detectum, Auctore IOSEPHO GOTTLIEB KOELREVTERO.

…onſiderat Cl. Auctor in hac diatribe in-primis fructificationis plantarum cryptoga-…icarum partes et quamuis recentiſſima HEDWI-…i obſeruata, ſaltim in muſcis, ſaepe contrarium …monſtrant, tamen adhuc multa alia memorabi-…et notatu digna in eadem leguntur. Poſtquam …itur demonſtrare conatus eſt, in plantis crypto-…amicis antheras haud neceſſarias eſſe, neque pul-…rem in capſis lycopodii, polytrichi et aliorum …uſcorum contentum pollinis munere fungi, ad …ngermannias progreditur, in quibus eam par- p. 9.
…m, quam SCHMIEDELIVS corollae nomine in-…uit, pro parte maſcula habet, quam ex ſub-…ntia cortieali oriri, atque ſerpentinis et ſuccoſis …ſculis ornari monet. Sub hac parte maſcula …conditur globulus ſiue pars feminea, quae ex

p. 15. medullari naſcitur ſubſtantia. Sic quoque in ſ
ctificatione et vmbellata ſiue conica, et ſe
Marchantiarum obſeruauit membranam aliq
fuſcam, et veſiculas, quae maſculae partis
ſunt, atque ouaria, in quibus ſemina offendu
quae a nonnullis pro antherarum puluere
habita. Foliola, quae in calyciformibus foli
p. 28. cauis animaduertuntur, alius generis ſemina, v
quae nouas poſſint facile procreare plantas, q
admodum variis obſeruationibus comprob
ſibi perſuadet.

p. 30. Grana, quae ex tuberculis Blaſiae p
niunt, ſemina ſunt, puncta autem ſiue
puſcula illa nigro vireſcentia, quae foliis inſ
pro foliorum gemmis agnoſcit. In Anthoc
vagina externa partem maſculinam conſtituer
detur.

p. 32. Deinde muſcorum partes fructificat
perſcrutatur, atque calyptram corticalem, v
loſam, et ſucco plenam maſculam partem no
nat, atque experimentis inſtitutis ſuam opinio
confirmare annititur. Polytrichi, nimirum c
munis, nonnullas capſulas, quas pro veris
num capſis habet, quasque ſemina continere
cit, calyptris piloſis orbauit, atque cognouit c
ſulas calyptris orbatas interiiſſe, capſulas vero
lyptris ornatas incrementum laetum cep
Quamuis autem ex his concludat, calyptram
partem fructificationis maſculam, tamen illa
perimenta in multis aliis muſcis inſtituta
aliud fortaſſe probant, quam calyptram defen
et munire capſulas, ne exſiccent, intimamque
coniunctionem operculum inter et calypt
p. 41. qua deleta vigor capſularum pereat. Verum
vero nobis illa placuerunt, quae Cl. Auctor
perichaetio Polytrichorum et Hypnorum

nod in prima muſci iuuentute cum calyptra con-
xum putat, atque de interna calyptra, quam
ESSE et LEERS iam obſeruauerant, proponit.
Flores ſtellatos ſiue roſulas *Polytrichi com-* p. 61.
nis, qui menſe Martio et Aprili conſpiciuntur,
que ex ſquamis variis, luteis clauis atque fuſi-
rmibus corporibus componuntur, hermaphro-
tos agnoſcit atque arbitratur luteis cla-
s auram ſeminalem contineri, corpuſcula fuſi-
rmia vero eſſe ſemina ſingularis naturae. Idem
Mniorum roſulis ſibi perſuadet, quae ſimilem
ropemodum habent ſtructuram et partes. Pul- p. 67.
Lycopodii non pollen antherarum eſt, ſed ſe-
ina conſtituit, quia in aqua non intumeſcit, ſe-
inis formam habet atque aliae partes fructifica-
onis adſunt, nimirum membranae quaedam,
ae ex corticali ſubſtantia originem ducentes
pſam loco antherae circumdant.

Filicibus autem inuolucra ſiue velamenta p. 76.
aedam data ſunt, quae ab initio alba, ſenſim
gis fuſca, ſuccis copioſioribus repleta, ex vaſis
pentinis conſtantia atque tempore coitus ſplen-
tia ex corticali ſubſtantia prodeunt, atque ma-
linas partes fructificationis conſtituunt, cum e
ntrario femininae partes ex medullari ſubſtantia
iginem ducant, atque illis ſubiiciantur. Quae p. 97.
nolucra in variis *Polypodiis*, *Aſpleniis*, *Adiantis*
aliis filicibus varia notat atque quoque de ſe-
inum numero, varia figura et colore multa
egie et accurate commemorat. Sic quoque
linguloſſum, *Onocleam ſenſibilem*, *Oſmundas* ea-
que partes dilucidat, partesque fructificatio-
diſtinguit. Mox enarrat quaedam experimen- p. 109.
, quae cum filicibus inſtituit, quibus apparebat,
llectiones capſularum inuolucro remoto interi-

p. 112. re neque ſemina matura offerre. Semen fil
eadem ratione inflammabile eſt, quemadm
p. 115. ſemen Lycopodii. Neque florem Equiſeti o
quem diligenter examinauit atque putat ert
ſcutorum atque capſularum ſeminalium me
p. 122. nam maſculam eſſe partem. Denique de Ch
Marſilea, Pilularia et Iſoëte pauca adiungit.

p. 124. In Lichenibus quoque aſſumit medull
ſubſtantiam ſemina formare, corticalem ver
externam ſuperiorem laminam ſucco plenam
p. 125. ctificationem exercere. Similem ſubſtantiam
plicem, medullarem aliam, aliam corticale
Fuco, Vlua, Tremella, Conferua et Byſſo
que ſupponit. Fere eadem ratione explicat
plo Lycoperdi ſtellati fructificationem in fun

p. 131. Denique collegit nonnullis propoſitio
libelli ſui ſummam, quarum praecipuae et p
pales ſic ſe habent: in plantis cryptogamic
in perfectis, ſexum locum habere; omnes e
dem veros flores ſeu partes fructificationis v
que eſſe ſexus, itaque flores hermaphrod
haſce plantas cryptogamicas non habere p
ſed loco eius algis e. g. Iungermanniis, et
chantiis eſſe maſculos ſacculos, muſcis caly
filicibus inuolucra, fungis membranas; pl
que cryptogamicas habere ſemina vera neq
num aliquem puluerem; tempus, quod h
que in muſcis et reliquis plantis cryptogamic
floreſcentiae tempus iudicauimus, eſſe ſemi
nis et fructus tempus; denique magis per ſe
quam vlla alia ratione etiam plerasque plant
ptogamicas vna hac ratione ſeruari. Quod e
aeriter contra eos defendit, qui plantas crypto
micas cum polypis comparant, autumantes
gem

mmas propagationem fieri. Atque haec ſunto nca ex pluribus, primae lineae ex libro lectu gniſſimo, qui praeter indagationem plantarum yptogamicarum multas alias egregias annotaones continet. De eo verum dubitamus, quod p. 135. l. Auctor ſperat, hoc ſuo inuento genera et oines Linneanos atque totum ſyſtema cryptogaicum multas mutationes expertura eſſe.

VI.

HRISTIANI FRIDERICI LVDWIGII, epiſtola ad FRIDERICVM ANDREAM GALLISCHIVM. M. D. De ſexu muſcorum detecto. Lipſiae. Literis Breitkopfiis. 1778. 8. ½ plag.

Subiungimus hanc gratulatoriam diatriben, quippe quae in hiſtoria botanica literaria notatu digna ſit, quum in ea, et teſtibus oculatis, et ipſius Auctoris experientia demonſtretur, KOELREVTERVM, virum clariſſimum, neque primum, neque recte muſcorum ſexum detexiſſe. Etenim iam anno 1774. aut 1775. HEDWIGIVS, botanicus oculatiſſimus, M. D. Chemnizii, femineos et maſculos flores muſcorum detexit, ideoque KOELREVTERO, qui anno 1776. obſeruationes ſuas inſtituere coepit, prius. Detexit item HEDWIGIVS veras muſcorum antheras, iisque adpoſita fila ſuculenta articulata, vt et piſtillum: atque plurimos ex muſcorum familia dioecios, pauciores monoecios, pauciſſimos hermaphroditos inuenit. Tempore igitur antecedunt HEDWIGII obſeruata, atque analogiae cum reliquis plantis melius reſpondent: nos autem de iis ipſis, quae Cl. HEDWIGIVS ipſe iam euulgauit, dicemus paullo inferius plura.

VII.

Conamen mappae generalis medicamentor
ſimplicium ſecundum affinitates virium
turalium, noua methodo geographica di
ſitorum, Auctore GEORG. CHRISTPH. wür
M. D. cum tab. aen. Argentorat. 1778.
ſumtibus ſociorum Bauer et Tre
pagg. 221.

Prima pars huius libri agit de praeſtantia
thodi geographicae in delineandis corpor
naturalium affinitatibus, quam ſpeciminis
ralis loco in Argentina Academia iam defendit
cunda vero pars mappam ipſam per principi
illuſtratam ſiſtit, in qua potiſſimum theoria
cleatur a Noſtro, vnde totum de medicamento
affinitatibus ſyſtema tam ſanae rationi, quam
rientiae conſentaneum erui et haec ſcientia
certiorem aliquem ordinem redigi queat.

Praemiſſis variis veterum ac recentiorum
turae ſcrutatorum tentaminibus de ſcala et
naturae, de methodo naturali, de ſyſtemate
rae cet. ad methodum aliquam detegend
Cl. Auctor animum adſtrinxit, qua ſinguli hi
verſiſſimi nexus non amplius in ſcala quad
ſyſtematica, ſed in decuſſationibus potius in
tura ipſa dictitatis omni luce depingi et per ſing
los affinitatum gradus delineari poſſent, et in
niſſe quandam credit, quae ni optima, tamen
quis omnibus praeſtare, et ad hanc ſcienti
commodiſſime gratiſſimeque applicari poſſe vi
tur; putat methodum mappalem, cuius ſpec
men in adiecta tabula, materiae medicae affinit
tes exhibente, propoſuit Cl. Auctor. Eſt metho
das,

...; quae mapparum geographicarum tramitem ...conſtructionem exactiſſime conſequitur, quae ...gnorum loco, genera, vrbium autem, ſpecies ...lineat, affinitates per vicinitatem, iſtarumque ...adus per varias huius diſtantias deſignat. Cuius ...raeſtantia antequam fuſius demonſtretur, in ha...enus vſitatas methodos, num nimirum inter eas ...n aeque vtiles ſint, ac Noſtri methodus, in...uitur, ne omnis nouitatis ſuſpicio atque ſtudium ...ſe remoueatur.

Perquiſitis ergo plurimis hactenus cognitis p. 12.
...ethodis, in quibus omnibus affinitates cor...orum vel plane neglectae, vel, vti Noſtro videtur, ...on ſatis accommodate ſunt propoſitae, ſuae ipſius ...ouae methodi praeſtantiam vberius perſequitur.
...e primum quidem eſt ea ſimplicior, minus p. 18.
...rae ceteris implicita, nec tot linearum inter...entu eget: *Secundo* gratior acceptiorque, inde ...urgit Lectori aſpectus. *Tertio* nexus eiusdem ...ubſtantiae cum pluribus aliis generibus (qui an...edictis methodis non niſi cum nimia rerum com...plicatione ſiſti potuiſſent) commodiſſime deſignat, ...andem iſtis interponendo. *Quarto* corpora, ...quae caracteres plurium generum participant, ...non cum ſingulis hiſce aequo gradu conueniunt; ...ordinem naturalem itaque preſſiori pede ſecuturi ...umus, etiam hi gradus erunt determinandi, quod ...ulli autem iterum, praeter mappalem, methodo ...latur, tam commode absque verborum ambage ...enſui exhibere. *Quinto* corporum varias mixtio...nes, prouti hae innotuere, non rationi per longas ...diſſertationes et vaſtum verborum apparatum de...monſtrat, ſed ſenſibus ipſis gratiſſime quaſi de...pingit. Atque illud ipſum, vltimo loco poſitum,

hanc methodum aliis potiſſimum praeſtan[te] reddere arbitratur.

p. 24. Omnia omnino corpora ex iisdem prin[cipiis] ſunt conflata et eadem germina fouent in [tri]naturae regnis. Haec ſunt elementa, quae, [ut] de totus orbis conderetur, creauit Summus [Ar]men et ex quibus, licet quadruplicis modo [mi]ris, tamen per diuerſiſſimas coniunctiones [et] admirandum varietatum ſpectaculum nobis [ob]rauit. Conſtant ergo animalia, plantae et [mi]ralia eadem materia elementisque; differunt [ta]qua compoſita deprehenduntur, horum pro[por]tione. Quam vt experimenta dilucidarent, [ve]chemici tentarunt, nequaquam autem artem [de]texere illius differentias vno eodemque in[tu]ſenſibus exhibendi, qua ſolis oculis, ſepoſito [ab]ratiocinio, omnes illae in ſuo nexu conſpici, [in]dicari et cuique experimento chemico ita [ut] applicari poſſent: hunc defectum, autem [ho]lentiſſime ſupplet, vti Noſter ratur, mappa theoria, omnes iſtas per ſolum locum indig[itat]. Pone enim quatuor elementa ad quatuor [plu]cardinales, vti in geographicis verſus Ori[entem] Occidentem cet. cum corpora proportione [dif]rant, quaedam plus terrae. alia plus aquae cet. [ut] ſe vt contineant, neceſſe eſt: itaque vbi plus [ter]rae corpori ineſt, admoue proprius terrae, [vbi] plus aquae, aquae e. ſ. p.

p. 28. Omnium in genere corporum in rerum [na]tura offendendorum differentiam in ſola ipſo[rum] elementorum *proportione* eſſe poſitam ratur [No]ſter et eandem ſententiam de medicamentis [ſen]re cogitur, vt et de eorundem virtute in ſola ipſo[rum]

mixtione latente. Quae Noſtro ergo plus terrae fouere videntur, verſus plagam terreſtrem ponit, quae plus aquae, verſus eam e. ſ. p. Ita per diſtantiam relatiuam a quauis plaga elementa, eorum proportionem inſimulque rationem, ex qua hi effectus medicati eluceſcunt, deſignat; ita, notum eſt principium acre irritare, ex ſimplici genius tabulae aſpectu mox elucet, in quonam gradu quodque genus hoc praeſtet, pro ſua nimirum ab eodem diſtantia cet. Has ſimplices elementorum vires denuo ratiocinium in compoſitas coniungat, ſic ſi aliquod genus pari interuallo duabus plagis, acri et terreſtri, ſit interiectum, concludas ad vim intermediam inter aequam roborantem ac irritantem; e. ſ. p. Quod nimirum in mappa ſua quodlibet genus compoſitam vim gerat, ex quatuor elementaribus quidem conflatam, ſed ad eam eo magis accedentem, cui propius adſcriptum: vt ita primo intuitu ad omnes virium combinationes ex ſola diſtantia a quatuor plagis cardinalibus concludere poſſis, nec vaſtiſſima medicamentorum farrago memoriam amplius ſua mole moleſtet. Mappa itaque haec generalis medicamentorum ſimplicium in icone eſt addita.

Progrediamur nunc ad alteram partem. Va- P. II.
riis praemiſſis de principio actionis medicamentorum, de applicatione ad corpus humanum, in qua ad idioſyncraſiam et indiuiduorum mixtiones eſt reſpiciendum, experientia probatur, medi- p. 46.
camenta non niſi relatiue agere. Hoc apparet ex diuerſitate effectuum pro diuerſitate corporum variantium, remediorum e. gr. laxantium, emeticorum, mercurialium cet. Relatiuos p. 48.
porro aequo modo eſſe effectus per totum naturae ambitum aſſentiuntur quaecunque ceteroquin

corpora

corpora naturalia. Quae enim aliis animi infesta, eadem aliis viciſſim plane ſunt pro Homines purgat helleborus albus, brutis eſt venenum. Aqua bibitur ab omnibus lubent hydrophobici eam anxie reformidant cet.

p. 51. In ſectione altera principiorum diſquiſi nem, ex quibus medicaminum verae diſſi queant affinitates, Noſter tradit. Haec ſunt ſi ſificatio ex ordine naturali, GALENI princip criteria ex ſapore atque odore, obſeruationu des, adminiculaque ex chemia.

p. 64. Quibus perpenſis nec vbique laudatis pri tisque ad ſectionem tertiam progreditur Noſter affinitates virium naturalium latere probat in mixtionum cognatione et hoc variarum mix num principio Noſtri mappae nititur conſtruc

p. 73. Iam de ſenſu chemico Noſter agit. Mix nem vero naturalem appellat, quae ſenſ noſtris percipitur, dum pharmaca non ana tice per partes et ingredientia ſeorſim co derata, ſed in concreto et compoſitione, qu quaecunque in pharmacopoliis aſſeruantur, mix tur et proportionem relatiuam quatuor elemento rum, in quocunque medicamento integro obti nentem, nullis nec verbis, nec experimentis de terminandam, ſed ſenſibus omnino dignoſcend et ſua hac methodo exprimendam credit. Hi eſt, de qua ſemper in huius tractationis decur eſt locuturus Cl. Auctor, deſignans proportion quatuor elementorum, inter pharmaca relatiua compoſita vis, ex quacunque tali oriunda et qua chemiam antea appellauerat, ex illa facili ratioc nio deducenda erit, nunquam licet verborum de ſcriptionem admittat. Prior ſemper poſterior

eſt

basis, dum enim mixtionem naturalem ignoras, nec inde compositam vim chemicam deduces, nec cognosces vim cuiusque medicamenti absolutam, nec ex priori iam praesagire ad quemque statum relatiuam, nec cum certitudine tuum remedium poteris adhibere.

Habitus alicuius corporis chemicus Nostro p. 75.
citur, ex quo dignoscere possumus: an prae alio
plus terrae, vel phlogisti, vel aëris, vel aquae
stat, qui itaque indicat mixtionem ipsius natura-
m. Hoc fieri ex habitu, scilicet relatiue, plus
iam verosimile redditur.

In sectione secunda Noster progreditur ad p. 83.
iteria mixtionis naturalis. Sunt duo elementa
olida, *Terra et Phlogiston* et duo pariter fluida,
Aqua et Aër. Corporibus vel potius his ipsis ele-
mentis insunt caracteres tanquam fundamenta et
ulera qualiscunque distributionis. *Soliditas* 1) p. 89.
hlogistica viuida, acris torrida 2) terrestris, rigi-
a. *Laxitas* in solidis, alias autem fluiditas 1) a-
uosa succositatis speciem prae se ferens 2) aërea,
ppida languida, lenis blanda spongiosa? tur-
ida?

Criteriis mixtionis naturalis demonstratis, p. 107.
otas addit et ad sectionem tertiam progreditur
Noster, cui inest demonstratio mappae sensualis.
Postea ad demonstrationem mappae rationalis ve- p. 110.
iz ac primum quidem de phlogisto agit. Quod
l. Auctor intelligit semper in statu suo subtilissi-
no, purissimo et maxime elementari, nec varias
distinctiones specificas chemicorum curat cet.
Phlogiston porro esse acrimoniae principium No-
ter probat.

Ergo

p. 134. Ergo accedit Cl. Auctor ad demonſtra
praecipuarum affinitatum ac primum qu
diſſerit de roborantibus, dein de abſorben
adſtringentibus, ſubadſtringentibus, ad quae
p. 144. xime accedunt amara. Porro agit de purgan
et quidem ſpecificis, incidentibus, aromatibus
p. 148. Citri corticem crude ad aliquas drachmas man
catum valide purgare, Ipſe Noſter experta
p. 151. Cum aromatibus arctiſſimum affinitatis vinc
alunt irritantia, rubefacientia, inflammantia
aliter differunt, praeter vehementiorem ac
p. 152. niae gradum. Tum ſequuntur emetica, re
p. 156. purgantia reſinoſa ſiue irritantia. Sopientia
p. 159. quam acria agunt. Vis aromatum, reſinarum
tantiumque calefaciens non ſolo ſtimulo, quo ſe
afficiuntur, ſed et ſimul cuidam acrimoniae pi
giſticae, quam fluidis inducunt, eſt tribue
p. 161. Tranſit Noſter ad reſoluentia, quibuscum co
niunt incidentia ratione effectus, minime
p. 167. ratione agentis principii. Diuretica, fragm
purgantia, eccoprotica, emollientia demonſtr
nem mappae rationalis finiunt.

p. 188. Cum vero per inſtituti noſtri rationem
vitati nobis eſſet ſtudendum, ſynopſin totius
ſtematis argumentorum, quam Noſter add
trademus.

I. Medicamentorum vires quatenus per prac
cas obſeruationes illuſtrantur, non niſi
relatiuae ad quemque ſtatum, morbum
praeſentium conditionum conſenſum; ex
nil certi et conſtantis ad generales pharm
corum affinitates ſtabiliendas nobis inde
fluit commodi.

II. Ineſt tamen medicamentis aliquid ſempite
num ab ipſorum exiſtentia nunquam ſepar
bile, illorum naturam conſtituens, et ex quo
tanquam

tanquam ex generaliori principio, omnes hi relatiui euentus, diiudicandi erunt, vis scilicet cuiuis absoluta.

III. Hanc autem non nisi in ipsorum mixtione latere, atque ab hac sola pendere, colligere licet ex consideratione: mixtionem cuiusuis corporis et corpus ipsum, esse synonyma. Cum autem in vltimo deliteſcat haec vis, et insita esse debet illi priori.

IV. Sin autem a mixtione pendeant vires corporum absolutae, a se inuicem debent differre in ea ratione, qua mixtiones a se inuicem discrepant.

V. Qualescunque mixtiones, chemica analysi diiudicatae, ad eadem fere principia reduuntur: quo ergo a se inuicem distant, ab horum sola varia proportione deriuandum.

VI. Huic autem exhibenda chemica experimenta nequaquam sufficiunt; sed alia patet via, qua clarius, distinctius accuratiusue determinetur; via experientiae pie respondens.

VII. Est ea, quae sensuum diiudicatione exaratur, cuiusque caracteres et principia Cap. II. §. II. explanauit Cl. Auctor.

VIII. Cum illorum ope, an et in quanam proportione, alterum quoddam prae altero corpus vel plus principii inflammabilis, vel terrae, vel aquae etc. vehat, relatiue delineare possimus, per eandem facilem gratamque encheiresin, quoque de singulorum corporum mixtionibus, in quibus absolutae vires sunt positae, certiores nos reddimus. Ergo has vltimas securissime sensuum interuentu possumus exponere, earumque affinitates, sola ad quatuor cardinalia puncta relatione, incorrupte exhibere.

His

p. 189. Quo facto in capite quarto notas mi[sc]
Noſter proponit, in quibus partim ad vario
iectiones reſpondet, partim ſuperius dicta illu
GALENI famam tuetur, qui de qualitatum
nalium miſcela loquitur et quem Noſter imi
vel ſecutum eſſe minime videri vult, ne ſi ſu
ſius propoſita forſan nonnullis diſplicerent,
illius magni viri ita obſcuraretur; et vlti
co quaedam ſigna, ob varia commoda nom
adiecta, explicat.

p. 200. Mappae vſum et applicationem, mu
dit Noſter, ac primum quidem in facile
dis remediis, dein in iis apte componend
recte praeſcribendis.

VIII.

Apparatus medicaminum, tam ſimplici
quam praeparatorum et compoſitorum
praxeos adiumentum conſideratus. Vol
Auctore IO. ANDREA MVRRAY. Gottin
Apud Io. Chriſt. Dieterich 1779. 8. p
465.

Vtiliſſimi huius inſtituti iam tum, cum pri
volumen *) recenſuimus, laudata r
breuiter quaedam exempli gratia ex hoc al
volumine, quod, vti primum, lubenter atque
le perlegimus et alios quoque ita perlecturos
ſperamus, excerpemus. In quo continentur
quentes ſtirpes:

Rotaceae	Rhoeades
Sepiariae	Putamineae
Bicornes	Siliquoſae
Aſperifoliae	Papilionaceae
Verticillatae	Lomentaceae
Perſonatae.	

Gentian

*) v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 353.

Gentianae rubrae radix eſt praeſtantiſſima in- p. 11.
amara, comparari poteſt cum Quaſſia, ventri-
li et inteſtinorum debilitati, inertiae bilis ſub-
it, pituitam tenacem ventriculi ſoluit, acidum
marum viarum frangit cet. Febrifugum inprimis
te tempora Corticis Peruuiani, antarthriticum,
icalculoſum cet. fuit. *Centaurii minoris* herbam, p. 18.
ae Gentianae ſimilis eſt, praefert Noſter ſum-
tatibus, quippe quae fere inſipidae ſunt.

Oliuarum fructus, praeter multos vſus hic ſe- p. 33.
lo et vberius narratos, proſunt quoque morſui
pentum. Sed conciliare diuerſa iſta de effectu
ius olei teſtimonia arduum Noſter putat, quo-
am plerumque ſpecies ſerpentum non eſt ſigni-
cata. Iteratis itaque tentaminibus res videtur
igniſſima. Praeterea huc pertinet vulneris pro-
ditas, pars laeſa, irae gradus, copia ſaliuae ira-
animalis cet.

Vuae vrſi folia, quorum commentationem p. 54.
Noſter *) ſcripſit, lithontripticam exſerunt vim.
liae huius plantae partes, paucis exemplis exce-
is, vbi baccae maturae in puluerem redactae et
dix in decocto ſunt exhibita, in medicum vſum
on tranſierunt. Addit praeterea quoque eorum
raeſtantiam in oeconomia. *Vitis idaeae* baccae et p. 69.
lia nondum recepta ſunt in officinis, merentur
ro prae multis aliis. *Baccae* eximie refrigerant,
im ſedant, putredinem refraenant et refocillant.
dſtringit herba potenter, vt et inter co-
iarias locum habeant. In calculo pellendo **)
aemulatur

*) vid. Comm. Noſtr. Vol. XV. p. 164.
**) vid. ibid. Vol. XIV. p. 674. Decad. IIdae ſuppl. p. 165. Vol. XVIII. p. 40. vbi de variis vaccinii ſpeciebus agitur, quas et Cl. MVRRAY addidit.

aemulatur vuam vrſi, quid quod praefertur v
Rorismarini ſylueſtris herbae vtilitas cernitur
que in tuſſi conuulſiua, angina ſtrangulatoria
NAEI, vt gargariſma, inque exanthematibus l
p. 85. ſis, vt decoctum pro lotione *). *Alcannae*
ſ. Orientalis radici ſubſtituitur in officinis radix
chuſae tinctoriae. Adſtringendi vim illi adſcri
et coloris rubri grati conciliandi ergo addun
p. 91. coctis, tincturis cet. Cineres *tamariſci* ſal
bile GLAVBERI verum erogant.

p. 114. *Herba Scordii* calidae eſt naturae, ventri
robur reſtituit, putredinem efficaciter co
obſtructiones viſcerum reſerat, ſudorem m
Et haec quidem experientia ſaepe repetita d

p. 150. *Mentha piperita* reliquis menthis efficacior
odore forti non ingrate fragrante, ſaporeque

p. 153. acri aromatico et camphoraceo **) gaudet.
legium plerumque cum mentha criſpa vi co
nit.

p. 183. *Linariae* herba et flores. Suſpecta p
tam ob affinitatem, quam odorem, dum re
eſt, viroſum, qui Ebulum aemulatur, ſaporis
amari ingrati. Alias igitur anthirrini ſpecies,
Anthirrinum maius, Orontium, ſpurium, Cym
laria, quarum paſſim in libris de materia me
mentio fit, ſilentio hic praeteriit Noſter, qu
ſibi quaedam dubia de effectuum hiſce adſcripto
veritate obuerſentur. Vnguentum de linari
haemorrhoidibus coecis et dolentibus externe
plicatum praeſtat.

p. 197. Gratiolae menſtruum optimum eſt aqua. Pr
cipua vis purgans latet in pulpoſa ſubſtantia et id
decoctum diu paratum, efficacius Noſter co
infuſo. Herbam conquaſſatam externe in arthr

*) v. comm. noſtr. Vol. XX. p. 265.
**) v. comm. noſtr. Vol. XVIII. p. 476.

et rheumatismo, nec non tumoribus a coagulo
m lacteo, quam sanguineo, vt ecchymosi, prae-
ntissimum resoluendo effectum exserere narra-
t Cl. TISSOT fratri Nostri ADOLPHO Professori
psaliensi. Radicem vix cedere herbae recentio-
m exempla monstrant, ex quibus patet, stirpem
ne, resoluendo tenaces humores et materiam
eccantem multiplici via, e. gr. ptyalismo, diure-
euacuando salutarem suam efficaciam exercere.

Papaueris nigri semina, capitula, *albi* semina p. 215.
lia. Ex vtroque papauere *opium*. A bono opio p. 223.
quiritur, vt vniforme, laeue, tenax sit, pondus
nstituat quoad molem suam leuius, nullas in-
rne sordes prodat, dissectum scintillas salis vo-
tilis oleosi exhibeat, amaritie, calore ac acrimo-
ia emineat, empyreuma non spiret, candelae
dmotum mox ardeat, aqua omnino soluatur,
olutum rubicundam tincturam praebeat. Effe- p. 234.
tus opii, vtut multiplices, duplicem tamen opii
otentiam spectant, alteram, qua stimulum exer-
et, alteram, qua sensum obtundit motusque fi-
rarum pacat. Ob potestatem vires vitales ser-
andi et augendi ad efficacissima cardiaca refertur
pium a Cl. TRALLES *) aliisque. Transit No- p. 245.
ter ad varios morbos, quibus auxilium opium af-
ert. In hisce nominatim virtutis eius, somnum
nducendi, dolores mitigandi, spasmos delendi et
xcretiones omnes nimias, praeter sudorem, si-
endi ratio est habenda. Latus igitur tam acu-
orum, quam chronicorum patet campus, in qui-
us ob horum vitiorum aliquod opii exhibendi
ecessitas subest. Egregiam rursus, vti solet Cl.
MURRAY, hic omnino inuenias collectionem
ultorum morborum tam acutorum quam chro-
icorum, quibus opio vsi sunt medici externa et

 interna

*) v. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 670.

interna, et alia atque alia, quae pertinent ad
hiſtoriam et ad varia praeparata. Opium cru
vero iure meritoque hic omnibus praep
praefertur a Noſtro.

p. 316. Nobis pariter, vti Cl. MVRRAY magis pl
ſyrupus de *eryſimo* ſimplex GEOFFROY ex
et melle, quam LOBELII aliorumque nimis c
poſiti ac praeparati ſyrupi.

p. 319. *Cardamines* flores antiſpaſmodicam vim
p. 341. bent *). *Cochleariae hortenſis* herba antiſcorb
ca gaudet virtute. *Burſa paſtoris* eſt ſuperflu

p. 355. De anodyna vi atque emolliente M

p. 385. Noſter dubitat, diſcutientem externam vero
gitur. Cantharidum, externe ſi vt veſicatori
plicantur, dolores mitigat melilotus.

p. 398. Pulpa *Caſſiae* laxat ſine torminibus vel c
ſtuatione, acore ſuo temperat, ſitim refraen
lem vitiatam corrigit atque lotium interdum
git. Perpetua vero haec decoloratio lotii ex c
dici ſaltem nequit.

p. 415. *Terra catechu* ſ. *Iaponica* potius eſt e
p. 429. ctum, cuius origo et vſus fuſius enarrantur. C
pechenſe ſeu *Compeſcanum lignum Sappan* lign
p. 436. quibusdam dicitur. *Senegae* vulgo ſ. Senec
dinb. radix **) in paucis officinis adhuc venalis
ſtat, etſi maiore iure, quam tot alia remedia, e
ſet efficax haecce reſoluens et per varias excr
rias vias aliena euacuans.

Monitum tandem communicat hic Noſt
„Quum ad cognoſcendas ſtirpes officinales,
quaslibet alias, iconum fides et elegantia h
exiguum adiumentum afferat: adiicere hic in

*) v. comm. noſtr. Vol. XX. p. 690.
**) v. comm. noſtr. Imae decad. Suppl. p. 96.
Vol. XV. p. 516. et Vol. XX. p. 456.

t delignationem earum, quae abſoluto iam pri-
o libri huius volumine in publicam lucem pro-
ere, vna cum paucis quibusdam, quae et ad
aeſens volumen pertinent. Ob defectum ha-
um ſaepe in BLACKWELLIAE opere ſubſiſtere
ntea coactus fui, quae neceſſitas ſerius rarior fuit,
ppetentibus figuris praeſtantioribus. IOANNIS
ILLERI Illuſtrationem Syſtematis ſexualis Lond.
1777. Fol. max. et REGNAVLTI Botanique mi-
e à la Portée de tout le Monde, à Paris, inde ab
1774. Fol. max., quorum operum pretium ico-
es praecipue conſtituunt, per numeros ſignifica-
non vacat, quum vtrumque per faſciculos abs-
ne ordine prodierit. Poſſeſſores vero horum
illimo negotio Tabulas in ordinem Syſtematis
inneani redigere poterunt, quodſi factum fuerit,
haerentes imaginem ſignificatam non alia norma
gebunt."

Quae itaque ad primum ac ſecundum volu-
nen pertinent icones, has ſimul inuenias.

IX.

Via et ratio formulas medicas conſcribendi in vſum praelectionum Academicarum edidit D. CHRIST. GODOFR. GRVNER Sereniſſ. Duc. Saxo-Vinariens. et Iſenacens. a Conſil. Aul. Bot. et Theoret. in Vniuerſ. Litt. Ienae Prof. Publ. Ord. Facult. Med. Aſſeſſor Acad. Caeſ. nat. Curios. et Mogunt. Scient. vtil. nec non Societ. Acad. Principal. Haſſ. Sodalis. Halae apud Ioannem Iacobum Gebauer. 1778. 8. plagg. 146. praeter praefationem.

Iure meritoque vrget Cl. GRVNER, vti ex praefa-

tione intelleximus, ſimplicitatem in formulis
dicis conſcribendis et ſponte promittit rem
inuentionem, morbi modo cognitione acqui
quippe quae primum ſit in facienda medi
Hanc ſimplicitatem ſequebatur quoque Cl. A
in hoc tractatu, in quo conſcribendo ita eſt ve
tus, vt ſine vllo verborum ornatu ſcitu neceſ
et commoda proponeret, vſus auctoritate ac p
ceptis clariſſimorum virorum, inprimis Ill. GAV
deinde noua, ſi quae exſtabant, adderet, tan
exempla ſubiiceret, quae apud probatiſſimos
noſtrae Auctores ſe reperire meminerat. Q
dam formularum exempla adhibenda durit
Auctor, non quod probaret, ſed vires ingeni
citaret ad perſpiciendam differentiam, quae i
laudabilem ac malam formulam intercedit.
terea ſcripta huc pertinentia Noſter accura
ſtudioſe commemorat.

p. 6. Baſis, adiuuans, corrigens atque conſti
formulam medicam efficiunt: Quibus expli
et variis vtilibus cautionibus additis, adiu
Noſter pondera atque menſuras, medicam
rum doſes et praecepta generalia, quae ſpect
curationem, prudentiam, mixtionem, ſimplici
ſelectum cet. in praeſcribendis medicis form

p. 25. Viam et rationem nunc perſequitur No
in explicandis formularum praeceptis. Atque
GRVNERO videtur natura rerum imitanda, qu
res medicinales duplices eſſe voluit, aut *ſolid*
aut *liquidas* ideoque his placita ſua accommo
En tabulam et normam:

Caput I.
De
Regulis in confectione medicamentorum ſolidorum obſeruandis.

Sect. I. De Pulueribus. Quo pertinent *Aſperge, puluinaria, ſacculi, cucupha, frontale, errhinum, dentifricium, ſcutum ſtomachicum ſiccum.*

Sect. II. De Bolis.

Sect. III. De Electuario, ſub quo deprehenduntur *morſuli ſ. tabulae, rotulae, paſtilli ſ. trochiſci.*

Sect. IIII. De Pilulis.

Sect. V. De Vnguentis, balſamis, linimentis.

Sect. VI. De Emplaſtro et Cerato, quo et *ſinapiſmus et veſicatorium* referuntur.

Sect. VII. De Suppoſitoriis et Peſſariis.

Caput II.
De
regulis in confectione medicamentorum fluidorum obſeruandis.

Sect. I. De ſuccis expreſſis.

Sect. II. De Infuſionibus, maxime Emulſionibus.

Sect. III. De Decoctionibus ſ. Apozematis.

Sect. IIII. De Potionibus et Miſturis.

Sect. V. De Linctibus ſ. Eclegmatis.

Sect. VI. De Iniectione ſ. Enemate. Quo refertur *collutorium, gargariſma, clyſma.*

Sect. VII. De Epithemate liquido ſ. Fomentatione. Huc *balnea, collyrium, apophlegmatiſmi, ſtomatica, et cataplaſmata* pertinent.

Atque ita his regulis in ſingula ſectione, quas hic repetere nequimus per inſtituti noſtri rationem, traditis, exempla formularum addit, a SCHLEGEL, TISSOT, LVDWIG, KLEIN, WHYTT, MONRO, PRINGLE, STÖRCK, COLLIN et aliis compoſitarum.

X.

Neue Sammlung von Verſuchen und Abhandl... der naturforſchenden Geſellſchaft in D... Erſter Band. Mit illuminirten Kupfern. D... zig bey Daniel Ludwig Wedel. 1778.

i. e.

Noua tentaminum et tractatuum collectio ... cietatis phyſicae Gedanenſis. Vol. I.

Intermiſſam inde ab anno 1756. ſeriem a... cum Societas non impedire poſſet: nunc ... *rum* actorum nomine in edendis comment... pergere coepit. Praemittitur itaque fatorum ... mutationum, quae Societati contigerunt, rel... atque nomina Sociorum nouorum. Tum ipſ... quuntur tractatus:

p. 1. 1. *Nouae de vſu viſus obſeruationes*, Au... MICH. CHRIST. HANOV. Phyſicae et ſatis ſubt... ſunt disquiſitiones cauſſarum, cur, ſi trans ... calami ſcriptorii videas, colores iridis appa... obſeruationum, quibus extra focum res mire ... geri apparet. Deinde oſtendit, oculos res ... minutiſſimas accurate videre, ſitu quodam ob... conueniente; et, quibus cauſſis, res etiam re... tae clare perſpiciantur: exempla deinde et obſ... vationes nonnullorum, qui et in tenebris viderun... refert, et denique oculi artificialis correctione... docet.

p. 20. 2. *Diſquiſitio, quo modo ſyſtema mundi ... venere et Luna appareat*, Auctore GODOFRED... REYGER.

3. *Certior ſubtilitatem pilorum et ſubtiliorum* p. 83.
orum definiendi ratio, Auctore M. C. HANOV.
ſa nimis ſubtilis tractatio.

4. GODOFR. REYGER *curatior interitum ſolis* p. 92.
ſusque altitudinem meridionalem determinatio, qua-
Gedani *occurrunt.*

5. EIVSD. *de modo, quo crepuſculi duratio ma-* p. 101.
ſollicite Gedani *definiri debeat.*

6. *De lapſu corporum grauium in aqua pura* p. 112.
in aqua ſalina, ab EPHR. KRÜGER *).

7. *Tentamen tractatus de Phoſphoris, Lectio* p. 128.
, Auctore BENIAM. GOTTLIEB VON SCHROE-
rn. Phoſphororum diuiſione in naturales et arti-
les, eorundemque diſcrimine a corporibus, quae
ena luce lucent, vel comburunt, ab electrica
ctrie, et pyrophoris indicatis; ipſos phoſpho-
os ex tribus naturae regnis obtineri docet. Pho-
phorus animalis reliquis praeſtat. Ex ſanguine
imali eundem parari poſſe dubitat.

Lunariae, quas GESNERVS **) deſcripſit, p. 136.
in lucem ſponte edere videntur: neque id vir
regius ceteroquin diſertis verbis dicit, ſed ſplen-
orem, quem folia ſicca et ſiliquae edunt, cum lu-
ine comparauit: quare vix has plantas phoſpho-
eis adnumeraremus.

Lucem atque ignem eiusdem naturae, inter p. 138.
orpora referenda, atque materiem ſulphuream

*) conf. Comment. de Bononienſ. Inſtit. Tom. V. Bonon. 1767. p. 39. et Opuſc. p. 280.

**) CONR. GESNERI de raris et admirandis herbis, quae lunariae vocantur. 1669. 4.

esse putat. Haec quoque in omnibus phol... adsunt. Omittimus reliqua.

p. 174. 8. *Tentamen cum ligno quassiae*, insti... a IO. GVIL. IOHN. Quatuor sectionibus N... hanc rem persequitur, quarum prima part... constitutiuas quassiae complectitur, altera ... eius effectus in varia salia, tertia spectat eius ... putredini resistentem, vbi et cum cortice Per... no illud comparatur, et quarta respicit ... rantem vim quassiae, an et quatenus ei haec ... tribui. Multa experimenta hic legi pos... Quod attinet ad partes constituentes quass... ei plus gummosi, quam resinosi Noster adscri... quoniam vtrumque aegre purum elicitur per ... tamina, Noster vtrumque coniungit et ... gummi resinosum, quo tamen gummi emine... Ad effectus quassiae in varia alia **) monstra... Cl. SCHLEGERI experimenta repetiit et ... quisiuit Noster. Quassia fibras non ita ... atque firmas reddit, vti cortex Peruuianus, ... que minus resistit putredini quassia quam co... Denique quassia serum sanguinis in statu q... quodammodo incrassat et condensat, impedit ... insimul, quominus fibrae sese coagulent, id q... de cortice minus dici potest. Quassiae inse... que ac cortici vis fermentans a qua edulcor... pendet. Qua occasione de aëre fixo s. gas ... vestr; ***) disputatur.

p. 200. 9. *Cogitata de terra bituminosa*, Ans... CAROLO AVGVSTO THERKORN. De ea ... ma...

*) v. comm. nostr. Vol. XXII. p. 551.
**) v. ib. Vol. XX. p. 322.
***) v. ib. Vol. XXII. p. 694.

is, quae in Saxoniae variis locis effoditur, bitumi-
osa terra agit: atque primo de facie eiusdem ex-
rna et situ, in quo inuenitur, egit, deinde cor-
ora naturalia indicauit, quae eidem immixta sunt,
m eiusdem partes constitutiuas disquisiuit, et
nm ostendit, denique de origine coniecturas sub-
nxit.

In venis sed hinc inde cumulatim non pro- p. 201.
l a superficie telluris inuenitur haec terra bitu-
inosa, ideoque ex loco natali difficulter explo-
itur. Discrimen eiusdem a Turfa et lithanthra-
. In ea pyrites, lignumque bituminosum et
triolum, etiam conchylia reperiuntur: quorum
gulorum exemplar in tabula aenea depingitur.
tes constitutiuae sunt aqua acida, spiritui vitrio-
simile sal, oleum aethereis vaporibus iunctum,
l acidum, et ferri ochra. Adhibetur, loco ligni,
l calefaciendum vario modo; vitriolum exinde
aqui potest; oleum et sal medicamentum prae-
ere posset: atque cineres eiusdem simi loco
iles sunt.

Acidum vitriolicum calore telluris agere p. 207.
cipit, atque terram, ligno, quod resinosas par-
es cum terra communicauit, mixtam penetrat,
oque partes igneae et terreae intime iunguntur,
que oritur terra bituminosa: Quodsi per multa
cula haec actio continuauerit, lithanthrax oritur.

10. *Cogitata de mammalium generibus et spe-* p. 209.
ciebus, imposterum detegendis, a FRID. AVGVST
RN VON PLOBSHEIM. Nouiter detectis ani-
malibus indicatis, praesertim a Cl. ZIMMERMAN-
no dissentit: neque a proportione inter regio-
nes detectarum et incognitas, ad multitudinem
animalium nouorum colligi posse, neque multa

magna

magna animalium genera latere, neque ideo in posteris temporibus detegi posse arbitratur.

p. 234. 11. *De Electro et Lyncurio veterum*, Auct. D. IO. PET. ERN. VON SCHEFFLER. Electrum demonstrat Calcedonium flauum, eiusque di- men a Carniolio flauo subiungit: Lyncurium tem a falsa lectione nomen habere, esseque gendum Ligurium lapidem, sicque eum esse T pazium Bohemicum.

p. 247. 12. *Descriptio conchyliorum*, *Tab. H. I. depictorum*, Auctore F. A. ZORN VON BLOBSH. Maxima ex parte haec conchylia e regione An- li aduenerunt, nonnulla tamen sunt Magell. Icones sunt elegantissimae. Species omnes e genere *Turbinis*, *Mytili*, et quidem varietas M- tili frondis LINN., noua species Mytilorum v- tricosorum, quae intus splendore violaceo, quo *Anomia cepa* pollet, superiore, nitet: va- *Trochi scabric.* LINN. *Patella*, vt videtur, *gra-* iunior: *Muricis Erinacei* varietas, *Buccinu- lutae Lapponicae* LINN. simile; et aliud e- structurae, sed minus.

Has descriptiones, diligenter factas, s- tur catalogus Conchyliorum, quae Societati HVMPHRON missa sunt, nominibus Anglica- dita descriptione succincta. Numerus est 1-

p. 288. 13. EIVSD. *descriptio Ferri natiui*, quod PALLAS *) inuenit, et cuius exemplar, hic IV. depingitur. Eiusmodi icones vero nob- rum prodesse videntur, neque enim colore, que figura conueniunt ea frusta, quae nos vidimus et possidemus. Color brunus, hic

*) vid. EIVSD. iter Tom. III. p. 417.

us, non est ferro proprius, potius a croco mar- pendet *).

14. GODOFREDI REYGER relatio de vitae p. 291.
stis PAVLI SWIETLICKI, Pastoris Gedanensis.

15. CHRISTIANI SENDEL *vitae descriptio* p. 297.
ALTHASARI HAGEMEISTERI, Mercatoris.

16. Elogium IACOBI THEODORI KLEIN, p. 300.
uctore EODEM.

X.

GEORGII PROCHASKA Med. Doct. et Professoris Anatomiae in Vniuersitate Vindebonensi Extraord. De carne musculari tractatus anatomico-physiologicus. Tabulis aeneis illustratus. Viennae ap. R. Graeffer. 1778. 8. pagg. 136. Tab. VI.

Demonstrat Cl. egregii huius libelli Auctor, p. 2.
vnicuique musculo inter sepimenta data esse
cellulosa mox maiora, quemadmodum deltoideo,
quem tanquam musculum ex pluribus constantem
assumere possemus, mox minora vel exigua, sicu-
ti videre est in musculis transuersim sectis. Sed
fasciculi hi musculorum intersepimentis circum-
scripti continent iterum plures alios fasciculos in-
tersepimentis distinctos, ita, vt demum vltimi
fasciculi meras contineant musculares fibras.
Verum enim vero et in minoribus animalibus p. 8.
musculos inuenit, qui plane nullis dissepimentis
distinguerentur. Vt fibrarum muscularium natu- p. 25.
ram

*) cf. MEYERI experimenta *in Berl. Beschaefi.* P. II. et III.

ram intelligeret, carnis bubulae elixae lacer
duas tresue lineas craſſum ſumſit, obtuſo
inſtrumento contudit, donec mollis euaderet.
poſtea tela celluloſa ſic ſoluta, in liquore li
abluta filamenta ſeu fibrae muſculoſae appar
p. 27. Quae fibrae microſcopio obſeruatae latae co
ciebantur. Sed anne illa latitudo a contu
lacerti?

Porro longitudini ipſius muſculi aeq
has fibras in ipſo ſartorio longiſſimo omnino
ſculo inuenit, atque irregulariter polyedras n
p. 32. cylindricas, vt MVYSIVS habet. Craſſities
rum muſcularium variat partim pro diuer
animalium, ita, vt potiſſimum in quibusdam p
bus mira ſit varietas, partim pro aetatis diuer
te, quae omnia iconibus egregie declarauit.

p. 39. In capite tertio primae ſectionis fila car
ex quibus fibrae muſculares componuntur, c
derauit eaque, vti fibras, haud circularia, ſed
recta, mox ſerpentina via progredi vidit, eorum
ſubſtantiam diaphanam atque craſſitiem diuer
p. 49. inuenit. Numerus filorum carneorum pro d
ſitate craſſitiei fibrarum differt, neque vltim
filum muſculare cauum apparet, ſed ſolidum
et vix diuidi poteſt. Quapropter Cl. Auctor c
MVYSIO in filis carneis finem muſcularis diuiſ
p. 51. nis aſſumit. In faſciculis fibrarum, fibris muſc
laribus et filis minimis deprehenduntur rug
quae mox profundiores, mox altiores, modo p
ciores, modo frequentiores occurrunt, atque
celluloſae telae filis, arteriis, venis et neruis, h
ſculum percurrentibus efficiuntur. Denique d
monſtrata vaſorum omnis generis neruorumq
in muſculis exiſtentia, de ſtructura muſculari co
dis, ventriculi, inteſtinorum, et veſicae vrinariae

quaedam

edam ſubnectit. Cor habet fibras haud paral- p. 62.
s, ſed anaſtomoſantes, atque craſſiores, quam
ſculi voluntarii; veſica vrinaria faſciculos
iculatos muſculares; oeſophagi denique inte-
orumque tunica, partim ex longitudinalibus,
tim orbicularibus componitur.

In altera ſectione Cl. Auctor ſuam de actione p. 68.
uſculari opinionem ſeu theoriam proponit, qua
dit, a ſanguine inter fila, fibras et faſciculos
uſculorum ſerpentine moto muſcularem abbre-
ri carnem, ab imminuta vero ſanguinis copia
ſum elongari. Indicat, quoque a minima irri- p. 79.
one, ab ira, pudore, ſanguinem protinus con-
ri in vaſa, et explicat noua ſua theoria adiutus
enomena actionis muſcularis, quae HALLE-
VS *de partibus corporis humani ſentientibus*
irritabilibus proponit. Sic demonſtrat; cur p. 94.
uſculi in fruſta diſſecti ſingula pars vi ſe contra-
endi polleat, ita, vt dicat, in omni fruſto adeſſe
ruos et vaſa humores continentia, variis vaginis
cluſa, quae irritata facile actionem muſcularem
oducere poſſent. In quarto poſtea capite of-
rt quaedam dubia, quae contra ſuam contractio-
is muſculorum theoriam moueri poſſent, eaque
luere annititur. Irritatus enim muſculus ſubito p. 97.
ontrahitur, irritata vero alia pars, neque ſubito
ubet, neque rurſus ſubito palleſcit. Quod ex
ganorum, vaſorum minimorum et coloris ſan-
inis diuerſitate illuſtrat. Has duas ſectiones
quitur tertia, quae continet tabularum explica-
onem. Depinguntur enim figuris ſexaginta et
x in ſex tabulis variae carnis muſcularis ſectio-
es, quas Cl. Auctor in variis animalibus inſtituit,
que adminiſtrauit.

XI.

XI.

EIVSDEM de ſtructura neruorum tractatus a
tomicus tabulis aeneis illuſtratus. V
bonae 1779. 8. pagg. 137. Tab. VI

In tractatus huius prima ſectione omnis aet
ctores eorumque placita de neruorum ſtru
a Graecis inde ad MARIAM DELLA TORRE
in omni cerebri, cerebelli, medullae ſpina
neruorum ſubſtantia globulorum congeriem
nitudinis variae aſſumit, enarrat et proſeq
p. 49. Mox autem ipſam neruorum ſtructuram, e
demque inuolucra conſiderat Cl. Auctor,
praeter iam nota inuolucra celluloſam telam
vum ambientem et interſepimenta, quae a
matre orta medullam neruorum diſtinguunt
que duram reddunt, deſcripſit.

p. 57. Poſtea neruorum funiculos perſcrutatu
que inuenit *olfactorium neruum* duobus orig
culis, *opticum*, mox in plures dirimi tem
funiculos, tertium par pluribus, quartum ma
diri funiculo. Quintum par plurimos m
funiculos, quemadmodum reliqua cerebri p
cum e contrario omnes ſpinales nerui, quor
ginta numerauit paria, duplici tantum prin
p. 67. ortum ducant. Poſtquam igitur demonſtr
corticalem et medullarem cerebri, itaque qu
neruorum medulloſam ſubſtantiam ex mult
nutiſſimis fieri globulis, qui celluloſa tela a
coërcerentur et ſanguinis globulis octies min
eſſent, vna cum R. DELLA TORRE monet g
los hos in neruorum medulla ordinem alio
ſeruare atque in fibras diſponi, cum e con
in cortice et medulla cerebri promiſcue pon

In ſectione tertia tabulae aeri inſculptae ex- p. 83.
antur. Tab. I. fig. 3. ff. depingit arbuſculum
ereum in oliuaribus corporibus, et gg. cine-
m in corporibus pyramidalibus poſticis ſub-
ntiam. Tab. II. fig. 3. depingit fungoſitatem
quam ſubſtantiae medulloſae neruorum ab am-
tatione brachii ortam. Praeterea variorum pa-
m ex funiculis ortus, varii plexus atque neruo-
n interior ſtructura iconibus illuſtratur.

XII.

. de nono pare neruorum cerebri. Aucto-
re IOANNE FRANCISCO WILHELMO BOEHMER.
Goettingae 1777. 4. c. tab. aen. 2. pl. 8.

ribus haec diſputatio abſoluitur ſectionibus,
. quarum prima Auctores, qui de nono neruo-
m cerebri pare ſcripſerunt, indicat, altera ana-
micam eiusdem deſcriptionem ſiſtit et tertia
ctiones noni paris atque nonnullos morboſos,
ab eo laeſo pendent, affectus pertractat. Pri- p. 1.
m itaque a GALENO vſque ad SABATIERIVM
nium celebrium anatomicorum deſcriptiones
mentiorat, diiudicat et inter ſe comparat;
lo poſt vero ad ipſam paris noni deſcriptionem

Refutata ANDERSCHII cerebri neruorum di- p. 11.
one, qua ſcilicet nono pari decimi paris nomen
poſuit, deſcriptoque arteriae vertebralis et ner-
acceſſorii WILLISII itinere, initium noni paris ex
eriori ſuperficie inferioris medullae oblonga-
partis et quidem ex ſulco, qui inter corpora
ramidalia et oliuaria intermedius eſt, ex pluri-
filamentis compoſitum demonſtrat. Filamen- p. 29.
origines, quae quatuor inprimis faſciculos

formant, ambiunt vertebralem arteriam
mox in duos inprimis ramos vel in vnum
colligunt, qui per aperturam externam
condyloidei anterioris egreditur atque in
su cum surculo nerueo octaui paris atque
a ganglio ceruicali superiori nerui
exortis connexus, arcum format et ad
p. 34. ossis hyoidei abit. Ex arcuata hac nerui
venit *ramus descendens*, qui cum alio a
descendente arcum efficit atque alios
res musculis coracohyoideis, sternohyoideis,
p. 38. nothyreoideis largitur. Denique
nerui noni ad musculos linguae eiusque
vsque considerat.

p. 40. In tertia sectione examinat et
LENI, BOERHAAVII et WILLISII de vi
paris opiniones, et affirmat lingualem
vum motum tantum spectare, atque in
genda, et masticationis ac deglutitionis
p. 52. multum valere. Explicat porro varia
symptomata, connexionem arteriam
inter et nostrum neruum, phreniticorum
tremulam, ebrietate affectorum loquelam
ditam vel deficientem, paralyseos linguae
p. 53. gressum ante apoplexiam et alia. Denique
sensum noni paris cum aliis cerebri
atque symptomata hinc prouenientia
tatur.

XIII.

...ſuch einiger praktiſchen Anmerkungen über die Nerven, zur Erleuterung verſchiedener Krankheiten derſelben, vorzüglich hypochondriſch und hyſteriſcher Zufälle, entworfen von D. IACOB FRIDRICH ISENFLAMM. *Erlangen bey Wolfgang Walther* 1774. 8. 200 *Seitt. auſſer der Vorrede.*

i. e.

...entamen nonnullarum practicarum annotationum ſupra neruos ad illuſtrandos varios morbos, inprimis hypochondriacos et hyſtericos. Auctore Cl. IACOBO FRIDERICO ISENFLAMM.

...pertinet hic lectu dignus liber ad anatomiam practicam et vbique profecto reſpicit Cl. Auctor in ...o ad medicinam clinicam. Quapropter vel prorſus ...miſit ea, quae inutilem ſubtilitatem et obſcuritatem theoriae de neruis ſapiunt, vel breuiſſime ...am theoriam perſequitur, quatenus nempe nerui ...ibusdam morbis ſunt expoſiti. Non immode... inſcripſit Cl. Auctor hunc librum tentamen, ...od ipſe facile largitur, offerri in eo aſſerta ...on omnibus numeris abſoluta vel non ſatis de...nita vel non clare illuſtrata et certo probata. ...atio eſt habenda medico cauſae efficientis et p. 9. ...effectus, atque attendenda irritabilitas corporis ...umani, a qua pendent ipſorum medicamentorum ...effectus varii.

Ad deſcriptionem neruorum nunc ſeſe ac- p. 24. ...cingit Noſter, nec curat hic eorum ſitum, diſtri...butionem coniunctionemque, ſed potiſſimum

reſpicit ad naturalem ſeu impeditam
p. 33. actionem. De fluido nerueo quidem
ſentiunt, attamen vtrum ſit electricum ſeu
citati ſimile ſeu cum ea affine, coniun
mixtum, an talis electrica materia in cor
mano quodammodo mutata et elaborata,
cernit; ſaltem arbitratus eſt Noſter, ſapien
Creatorem elementa (*Grundtheile*) eiusdem
riae in omnia nutritioni et conſeruationi
humani ſeruientia corpora, quid quod in
ipſum ſeu ſecundum nonnullorum viro
ctorum ſententiam in vniuerſam naturam
buiſſe.

p. 36. Primum et ſecundum par neruorum
lis portio ſeptimi paris ſeruiunt ſoli ſenſui,
roquin non eſt confectum, num nerui ſen
motus ſimul ſeu ſeparatim inſint corpori.
difficultate non eſſe deſtitutam hanc rem
aſſerit. Sedes animi eſſe ſenſorium comm
detur.

p. 51. Viſcera habent ſuum definitum irrita
gradum et eius incrementum humorum
p. 77. et ita ſecretiones poteſt augere. Quema
omnibus febribus quid ſuperuenit, quod
celeriorem contractionem ſtimulat, ita
in morbis neruoſis quid apparet, quod
motum fluidi neruei impedit vel mutat.
minus tamen, aucto cordis ſtimulo, reſpic
ſter ad fluidum nerueum, quod ſuos effec
coniungit.

p. 96. Variis monitis, de retrogredientibus
mentibus miaſmatibus morboſis eorumque
mis effectibus, praemiſſis a Noſtro atque
illuſtratis, duplicem quaeſtionem ſeu obiec
mouit: Qualem habeant haec miaſmata
rem rationem, mixtionem et naturam,

rnos ſeſe conferant, neque ad alios. Proditne
e ſimilitudinem ſeu connexionem cum fluido
rueo; porro quodnam huius celeris muta-
nis quoad ſedes harum materiarum in neruis
fundamentum, ſiue cur hae tam ſubito a neruis
ernarum partium ad neruos internarum depel-
tur, eum hae acrimoniae potius, externas par-
occupantes, in vicinas externas partes tranſire
berent. Rheumatici facile ſentiunt hanc ce-
em mutationem et diligenter enarrant, quo-
do rheumatiſmus vagetur et ab externis ad in-
nas partes ſeſe conferat e. gr. ad cor, pulmo-
, ventriculum cet. et palpitationes cordis,
ietates, nauſeam et vomitum efficiat; cet.

Diuerſis ſymptomatibus, ſi catamenia et hae- p. 110.
rhoides minus rite fluant, diſquiſitis, quae
eas turbant, Noſter quaeſtionem mouit:
ne medulla ſpinalis continuatio cerebri, at-
ne ita pars cerebri ipſius, ſiue ramus nerui
agnus? Reſpicit nempe Noſter hic potius ad
ionem, quam ad ſubſtantiam medullae. In p. 116.
ſeſum neruorum inquirit et variis exemplis
ſtrat Cl. Auctor, nec non diuerſitatem ſyſte-
um neruoſorum in aliis atque aliis oſtendit.
r exempla idioſyncraſiae notamus hoc: Duo- p. 153.
catulis quotannis vena ſecabatur vere, et au-
mno, euacuatione aluina inſtituta. Accidit in-
re, vt alter, qui ſanguinem videbat et accurate
andebat, inopinato inciperet trepidare et ocu-
caliginoſis in lypothymiam cadere, aqua
perſa reſipiſcebat et venaeſectio tum intermit-
atur. Quoniam hic caſus Noſtro mirus vide-
, petebat, vt proximo aequinoctio idem ten-
men inſtitueretur, ſed recuſabatur, et nonnullis
nibus poſt moriebatur catulus. Qualis imbe-

 cillitas

cillitas atque mollities in animali alias ri
p. 170. Exemplum exficcati nerui optici hic
tur.
p. 185. Malum hypochondriacum et hyſtericum
Noſter coniunctim contemplatur, quoniam
que magnam ſenſibilitatem et irritabilitatem
ſe fert et magnam alit ſimilitudinem.
hoc eſt cum et ſine materie, cuius ſympto
ſingulari ſenſibilitati, mobilitati, irritabil
debilitati, rigiditati laxitatique adſcribantur
p. 197. ſedes in abdomine. Tenſio non cadit in ner
etiamſi haec neruis interdum tribuitur. Vbi
hic inquirit Noſter in vocem tenſionis in ner
varie de hac diſputat et triplicem modum
nis huius contemplatur.
p. 219. Confectum eſt, actionem neruorum
ſubſtantiae medulloſae, et valde probabile
motae materiei neruoſae fieri. A preſſione ne
rum alii atque alii oriuntur effectus. Sen
teneri infantes malo hypochondriaco et hyſt
non adeo facile ſunt expoſiti.
p. 232. Nullum eſſe ſymptoma, hypochondri
hyſterico malo ſolenne, quod non derivari
plicari poſſit a praeternaturaliter magna vel p
neruorum ſenſibilitate et aucta vel imminuta
tabilitate viſcerum et aliarum muſculoſarum
tium, vno exemplo probat Noſter, quod ca
in vrina ſpaſtica eiuſmodi aegrorum, plerum
prodromo inſultus hypochondriaci ſ. hyſteric
p. 238. Quaeritur porro: num ii, qui inter erup
nem dentium et variolarum tentantur convul
nibus, adultiori aetate, malo hypochondriac
hyſterico eo magis ſunt expoſiti? Incremen
et decrementum, progreſſus et finis vtriu
mali admodum variat. Quapropter No
et remedia hic non prorſus reiicit, vti nonnul
ſolen

lent medici, ſed quaedam offert, diuerſis vtriuſ-
ae huius mali accommodata gradibus. Motus
uſmodi hominum ſit diuerſus. Attenuantia, re-
lentia, roborantia cet. remedia interdum vix ſuf-
ciunt ad ſymptomata hypochondriaca et hyſte-
ca compeſcenda. Neceſſe igitur erit, vt neruis
turalis gradus ſenſibilitatis et viſceribus idem
adus irritabilitatis concilietur. Hoc fit ſuppri-
endo aut excitando neruos. Prius efficiunt nar-
otica, anodyna et antiſpasmodica e. gr. opiata
occus, aſa foetida, camphora, moſchus, caſtoreum
c.; poſterius praeſtant aromata et plantae, quae
ultum volatilis ſalis et olei in ſe continent. Et
is remediis competit recte nomen neruos robo-
antium remediorum, quae Noſter diſtinguit a
eruinis reliquis remediis et ſpeciem neruinorum
ppellat. Inter quae horum vtrorumque reme-
iorum num phoſphorus cum ſaccharo tritus et
in epilepſia non fruſtra adhibitus, erit referendus?
quaritur a Noſtro. Radice poeoniae et viſco p. 269.
uerno ſimilibusque remediis Noſter cum fructu
ſus eſt in morbis neruoſis. Omnia remedia vni-
erſalia antihyſterica et antihypochondriaca pror-
us Noſter reiicit.

Quaecunque hic de hypochondriacis et hy- p. 279.
ericis morbis eorumque cauſa proxima a No-
ro docte et vtiliter aſſerta ſunt, poſſunt de omni-
bus morbis cerebri et neruorum dici et, diuerſae
proximae cauſae, hos morbos ſiſtentis, habita ra-
tione, ideam, quae de morbis neruoſis in genere
et in ſpecie nobiſcum hic communicatur et de
eorum proxima cauſa, vtilitatem poſſe afferre
arbitratur Noſter iis, qui varia remedia et alias
atque alias medendi his morbis neruoſis metho-
dos pro eorum diuerſitate adhibent. Quapropter

etiam reliquos morbos neruoſos hic Cl. A[cr]
omiſit.

XIV.

Des Herrn D. OLOF ACRELL *chirurgiſche* V[er]
*in dem Königl. Lazareth und auſſerh[alb]
ſelben angemerkt. Erſter Band. Nach d[er]
ten mit beträchtlichen Vermehrungen und K[or]
verſehenen Ausgabe. Aus dem Schwediſch[en]
ſezt von D.* IO. ANDREAS MVRRAY. G[ö]
gen bey Iohann Chriſtian Dietrich 177[7]
479 *Seitt.* praeter dedicationem pr[ae]
tionem et praefationem. *Zweyter B[and]*
eod. 472 *Seitt.*

i. e.

Caſus chirurgici. Auctore OLOF ACRELL. V[ol.]
I et II.

Non ſolemus quidem verſiones indicare, ſ[i]
tographos ipſos, attamen diligentia hu[ius]
aſſiduitatis ſtudium Cl. MVRRAY noſtra
ſtituti rationem hic facile mutarunt. Pr[ae]
accedit et augmentum huic verſioni Ge[r]
cae, quod deeſt ipſi Suecico libro, tres n[ou]
tractatus in appendice, quorum duo Cl. MV[R]
a Cl. Auctore Ipſo ſunt traditi et vnus [ex]
actis Holmienſibus *) repetitus. Prima [ver]
Germanica **), ſecundum primam Suecica[m]
tionem facta non laudatur a Cl. MVRRAY [ab]
aliis et inſuper deſtituta eſt his nouis iisq[ue]
tis vtilibus additamentis. Nos vero, cum p[ri]

*) v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 353.
**) *Chirurgiſche Geſchichte etc. Lübeck und Leip[zig]*
1777. 8.

lectu dignissimi libri editionem *) iamiam in-
animus, ea, quae nouiter addita sunt, potissi-
um curabimus et ex iis quaedam, quantum licet
breuitatem, qua nobis studendum est, exempli
repetemus. Nam sunt profecto Lectores ad
librum legendum a nobis incitandi. Ser-
Cl. Auctor eum ordinem, quem loco non
ulum ante, laudato legimus, nouis autem exem-
ditauit et in Germanica hac versione Cl. MVR-
AY eam appendice, qua destitutus est Suecicus
liber, vti supra monuimus, locupletauit. Gra-
itaque offerendus tradendusque est Cl. MVR-
AY animus pro studio huius Germanicae versio-
is edendae, vt linguae Suecicae minus gnari fru-
um vtilitatemque sat magnam inde etiam capere
ueant.

Pars I.

De fungoso et cancroso tumore in et sub p. 36.
inistro osse bregmatis. Qui sequebatur, capite ita
ehementer impacto, vt aeger lipothymiam pate-
etur. Resipuit autem non diu post et secure se
egotiis suis dicauit. Atque ita annus vnus
dimidius praeterlabebantur sub insolitis capitis
oloribus nullaque medicina vtebatur aeger. In-
rea tumor crescebat, qui aegri et adstantium at-
entionem excitabat. Aeger vrgebat incisionem,
edentes eam recusabant. Tandem autem tumor
ncidebatur et, euocato partim tenui, partim coa-
ulato sanguine, sopore afficiebatur aeger, sen-
et motu carens. Post tres dies conuulsionibus
singulari memoria hic vir gaudebat eamque
ulla mutatione vsque ad mortem seruauit.

Bis emphysemata capitis ex onere capiti im- p. 43.
posito et ex ictu eius Noster obseruauit. Erat et 46.
tumor elasticus in parte capillata capitis et frontis

*) v. comm. nostr. Imae decad. Supp. p. 656.

ſine fluctuatione, qui laxantibus et epithem
ex aceto, abſynthio, mentha criſpa, meliſſa c
et lauri baccis intra viginti et vnum diem ſine
diſparebat. Noſter eiuſmodi tumores flatul
ſine vlla laeſione capitis deriuat a preſſione
textus, qua ſolida robur ſuum amittunt et h
nimis copioſe affluunt et dein ſeſe extendunt.
GOOCH *) hunc caſum quidem deſcripſit, at
videntur obſeruationes eius cum laeſione c
fuiſſe.

p. 63. Labium inferius praeternaturaliter mag
Noſter feliciter curauit. Dicitur eiuſmodi la
Leopoldinum, quoniam Imperator Romanus
POLDVS eiuſmodi labium habuit, inprimis
commotus fuit.

p. 130. Lentem cryſtallinam calculoſam Noſter
traxit coloris flauo fuſci, rotundam, grauem,
culo ſimilem nuclei parui ceraſi magnitud
Quae non erat lamelloſa, ſed granuloſa, et h
bat cum aliis concretionibus calculoſis in corp
humano ſimilitudinem.

p. 143. De hernia et fiſtula lacrymali earumque
verſitate ob cauſarum, quas Noſter, vti ſolet,
curate enarrat, varietatem, hic recenſet, quas a
atque aliam ſanationem poſcit, hic propoſitam
exemplis illuſtratam.

p. 166. Narium ſarcomatum feliciter ſanatorum
exempla cum methodo ſanandi traduntur.

p. 172. Ranula eſt tumor, continens tenacem et li
ſimilem aquam, ſedens plerumque ſub lingua.
magnus eſt hic tumor turbat loquelam. Ob ſim
litudinem cum ranis facta eſt a nonnullis Auctor
bus haec denominatio. Alias poſſunt eiuſmod
tumores aliis quoque oris in locis oriri, vbi duct
ſaliuales et vaſa abſorbentia ſunt. Atque ita ap
parent

*) v. comm. noſtr. IIdae decad. Suppl. p. 592.

ent eiuſmodi tumores in labiis, genis fauci-
sque. Quod ſi enim tenax lympha eiuſmodi
obſtruit, parietes eius ſubinde ita extendun-
, vt illud rotunditatem leguminis nanciſca-
. Tres caſus hic narrantur memoratu et lectu
ni.

Exfoliatio ſingularis maxillae inferioris to- p. 192.
is, praegreſſo morbo, noma*) dicto in ambobus
nis. Addita quoque eſt icon.

Oſteoſarcoſis menti, quae diu durauit et ſat p. 195.
gna et longa dependebat facci inſtar et fa-
em valde defoedauit, vti ex icone apparet, a No-
o ſanata eſt.

Epulis ſcorbutica, ſpinoſa, cum carie et can- p. 199.
o hic a Noſtro commemorantur.

Bucca feneſtrata feliciter a Noſtro ſanata eſt.
imile exemplum nos vidimus, quo ductui Steno-
iano in dilatatione vlceris pulchre chirurgus par-
ebat, etiamſi ille inciſioni proximus erat.

De difficilibus vulneribus in faucibus et col- p. 239.
o per fractas fiſtulas tabacarias **) tria exempla
um felici exitu proponuntur. Vnus per annum
imidium fractae fiſtulae tabacariae partem ſupra
ſcapulam ſine moleſtia tulit, praeter febrem len-
am, quam ad hunc caſum non pertinere credebat.
Non diu poſt autem apparebat abſceſſus, quo a-
perto, fracta pars extrahebatur et aeger ſanitati
prorſus reſtituebatur.

Aneurysma verum internae et ſiniſtrae arte- p. 255.
riae carotidis ita compreſſione ſanatum eſt, vt poſt
quinque

*) vid. comm. noſtr. Ildae decad. indic. tripl. verbum *noma*.

**) Nos ſimile exemplum nuper vidimus, dilaceratio partium in faucibus autem erat tanta, vt aegro eſſet moriendum. Plures eiusmodi caſus plerumque vero letales leguntur apud Auctores.

quinque vſque ſex menſes arteria ſuum
diametrum atque magnitudinem nacta ſit.
quebatur hoc aneurysma poſt pugnam
globulus plumbeus per ſelopetum in arte
colli partem inter arteriam aſperam et
tem ramum ſiniſtrae carotidis immiſſus
Mirum profecto huius globuli iter et
mirus et rarus caſus.

p. 267. Caries clauiculae ſiniſtrae cum haemorr
p. 275. magna. Aneurysma ſpurium cum haemorr
p. 290. Exempla cancri occulti, vbi exſtirpatio in
ſeqq. eſt inſtituta, hic collecta ſunt, et Cl. Acr
firmat, donec internum miaſma carcino
alterans et corrigens remedium non inu
operationes externas diiudicandas eſſe, vt
tiua remedia eaque dubia et minus ſecura,
multi Auctores exſtirpationem pro vnico et
remedio habeant.

p. 315. Empyema ſiue abſceſſus pleurae cum
ceterisque omnibus ſymptomatibus maligni
tredecim ſeptimanas durans mortemque
decocto anſerinae, cuius duas libras aeger
die potabat, ita mutabatur, vt omnia in
vergerent et aeger triginti et octo annorum
ſtinae valetudini et robori prorſus reſtitu
Tribuit quidem Cl. Auctor hanc celerem
nam mutationem non ſoli huic decocto, quo
incertum ei videbatur, poſt aliquot dies tamen
eo vteretur aeger, haec ipſa eſt animaduerſa.
parebat quoque tumor, cuius inciſionem
tas ſumma et timor aegri et incertus euentus
ius operationis, qui potius in acceleranda, qu
arcenda morte plerumque cernitur, vetabant.

p. 320. De carie coſtarum tria exempla cum
euentu proponuntur.

Letalis

Letalis lenta febris ſequebatur abſceſſum o- p. 357.
nti. Aperto cadauere omentum omne erat
ſumtum vſque ad colon et ventriculum ita, vt
veſtigia adhaeſionis in his partibus reſtarent.
ſonterium erat atro coeruleum et ita emacia-
m, vt accurate omento ſimile eſſet, ſi omentum
icet deperditum eſt et ſolae membranae ſuper-
t, ita vti obſeruauit Noſter in aſcitibus et in
phthiſibus, a viſceribus laeſis ortis.

Caſum enarrat Noſter herniae incarceratae p. 395.
talis, quae operationis ope reponebatur. Qua
ſione de vtilitate huius operationis per ſe non
periculoſae diſputat Cl. ACREL, eam oſten-
et ad nonnullas obiectiones reſpondet.

Anus inguinalis per duos annos durans feli- p. 400.
r ſanatus eſt.

Separationem ſymphyſeos oſſium pubis ſi- p. 430.
ens exemplum hic Noſter enarrat, orta a pure
ex regione collecto et corrupto, quod cartila-
noſum ſymphyſin arroſit et ſeſe in muſculis ab-
minalibus extendit. Inciſionibus autem rite
ſis et pure euocato, vndecima ſeptimana eſt
ec puerpera prorſus reſtituta ſanitati.

De fiſtulis ani praemiſſis exemplis, nonnullas p. 432.
notationes addit Noſter, harum fiſtularum cauſas
ciſſimum concernentes. Quarum quatuor No-
r recenſet, ac *prima* quidem corpora peregrina
glutita in inteſtinum rectum delata et vel infe-
us vel ſuperius ibidem morantia, *altera* ſuppura-
nes in viciniis recti, quae illud perforant, *tertia*
ricem perforantem et *quarta* violentos caſus,
ſtum ita irritantes et mutantes, vt in eo tumo-
e, ſuppurationes cet. oriri oporteat, ſiſtunt.
minunt has annotationes cautiones de cicatrice
ta formanda, ne fiſtulae reuertantur.

Varias

p. 457. Varias hic collegit Cl. Auctor sarcocele
cies, vt sarcocele, cum testiculis sphacelos
p. 470. ruptura recti testiculi cet. Porro mentio
cit exstirpationis omnium partium gen
quam vir aliquis ob infaustum amoris co
cium ipse ita instituit, vt ne de vita perici
p. 472. Racosis *) exemplum hic commemor
Erat infausta abbreuiatio scroti relaxati. E
haec operatio fere semper habuit infaustum e
tum, tamen Noster, cautionibus omnibus a
tis, eam suadet.

p. 475. Sarcocelen comparatiuam hic comme
Tumor hic sarcoceli similis, erat in partibus
talibus virginis nouemdecim annorum, ab
ceraſi magnitudine, quem sine vllo moleſt
su ferebat. Non diu post hic tumor cel
crescens e genitalibus propendebat nigro c
et carcinomatico foetore, mali magnitudine.

Ligaturis autem, quas praefert Nost
stirpationi in eiusmodi exemplis, quoniam
adeo facile nec persaepe maligniores reuert
post ligaturas, quam post exstirpationem, hi
mor prorsus abscessit.

Pars II. Progrediamur ad alteram, partem, in
p. 19. exempla calculorum in vesica vrinaria inp
sexu in potiori, cum aneurysmatibus legu
Addit Noster instrumenta lithotomica, quibus
p. 54. est et quae quidem conueniunt cum PALVCCI
et LE CAT †) instrumentis, attamen num
co

*) Seu *proptoma* est partis externae, etiam ante
sum conspicuae et a palpebris, bulbo oculi, lingu
ac gurgulione diuersae procidentia. v. SAUVAGES
nosolog. methodic. Tom. II. Part. I. p. 99.

**) Lithotomie perfectionnée. Vienne 1757 av. fig

†) Parallele de la taille laterale. Amsterd. 1766

rum Noſter imminuit, vti ex comparatione, de-
iptione et iconibus patet.

Calculi veſicae vrinariae in ſexu ſequiori p. 56.
ot rariores ob maiorem vreteris amplitudinem
breuitatem. Interim tamen recentiores et ve-
es exempla memoriae tradiderunt et Noſter
oque quaedam hic addit. Calculi veſicae et p. 63.
um ſimul. Tres calculi erant veſicae et vnus
nalis quorum icones ſunt additae. Singularis p. 69.
uſa dyſuriae, quae calculoſi quid mentiebatur,
at ſacculus quidam ex ipſis veſicae membranis
onflatus in veſica, qui et hic in icone ſpectatur.
nthiſin cum calculis in vrethra coniunctam No- p. 77.
er obſeruauit: Inſoliti renales et veſicae calculi,
ſignis quoque magnitudinis interdum, vt qua-
uordecim et dimidiam vnciarum, hic in iconibus
conſpiciuntur. Duplicis vteri deſcriptio et icon
hic traditur. Quod ad ſuperfetationem attinet,
audat Noſter in actis Suecicis obſeruationes col-
ectas *).

Fracturarum valde complicatarum hic No- p. 96.
ter mentionem facit. Oedema ſeroſum manus a p. 139.
morſu veſpae vulgaris LINN. relictum, optime p. 157.
diſcuſſum eſt aqua frigida. Aneurysmata ſpuria p. 166.
a venaeſectione compreſſione tentauit machina ab
eo inuenta et hic delineata, quae a Cl. POVTEAV **)
detecta machina in eundem vſum, eſt prorſus diuerſa.
CHARPIO monitore Noſter ex ligatura arteriae p. 187.
et nerui ſimul nullam noxam vidit in laeſa arteria
brachii.

Sphacelus cruris poſt febrim ſynocham pu- p. 288.
tridam ſponte curatus. Hoc appellari poteſt am-
putatio

*) v. comm. noſtr. Vol. XII. p. 60.
**) v. Melanges d. Chirurg. 355. comm. noſtr. prim.
decad. Suppl. p. 140.

putatio cruris ſpontanea. Cl. ALIX *) [illegible] caſum enarrat. Idem obſeruauit Cl. LVDW[illegible] aduerſariis medico practicis **), quae Lip[illegible] dierunt.

p. 343. Fracturae patellae non adeo ſunt [illegible] Fracturae et diaſtaſis tarſi cum vulnere [illegible] quatuor Noſter hic enarrat, nouam methodum [illegible] nandi tradit et icones addit.

p. 304. Varios tumores adipoſos, ſeroſos, ſcir[illegible] aneurismaticum cet. hic Noſter collegit, me[illegible] ſanandi per ligaturam cet. addita.

p. 437. Ad appendicem progrediamur. Ac p[illegible] quidem lentam cranii depreſſionem hic [illegible] Cl. Auctor cum cephalaea, ſopore, he[illegible] appetituque proſtrato. Trepanatio nihil p[illegible] tit et aeger periit. In cerebro nullum ap[illegible] vitium fixum, ventriculi vero et ſinus cere[illegible] ſugerant ſerum, a quo ſymptomata haec [illegible] nominata repetenda erant.

p. 443. Hydroceles ope cauſtici ſecundum C[illegible] SE's †) methodum, cum optimo ſucceſſu [illegible] ſunt.

p. 446. De accidentali apertura arteriae fe[illegible] quae ligaturas poſcebat et ſine atrophia pa[illegible] ferioris feliciter eueniebat. Huno cum feli[illegible] tu non frequenter occurentem ſeu ſaltem, Cl. ACREL ratur, non tam crebro in libris [illegible] genter memoratum caſum accurate hic No[illegible] vti in omni omnino hoc libro ſolitus eſt, tra[illegible] quaedam exempla ex aliis Auctoribus colleg[illegible] totam hanc rem iconibus illuſtrauit.

*) v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 262.
**) v. ib. Vol. XX. p. 675.
†) Eſſay on the cure of the tunica vaginalis [illegible]

XV.

CHRIST. FRIDR. MICHAELIS, Med. Doct. de angina polypoſa, ſeu membranacea. Goettingae, ſumtibus viduae Abraham. Vandenhoek 1778. 8. p. 309.

Recenſet Cl. Auctor ab initio libri, diuerſas huius morbi noſtri denominationes, quae etiam in patriis, vbi maxime graſſatur, vſu receptae, et a variis Auctoribus ſunt adhibitae. Dein ad ſcriptores de morbo hocce transgreditur, et TVLPIVM primum fuiſſe, qui ipſum deſcripſerit, contendit. Deſcriptio morbi haec excipit; eſt vero p. 10. initio febri catarrhali non abſimilis, cui mox anxietudo, ſonus inter reſpirandum peculiaris pullorum gallinaceorum ſimilis, vomituriones, imo etiam materiae tenaciſſimae vomitus, tumoresque tumores iunguntur. Deglutitio, in ipſa reſpirandi difficultate, quae ſuffocationem quoquam non minitatur, rariſſime laeditur. Vrina ſedimento albo diſtinguitur, et pulſus, qui, cum ſuperet morbus, erat celer, fortis, in celerem, debilem, mollem, imo intermittentem mutatur. Materies caſeoſa multa, imo tubuli membranacei, tuſſiendo, non ſine ſummo aegrotantium periculo, ſaepius eiiciuntur. Quibus quidem malis, mortis nondum omnis euanuit timor, cum haud raro morbifica iſta materies regenerari ſoleat. Lethalissimis vt plurimum ſtrangulare ſolet diebus morbus noſter. Externus corporis, hoc morbo defuncti, habitus, ſuffocati formae prorſus reſpondet; ex interni vero inſpectione, aſperae arteriae inflammatio, corpusque membranaceum, arteriae longitudinis, atque craſſitiei, internam arteriae illius faciem tegens, ſcrutatorum prome-

ruit attentionem. Conſiſtentia iſtius adeo in
ſtans eſt reperta, vt in aliis diſcindi ob ten
tem aegre poſſet, in aliis non ſine ruptura
tu e ſede ſua extrahi pateretur. Color
vulgo conſpicitur albus, qui tamen haud ra
bicundis vel gryſeis punctis ſtriisque diſtin
Organicae ſtructurae honos, ipſi vix concede
videtur; cum aſperae arteriae vero tunica
tunc demum iungitur, ſi materies purulenta
intercedere vulgo ſolet, deeſt. Aqua in arte
tegenda haud dubie ab ſuffocatoria morte
cta videtur. Abdominis inſpectio, quam
omnes neglexerunt, vel fruſtra ſuſceperunt
ſtro hepar ex badio nigricans, inteſtinumque
ac rectum coarctatum obtulit.

p. 23. Iam naturam corporis huius membra
indagans, probare annititur polypoſae indo
xime reperiri analogum. Quod vero quo lu
tius appareat, in naturam polyporum aſpe
teriae inquirit; dicit ergo eos eſſe inorga
ex humore quodam inſpiſſato, qui Ipſi, va
rationes, lymphaticus eſſe videtur, ortos,
cum cordis vel ſanguiferorum vaſorum p
conueniant. Diſquirit iam vlterius cauſa
porum bronchialium, vel ab effuſo ſangu
ab metaſtaſi lymphatica ortorum. Probat
concretiones tubuloſas anginae huius, ea
dem conſtare cum polypis modo nominatis m
ria, eodem reperiri in loco, eademque info
figura; ex quibus, non immerito polypis
merandas eſſe cenſet. Neque defectus cr
pleuriticae in ſanguine ſectione educto, cum
nis lymphaticus humor in polypum hunc
fuerit formatus, neque craſſior polyporum
rumque concretionum caua fabrica, mul
obeſſe, Auctoris videntur ſententiae.

RI *) vero ſententiam, polypum huncce eſſe embranam arteriae aſperae villoſam, inflamma- n, ſeparatam, humore multo dilatatam, partim ſuerum inſpectione, partim aliis iisque grauiſ- is argumentis refutauit. MVRRAYI **) vero ioni, ex muco indurato oriri, oppoſuit, 1) enomenum illud rariſſime euenire, cum ta- ſaepius oriretur, ſi ad mucum in membranas andum, nil niſi aëris requireretur aditus, 2) um in cruſtas lemasque fragiles potius, quam membranas tenaces, exſiccari, 3) has ipſas mu- cruſtas in aqua tepida priſtinam recuperare ram, quod in noſtris ſecus ſe habeat, humiditatem arteriae aſperae, exſiccationem i impedire. Neque lymphae in mucum in membranam metamorphoſes, quas †) propoſuit, ob diuerſam vtriusque flui- indolem Noſtro ſatisfaciunt. Triplex vero ex- ratio, a CALLISENO ††) propoſita, vel mucu catarrhali denſato, vel ex cruſta aphtho- , vel denique ex muco purulento in viſcerum mmationibus tranſſudante, mali originem ar- ſus, Noſtro non probatur, partim ob iam ones rationes, partim propter morbi aphthoſi, gnaeque polypoſae differentiam. Mucus de- que purulentus CALLISENI, verbo ſolum a lym- ha coagulabili differre Noſtro videtur.

Tertia libri ſectio annotationes quasdam ge- p. 66.
rales circa morbi huius naturam complectitur.

V. 2 Diſſe-

*) De angina infantum in patria recentioribus annis obſeruata, Praeſ. SAM. AVRIVILLO. Vpſal. 1764.
**) Nov. Comm. Soc. Gotting. Tom. IV. p. 55.
†) An Inquiry in to the Croup, by FRANCIS HOME. Edinb. 1765. vid. comm. noſtr. Vol. XV. p. 334. porro ib. Vol. XXI. p. 645.
††) Actor. Hafnienſium Vol. I.

Differuit hic de locis, in quibus morbus eſt ob-
vatus, caſusque iſtius ſimul fecit mentionem,
olim ad Lectores retulimus noſtros*). Con-
ſis morbis, ad quos ab ROSENIO **) relat-
neque hereditariis malis cum BVCHAN †)
merandus videtur. Referendus autem eſt
bus non ad infantiles ſolum, neque ad eos,
bus ſemel affligi homines ſolent, neque
recentiori demum tempore ortis, etſi ob
diagnoſin a veteribus vix deſcriptus
erit adſociandus. Eſt vero natura morbi
inflammatorii, quae ex febre concomitante,
re circa tracheam, antiphlogiſticorum
atque ex euidente inflammationis praeſentia
daueribus reperta patefieri videtur. Procul
Cl. Auctor abeſt ab ea quorundam virorum
qui ſpaſticis ſymptomatibus prorſus carere
hunc perhibent, quorum praeſentiam, primo
logia cum affectibus ab illapſis aſperae
poribus ortis, deinde vero ex tuſſi, vomitu,
ſtridula, dyſpnoea inter ipſum morbi
remittente, morte ſubitanea, emeticisque
ſpaſmodice operantibus, euincere ſtudet.
thia vero laryngis, in cuius cauſa indaganda
tum occupati fuerunt, Noſtro prorſus abeſſe
detur, plus nempe affici dicit tracheam
pore hocce leui pededentim nato, pulpaque
obducto, quam ab ſimilibus, quae irritare
leant, corpuſculis humanae machinae partes.
tata CVLLENII ††) definitione Ipſe Cl. Auctor
dam ſubſtituit, dicit nempe eſſe *anginam*

*) v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 185.
**) v. comm. noſtr. 1mae decad. Suppl. p. 96.
†) Domeſtic. medicine, v. comm. noſtr. Vol. XII.
580.
††) Noſologia methodica p. 160. vid. comm. noſtr.
Vol. XX. p. 716.

...nem, catarrhalem fistulae aëreae inflammationem, ...metastasi, materiei ad partem affectam lympha...tae, quae nisi vel praematura mors, vel remedia ...pestiue adhibita, impediunt, in polyposum concre...tum abeat. Diuisa est angina haec in eam, ...ae hominibus est propria, atque in eam, qua ...ues cruciari compertum est. Respectu vero ...nsitatis materiae morbificae in completam at... incompletam est distributa; sicut in simpli...m compositamque ob morbos hancce co...antes. Refutantur iam isti, qui pro mero ...gregnosae anginae symptomate morbum no...um habuerunt, inter quos BALDINGERVM *) ...e intelleximus. Diuiditur vulgo in stadi... inflammationis suppurationisque, quorum ...terius a Cl. Auctore prorsus negatur, cum ...lus mollities viriumque debilitas, ab impedita ...guinis per pulmones via oriatur, album vrinae ...imentum lymphae metastatice ad renes ductae ...beat originem, cum mucus porro diu retentus ...ri, quod obseruasse quidam putarunt, non absi... videatur, cumque signa suppurationis inci...entis prorsus desint. Ipsa tunicarum sanitas, ...ae a pure certe tolleretur, membrana polyposa ...creta, non statim redire posset. Neque tamen ...sunt exempla hominum, saepius hoc morbo af...ctorum, phthisica tandem morte pereuntium.

In quarto segmine, de diagnosi morbi loqui... Est vero pathognomonicum morbi huius p. 107 ...num adhuc nullum detectum, neque vox stri...la, quae a variis pro eo habebatur, hoc nomine ...st honoranda, quippe quae in morbo nostro ...liquando deesse, imo etiam in aliis obseruari

*) *Magazin vor Aerzte* 10 *St. p.* 926.

ſolet *). Ex plurium itaque ſignorum col
ne certa demum formari poterit diagnoſis,
rauit poſtea eos morbos, quibuscum plur
conuenientiae alit, inter quos angina gang
eminet. Differt vero haec a morbo noſtro
putredinis, vt inſigni oris foetore, lingua ſo
bilioſis tecta, vomitu aluique deiectionibus p
olentibus, faucium carmoſino colore, vlc
maculisque gryſeis os interne cruſta obdu
bus, deliriis, dolore totius colli, voce rau
loribusque poſt tubulos gangraenoſos excre
ctis. Iisdem quoque doloribus, quos vltimo
nauimus, ab angina ſcarlatinae, aphthisque
ſci facile poteſt. Ab aſthmate conuulſiuo,
gradu ſolo differe ab vno alteroque immerito
ditur **), ſymptomatibus ſpaſticis in aſth
grauioribus, orthopnoea moleſtiori, vrina t
pulſuque diſcrepat paruo. His ipſis ſpaſmi
ſentis ſymptomatibus, ab catarrho ſuffoc
ETTMÜLLERI †) diſcernitur. Qui tuſſi co
ſiua aegrotant ſpaſticis ſymptomatibus, t
grauiore, certis periodis redeuntibus torq
doloris tracheae ſunt expertes, anodynis
nantur. Cynanche trachealis voce non
tracheaeque doloribus vehementioribus d
tur. Anginae ſeroſae proprii ſunt faucium
res, vocis ſtridulae defectus, atque dyſpno
crementum non remittens. Angina neruoſa
ſticis ſymptomatibus grauioribus ſtipatur.
fectu catarrhali communi vox nunquam mu

*) vid. HOME l. c. et ELLER de cognoſcendis
randis morbis p. 176.

**) a diſſertation of the ſpasmodic Aſthma of
dern by MILLAR. vid. comm. noſtr. ſecund. dec
Suppl. p. 695.

†) Operum tomo II. pag. 480.

que tanta excitatur ſpiritum ducendi moleſtia. gina pectoris, vt plurimum ſenilibus corpori- infeſta, acuto ſub ſterno dolore dignoſcitur. pora tracheae per exteriorem vim illapſa, for- rem excitant dolorem, neque fixo loco inhae- tem. Signa, quibus a peripneumonicis diſtin- tur affectibus, a vocis ſtridulae defectu, dolo- que tracheae preſſione increſcente, petenda. polypis bronchialibus angina noſtra aegre di- nguitur, atque in cauſſa occaſionali forſan vni- erit dignoſcendi auxilium, vix vnquam enim nioptoen morbum noſtrum ſequi dicitur. Sub vero huius ſectionis in indagandis iſtis ob- rationibus, quae immerito ad anginam hanc unt relatae, eſt occupatus.

Cauſarum prognoſeosque ſcrutinio quinta p. 172.
ctio eſt dicata. Diſponunt vero quaeuis ad nc morbum, quae pulmonem debilitant, irri- nt, adeoque humorum in hoc viſcus decubitum ficiunt. Pertinent ad horum cenſum morbi egreſſi pulmonibus infeſti, e quibus aſthma, rbillos, catarrhalesque affectus pertinaciores mmemorauit, dum humida ſoli aërisque conſtitu- infantilisque aetas. Refrigerium, pedum prae- mus, vnica occaſionalis Noſtro videtur cauſa. t vero angina iſta infantibus periculoſior, quam ultis; neque intermiſſionibus morbi ſpontaneis ultum ſpei eſt tribuendum. Prognoſin infauſtam adent reſpiratio difficillima, pulſus mollis ce- rque, facies rubra turgens, inquietudo ſumma, or perpetuo acutiſſime ſtridula, fruſtulorumque membranaceorum eiectio. Vrina alba turbida- que, quae variis reſorpti puris vel membranae am formatae videbatur teſtimonium, Noſtro, quippe ab lympha abundante metaſtatice ad renes

delata oriatur, critica potius videtur. Neque ſtridula, quae ab rimae glottidis coarctatione ſtica Cl. Auctori orta videtur, pro certo nae polypoſae iam progenitae ſigno ab betur, cum a lympha fluida adhuc produci poſſe videatur. Orthopnoea vero pro betur ſigno, ex cuius praeſentia ad formatam colligi poſſit, etſi ex huius ſigni ad membranae ipſius defectum, colligere audeat.

p. 191. Tranſimus ad ſextam ſectionem methodum proponentem. Primum vero rum, cuius mentionem factam eſſe videm venaeſectio, quae etſi vtilitatis contra plurimum afferre ſolet, tamen cum robori ſaepius inſtituta non ſatis pro duodecim circiter hirudinum collo appl rum, vel ſcarificationis vſum magis com dandum eſſe ratur. Alui libertas deriva a ſuperioribus ad inferiores partes, pu tibus antiphlogiſticis; materiaeque peccan minatio primis diebus, anodyno-diaphoreti remediorum, ad quae pediluuia tepida per applicatione conciliatur. Sanguine ſectione dinibusque extracto, veſicatorium eximiae vt tis eſt repertum. Applicandum vero illud Auctori videtur anteriori colli regioni, quo arteriae proxime adiaceat, et ad ſtrangu praecauendam opii particulam addi ſuadet Loco veſicantis ex cantharidibus, linimentum oleo oliuarum et ſpiritu ſalis ammoniaci co ctum applicari poſſe affirmat. Ex remediis em lientibus, quorum ſorbitionem varii ad inf mation

*) R. FORSTEN diſp. de cantharidibus Lugd. Bat. 1776. 4. p. 78. v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 670.

tionem asperae arteriae sistendam laudarunt, nam frigidam, quae nimirum et adstringendo materiam lymphaticam repellendo agat, antellere putat. Membrana vero polyposa iamiam rmata, ab his prorsus abstinendum erit, et alia, ae iam sumus commemoraturi, tentanda.

Relata sunt ad auxilia medelae huius stadii, imum expectorantia, vt aceti, olei, piperisque pores, quae vero Nostro ob irritationem, quam roducunt, atque virium suarum debilitatem, crassei membranae formatae non respondentem, mius probantur. Dein emetica, quorum quidem m experientiae auctoritate confirmat. Non mus vero adhibenda sunt vomitoria, quam si sanguis copia remediis antea dictis fuerit imminuta, e pulmonum augeatur inflammatio. Neque tamen diu exspectandum est, donec exhibeantur remedia, ne membrana nimis indurescat difficiliusque emeli euocari possit. Prosunt vero non solum d membranam e larynge efferendam, verum quoque ad copiosum ventriculi mucum respirationem saepius turbantem euacuandum, atque ad spasmos, anodyna sua facultate compescendos. Emeticis vero, ob nimiam neruorum irritationem, vel ob membranae iusto tenaciorem naturam, frustra propinatis, fomentationes externae emollientes, vesicatoria, opium, ipsaque tracheae discissio substituenda videntur. Refutatis itaque iis, quae alii proposuerunt aduersus hanc operationem dubitationibus, Cl. Auctor probauit, bronchotomiam in hoc casu omni carere periculo. Neque enim asperae arteriae vulnera absolute letalia sunt comperta, neque is glandularum thymicae thyroideaeque situs vt ipsas violare prorsus necessarium sit, neque longitudinalis tracheae incisio, qua ad extrahendam membranam egemus, eae quae ad

orbem finditur, difficilius ſanari poteſt, ne
membranae contingere videtur craſſities,
ciſionem penetrare non valeat, neque
ma medici, ſi ſub operatione periturus
aegrotus, Noſtro multum periclitari
Quo facto vnicam in tracheotomia
poſitam eſſe euincere tentauit, argumentis
recenſendis. Poterit vero facili negotio
lum educi membrana, cum accreta nulla
cernatur, atque cum Cl. FAVIER *) erp
conſtet, corpora praeter naturam trachea
rentia, aperturae in canalem aëreum fact
atque ab natura eiici; verum quoque ſi
me non eiiciatur, reſpiratio certe huius
nis auxilio ita emendabitur, remediorum
pectorantium vſus ita adhiberi poteſt, vt
ſit non medicamentis adhibitis membrana
ſiſtere. Putat vero per aperturam iſtam
vapores reſoluentes optimo cum ſucceſſu
admitti. Inſtituenda autem videtur Noſtro
cundi ſtadii initio, vbi emetica fruſtra
fuerunt, neque, vt quibusdam viſum eſt,
focationis momentum eſt differenda.
monicis affectibus venaeſectio medetur.
ſymptomatibus vero clyſteres anodini,
tepida atque emetica anodinis ſuis virtutibus
currunt. Prophylaxis ex cauſarum ante
rum ſcrutinio facile formatur. Anginae
cae huius generis, rarius quidem occurren
que phthiſin degeneranti, reſoluentia,
roborantiaque aptiſſime ſunt opponenda.
oribus efficaciſſimum Ipſi aqua calcis ex teſta
charum parata, cum ſaponis ſolutione,
cto demulcente copulata, videtur. Deriuandi

*) vid. Memoires de l'Academie de Chirurgie de Paris
Tom. V.

...cea coſtis ſpuriis applicata, atque ad robur ...eiliandum corticem Peruuianum vel ferrum ...mendauit.

Adiunxit operi hiſtorias huius morbi a ſe p. 253.
...que obſeruati, obſeruationumque meteorolo-
...rum faſciculum. Plurimae harum hiſtoriarum
...libris olim editis a Cl. Auctore ſunt petitae,
...edam tamen nondum deſcriptae proſtant, per-
...et ad eorum cenſum omnium prima, in qua
...bus in ſorore ſua eſt obſeruatus, atque epide-
... Werthheimenſis a Cl. SAVER cum Noſtro
...mmunicata deſcriptio. Has ideo ſilentio prae-
...eundas eſſe cenſuimus, quod ſingula mali ſym-
...mata iam olim exhibuimus. Tempeſtas vero
...mpore harum epidemiarum pluuioſa, frigida
...gruaque ſaepius eſt reperta, ſicuti meteorolo-
...cae, quas adiunxit, nos docuerunt obſeruatio-
...es.

XVI.

Abhandlung über die Bruſtbräune, von CHRISTOPH FRIEDRICH ELSNER. *Erſter Verſuch. Königsberg bey Iohann Iacob Kanter* 1778. 8. 84 *Seiten.*

i. e.

Tractatus de angina pectoris. Auctore CHRISTOPH. FRIDERICO ELSNER.

Primum de hoc morbo ſcripſit Cl. HEBERDEN *) p. 2.
...vti Noſter in hoc primo ſuo tentamine lectu
...igno monet, et praemittit cadauerum eodem
morbo demortuorum ſectiones, ex aliorum medi-
...corum ſcriptis **) petitas et inter ſe comparatas.

Quae

*) vid. Comm. Noſtr. Vol. XIX. p. 200.

**) *Sammlung auserleſener Abhandlungen zum Gebrauch practiſcher Aerzte, 3ter Band p.* 182. 198. *et* 720.

Quae autem, vti Noſtro videtur, cauſam
noui morbi proximam non docent. Nem
ſificationes cartilaginum, coſtarum et
viciniis cordis poſitarum, adipis collectio in
ce ſeu eius hydrops non in omnibus his
bus adfuerunt, quae BONETVS, MORGAGN
que iam quoque annotarunt et obſeruarunt,
que cauſam proximam huius anginae non

p. 19. Quae cum ita ſint, Noſter duo exempl
tentione digna ad hiſtoriam huius angin
ſtrandam hic tradit, quae magnam conueni
habere videbantur cum hac angina. Ex
curata atque diligenti autem horum exempl
relatione a Noſtro hic data, luculenter
cauſam omnium ſymptomatum eorumque
torum eſſe arthriticam atque ita cauſam
pectoris. Vnum nempe exemplum angin
ctoris ſpectabat arthritidem retrogreſſam

p. 59. rum arthritidem interne latentem. Confi
nunc ſuam ſententiam obſeruationibus
HOFFMANNI, STRACKII cet.

p. 66. Omnino hanc anginae hiſtoriam
ctam et incompletam Noſter iudicat
accuratiores et diligentiores de ea obſer
quam hactenus factae ſunt.

p. 79. Oſſificationes cartilaginum et
cordis cet. Noſter, vt arthritidis ſequelas, con
rat et exemplis arthriticorum tophorum
Adipis collectionem in pectore, quam obſer
runt Cl. Auctores, pariter ab arthritica
petit. Nam eiusmodi homines, ſint affecti
ri ſeu irregulari arthritide, procliues ſunt
collectionem. Quodſi porro haec materia
tica ſecundum nonnullorum ſententiam
parte ſucci nutritii conſtat, qui ad nutriendum
ſumi et ad conſeruandas ſolidas partes
quit,

it, ſeu largitur ſaltem, vti poſſe concedi Noſter
literatur, in paroxyſmis arthriticis eiusmodi album
ſi ſimile humidum moueri et ad partes dolen-
s deferri, facile intelligi poteſt, quo modo ex
c humido, donec circulo ſanguinis interſit,
co nutritio vero, et modo per ſtagnationem in
culis naturam ſuam mutante, adipoſae col-
ctiones in pectore oriri queant. Quando nem-
e arthritica materia ad internas ſeſe conuertat
ctoris partes et, doloribus excitatis, quaſi ſtimu-
, albam lacti ſimilem materiam allicit ad eas.

Rebus itaque ſic ſeſe habentibus, haec angina p. 83.
ctoris non eſt nouus morbus, ſed ſymptoma
malae arthritidis, aſthma arthriticum habet
*). Methodus medendi cernitur in
o, vt irregularis arthritis remediis ei congruis
geam, ſeu, ſi natura vult eam in regularem mu-
, vt hoc naturae conamen ſuſtentetur. *Prius*
efficiant roborantia et ſimul reſoluentia gumma-
, vt gummi guaiaci, haederae cet. amara aro-
maticaque; in primis hic laudatur *liquor mineralis*
rtialis, qui conſtat ex liquore minerali HOFF-
ANNI et limatura martis. Cum his remediis vel
coniungenda ſunt antiſpasmodica balneaque. *Po-*
ria praeſtant externe irritantia remedia, quor-
am Noſter et electricitatem refert, interne exae-
mantia remedia, vt moſchus, camphora, liquor
cornu cerui ſuccinatus, cet. ſunt exhibenda ad fe-
rem excitandam.

XVII.

*) vid. Noſolog. methodic. Tom. II. P. II. p. 175.
Edit. 8.

XVII.

Commentatio de vſu veſicantium in feb
acutis, et ſpeciatim in ſananda pleu
accuratius determinando. Auctore
TRALLES. Vratislauiae ſumtu I. C. Mey
1778. 8. mai. plagg. 18. cum praef. et
dicat.

Propoſuit ſibi Illuſtris Auctor eadem metho
qua in diiudicandis opii viribus, et
determinandis indicationibus iis, quibus
reſpondent, cum omnium fere medic
plauſu eſt verſatus, plurium medicamento
eorumque praeſertim heroicorum accurat
men ſuſcipere, eaque, quae ad certiorem et
riorem eorum ſpectent applicationem,
principiis ſuperſtruere, vt, quae ex tanta op
num circa quorundam remediorum vſum
ne veritati accedant, et quae ab illa ſint rem
exinde appareat. Qua de re, vt aliquam ſui pro
abſolueret partem, hunc librum curauit e
in quo eorum praeſertim veſicantium re
rum, quorum baſin cantharides conſtituunt,
accurate, et, ita expoſuit, vt neque experi
neque rationi fuerit aduerſatus, ſed iis ſolis in
argumentis, quae recto vtriusque huius re
cognoſcendae praeſidii nituntur vſu. Et
dum omnino eſt, eam viam, qua Illuſtris A
in abſoluendo ſuo opere eſt progreſſus, non
non ad inueniendas veras remediorum vire
ge eſſe aptiſſimam, quippe qua, quae natura
dicatrici, et quae medicamentis, diuersaque
mini debeamus, luculentiſſime pateant. Eſt
tem Ill. TRALLES in percurrendo ſuo tramite
verſatus ratione, vt, praemiſſa vſus canthari

medicina hiſtoria, in principium horum ani-
alium actiuum, modumque agendi inquirat, at-
ne internum, externumque eorum in variis mor-
vſum conſideret. Progreditur deinde ad acu-
febres, et veram pleuritidem, ſuasque addit
iones, ob quas locum veſicantibus in his mor-
ſanandis aegerrime eſſe concedendum exiſti-
at.

In illuſtranda medici cantharidum vſus anti- p. 6.
nte nonnullos veterum medicorum locos No-
laudat, eosque teſtari, cenſet, veteres his ani-
ibus interne aſſumtis aduerſus varios morbos,
me vero applicatis quam rariſſime fuiſſe vſos,
HIERONYMVS MERCVRIALIS, SENNER-
, HERCVLES SAXONIA, RIVERIVS, aliique
orum adhibendorum methodum ſuaſerint,
aduerſus ſecus ſentientes defenderint. Etſi au-
non multum roboris ſententiae de canthari-
vſus antiquitate locos illos, quos Ill. Auctor
, afferre fatendum eſt, quippe cum vero
ior nobis videatur opinio eorum, qui veteres
medicos aliam Meloës ſpeciem in vſum
contendunt *), tamen, cum neutra harum
ionum ſit, vt nobis videtur, ab omni dubitatio-
procſus libera, nolumus in diiudicanda TRAL-
ſententia eſſe prolixi, ſed ad difficiliora, et
uiſitione multo digniora progrediamur mo-
Atque huc quidem ſpectat illa diſputa- p. 12.
qua, quale ſit principium cantharidum cau-
m, et qua ratione in noſtrum corpus, vias-
praeſertim vrinarias agat, definire ſtudent
naturae

*) Confer. R. FORSTEN diſquiſitio medica canthari-
dum naturalem, chemicam et medicam hiſtoriam
exhibens, vid. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 676.

naturae ſcrutatores. Abſolutam tamen re
ſionem proferre ad vtramque quaeſtionem N
non audet, ſed eorum modo cogitatorum,
nuperi medici ſuper hac re fouerunt, aliquam
p. 25. hibet recenſionem, Ipſique prae ceteris wi
sii ad explicandam cantharidum in ſecerne
lotii partes actionem ſententiam probari
cum Hofmanniana ad eam clariorem redde
vix quicquam conferat.

p. 26. Relicta autem hac diſputatione, ad ip
cantharidum vſum exponendum Noſter acc
eorumque miratur audaciam, qui, etſi tot no
horum animalium vis proſtant teſtimonia,
ideo a multis inter venena fuerunt relata,
num tamen eorum vſum laudibus extollun
mis; et negandum omnino non eſt nobisqu
conſtat, ab imprudentibus medicis canthar
aliisque generoſis medicamentis peſtiferas i
mano corpore mutationes fuiſſe haud raro pro
ctas, eaque propter caute et circumſpecte iisde
vtendum; omnem autem eorum internum
nulla ratione prohibendum alii iudicarunt.
gua enim doſis in rebellibus quibusdam m
in quibus ex ſummorum medicorum auct
anceps remedium nullo praeſtat, ſalutaribus
ctibus producendis haud raro par fuit. Qu
re, ſi WERLHOFIO *), aliisque expertiſſimis
cis fides eſt habenda, in hydrophobiae ſan
cantharidum internus externusque vſus
p. 30. eſt faciendus. Quod vero ad iſchu
a ſpaſtica conſtrictione, aut inflammatione
tium vrinae ſecretioni inſeruientium ortam,

*) conf. R. A. VOGELS *ausgeſuchte kleine akad*
Schriften, pathologiſchen, praktiſchen und
ſchen Inhalts, herausgegeben von S. G. VO
Lemgo 1778. 8.

culi, podagrae et gonorrhoeae ſanationem, vene-
que ſtimuli excitationem ſpectat, parum omni-
abeſt, quin Ill. Auctori aſſentiamur; etenim
ones, quas huius rei demonſtrandae cauſa pro-
, ad perſuadendum admodum ſunt idoneae.
hydrope autem euictum eſt, pertinaciſſimum p. 36.
morborum genus exigua cantharidum doſi
enumero fuiſſe ſanatum; neque verendum
ile eſſe arbitramur, ne muſculares, atque ner-
hydropicorum fibrae ab hac medicina mul-
irritentur, aut gangraenoſae reddantur, quip-
cum humorum ſtagnantium, partiumque ſoli-
um omni robore deſtitutarum inſignem in cor-
reperiat copiam. Relinquamus autem in-
cantharidum vſum, et cum noſtro Au-
ad eos effectus contemplandos, quos ſub
rorum forma adhibita haec inſecta in cor-
producunt, nos accingamus.

ac primum quidem eas expendit Ill. Auctor
ones, quas cum vniuerſa humorum maſſa,
illa pars, cui applicati cantharides fuerunt,
periuntur. Conſtitit autem repetitis BAGLIVII, p. 51.
LIVII, aliorumque obſeruationibus, putridam p. 54.
infecta corpori inducere diſpoſitionem, ne- p. 59.
ſanguinis coagulum, quae VERATTI erat
nio, ab iisdem eſſe extimeſcendum. Irritant
horea totum neruorum ſyſtema, corpus con-
unt, humorum motum reddunt celeriorem,
risque ortum ſummopere adiuuant, cutaneum
em habitum, quem attigerunt, inflammant,
mque ex eo proliciunt. Quae cum ita ſint,
poterit non facile eſſe intellectu, ſanandis fe-
bus veſicantia nulla ratione conuenire, quippe
quibus potius omnium ſymptomatum exacerba- p. 61.
ſit expectanda. Patet vero ſimul ex eorum ef p. 62.

fectuum consideratione, quibus producendis atque idonea sunt haec animalia, vsum eorum ternum in morbis ex languore, motusque illitate ortis, in quibus sit sanguinis circ reddenda celerior, et vis vitae debilis ad in dam coctionem accommodanda, effectus longe saluberrimos. Praeterea in serosae et p tosae materiei collectione, qua phlegmatici peramenti homines afficiuntur; in morbis, quibus cuiusdam corporis partis irritatio prop da, humorumque ad alias regiones afflux auertendus; in topico dolore, qui aliis auxilia stitit; in prorsus sufflaminato nerui cuiusdam tu, et in frigidis, humidisque regionibus ve tia nunquam non concedenda sunt; etenim haud raro omnis absoluitur curatio.

Sunt vero ex his ipsis vesicatoriorum cantibus facile eruendae eae conditiones, qu impedimur, quo minus haec medicamina ad amus; quam ob rem, etsi Ill. Auctor eas fus annotauit, repetendis tamen iisdem non im bimur, sed ad febrium acutarum considerat
p. 69. pergamus. Atque harum quidem natura causas si rimamur, inquit Noster, haud fac stimulantibus remediis medelam reperire p mus; etenim ex BOERHAAVII et SWIETEN sertis patet, iisdem vim producendae atque dae febris potius, quam imminuendae esse bendam. Quapropter imitanda non est ea rundam medicorum ratio, qua, etsi repetit seruationes huius asserti veritatem satis eui externum tamen cantharidum vsum in febri quibusdam morbis vehementer commo aliisque sanioribus medendi methodis praefer Cum enim animaduertissent medici, in peste, bribusque malignis vesicantia quandoque pro

, ea in benignioribus malis aeque fructuosa fore utarunt. Pertinent autem ad hanc classem HER- p. 73.
VLES SAXONIA, BOHNIVS, VERATTVS, FREIN-
RVS, aliique, quorum placita Noster recenset,
sque vim persuadendi inesse omnino nullam de-
onstrat.

Et FREINDIVS quidem in ea versabatur opi- p. 75.
ione, vt, praeter venaesectionem, nullum in fe- p. 82.
ribus euacuationi promouendae aptius esse reme-
ium, quam vesicantia, statueret, eaque in acutis,
t speciatim in variolis, morbillis, febre scarlatina
t erysipelacea, licet sanguis ardentius aestuet,
uod tamen infeliciter adhiberi crederet. Iam
utem, cum quotidiana experientia huic opinioni
omnino contraria sit, Freindianam medendi me-
hodum cum Ill. TRALLESIO prorsus reprobare
ogimur, auctoremque eius neque diuersarum
itatae febris periodorum, neque temperamenti
egrotorum vllam habuisse rationem censemus,
um, vt ex additis ab Ill. TRALLESIO locis pa-
et, nullas addiderit conditiones, quibus vesican-
ium vsum aut restringeret, aut prorsus cohiberet.

Excipit FREINDII de vesicantium vsu sen- p. 92.
entiam ea, quam Cl. CLOSSIVS super hac ipsa re
ouit, et in suo *de noua variolis medendi methodo*
ractatu *) cum erudito orbe communicauit. Hic
um, sua nisus experientia, BOERHAAVIO, TIS-
OTO, ipsique TRALLESIO contrariatur, febrifi-
amque cantharidum vim non prorsus quidem
egandam, neque tamen necessariam semper at-
ue perpetuam esse contendit. Respondet au-
em Ill. TRALLES, cantharides omnibus viuenti-
us neruis stimulum inferre, eosque partium, qui-
us sub emplastri forma fuerunt applicati, rubo-

 rem,

*) Prodiit Traiecti ad Rhenum, 1766. vid. comm. nostr. Vol. XV. p. 647.

rem, ipſamque inflammationem procreare, [illegible]
quam pro diuerſa ſubiectorum indole mor[illegible]
mox ſerius haec eueniant, ipſique effectus [illegible]
terdum euidentiores, interdum remiſſiores [illegible]
p. 100 Quapropter diſſuadendam prorſus hanc [illegible]
acutarum curandarum rationem arbitratur; et[illegible]
longe frequentius accidere poteſt, vt veſicato[illegible]
rum vſus ſynocham febrim in putridam, et [illegible]
flammatoriam, in gangraenoſam diatheſin [illegible]
quam vt ſanationem earum adiuuet.

Accedit Ill. Auctor ad aliorum meli[illegible]
rum de veſicantium in febribus vſu ſen[illegible]
tias. Et MERCVRIALIS quidem, EITNE[illegible]
RVS, PROSPER ALPINVS, MORTONVS, LA[illegible]
SIVS, HOFFMANNVS, aliique celeberrimi m[illegible]
applicationem huius remedii admodum reſtri[illegible]
runt; ſymptomatum enim febrilium, quibu[illegible]
niendis ſtudendum eſt, exacerbationem illud h[illegible]
raro procreaſſe, aegrosque in ſummum pericl[illegible]
p. 106. conieciſſe perhibent. Medium autem inter [illegible]
et FREINDIVM atque CLOSSIVM locum [illegible]
PRINGLIVS tenuit, qui veſicanti remedio in[illegible]
randa febre non omnem denegauerit vim[illegible]
altero enim febrium inflammatoriarum per[illegible]
in qua pulſus nimis debilis animaduertitur, a[illegible]
tharidibus externe applicatis multum auxilii [illegible]
expectandum perhibuit. Eſt autem, vt [illegible]
Auctori videtur, ipſe PRINGLIVS hanc regu[illegible]
ſemper et vbique non ſecutus, cum in ang[illegible]
dyſenteria, hepatitide, ileo, phrenitide et p[illegible]
tide veſicantia ſine omni diſcrimine laudaru[illegible]
Haud tamen ex adductis a Noſtro locis app[illegible]
PRINGLIVM absque omni reſtrictione extern[illegible]
cantharidum vſum in huiusmodi febribus [illegible]
mendaſſe; etenim in omni inflammatoria feb[illegible]
naturae vires ſaepenumero nimis ſunt debiles, [illegible]

propter, siue fauces occupauerit inflammatio, ea in quodam infimi ventris viscere saeuierit, simul coctionem peccantis materiei prohibue- haud absonum putamus, vesicantia in hac ipsa riodo inter indicata cum Ill. PRINGLIO referre, innumera experimenta saluberrimum eorum docuerint.

Non soli autem acutae febri, verum etiam p. 111. hementibus quibusdam symptomatibus, vt an- cati, deliriis, conuulsioni et aliis haec medica- conuenire Cl. CLOSSIVS putat; dicit enim, vesicantium applicationem ea nunquam in- ere, aut, quando iam adfuerint, iisdem admo- breui fugari. Cum vero haec symptomata a icido inflammatorio, minutissima vasa obstruen- dependeant, et ab humorum motu aucto in- scant valde atque augeantur, non possunt ex ALLESII mente vesicantia conducere; qua de p. 125. cum TISSOTO ad contraindicata ea refert, et imprimis potius locum relinquit, quippe quorum in ea parte, cui imponuntur, subsistere, neque augendum sanguinis motum quicquam contri- ere conset.

Accedimus ad febrium malignarum epide- p. 129. icarum considerationem, et ad vesicantium ad- ersus eas virtutem. Et RIVERIVS quidem in p. 133. arimo malignitatis gradu quinque diuersis cor- poris locis haec emplastra adhibuit, eaque prauis venenatis ichoribus attrahendis admodum ido- ea fuisse tradidit. Sunt deinde hanc medendi tionem MEADIVS, PRINGLIVS, STOERKIVS, liique summi viri secuti, eamque fere cunctis eliquis praestare asseruerunt. Veruntamen, si AGLIVIO fidendum est, ii, qui cantharidibus vim ttrahendi febrium malignarum veneni adscribunt,

vehementer falluntur; omnem enim eorum v
niſi vis vitae debilis augenda, aut reuulſio
ſit, eſſe prorſus ſuperuacaneum expertus eſt.
terum practicae obſeruationes noſtrum
Auctorem docuerunt, veſicantium vſum in
p. 146. dis febribus malignis raro eſſe neceſſarium.
autem ad HAENII et Cl. AEPLI de huius
minis in putridis febribus vſu opiniones
fatendum eſt, eos nimium iisdem fauiſſe,
ſalutarem euentum, qui aliis medicamentis
p. 173. batur, veſicantibus adſcripſiſſe. Iudicat
Ill. TRALLES, ambiguis veſicantibus vale
dum, ſinapiſmis autem in his febribus
eſſe, qui et ſecuriores ſint, et ſymptomatibus
niendis admodum apti.

p. 174. His de veſicantium in malignis febribus
praemiſſis, ad pleuritidem Ill. Auctor progredi
eumque inter Anglos primum inualuiſſe
dicit, quo dolenti lateri hoc morbo affecto
amplum veſicatorium imponeretur. Quanq
autem diffitendum non eſt, pleuritidem ver
grauiſſimos morbos pertinere, ipſique e
generoſis remediis eſſe occurrendum, fuerunt
men omni tempore eruditiſſimi medici, qui,
cantibus prorſus neglectis, pleuritide labo
egregie reſtituerent. Et nemini profecto
tae ſunt BAGLIVII, SYDENHAMI, BOERHAA
SWIETENII, HOFFMANNI, TRILLERI, HV
MI et SALVAGESII huic morbo medendi
quae quanto ſunt ad infringendum ſanguinis
petum accommodatiores, tanto maiori cum
cia a medicis adhiberi ſolent. Qua de re
omnino abeſt, vt morem eorum, qui veſican
pleuritidis curationem abſolui optime poſſe
tendunt, imitandum cenſeamus, vt eum

d raro maiores noxas attuliſſe, eum Ill. TRAL-
ſio ſimus perſuaſi; etenim veram morbi cau-
m auget, atque ad celeriorem motum ſangui-
m inſtigat. Recte eapropter BOHNIVS et WE- p. 189.
LIVS partibus dolentibus, ſi ſubſit inflamma-
, veſicantia haud eſſe applicanda ſtatuerunt,
ſi ceteroquin multum ipſis tribuerent. Quan-
um autem ea ſymptomata, quae pleuritidem
comitantur, ſatis docent, veſicantia remedia,
e dolenti loco, ſiue cruribus, aut brachiis ap-
icentur, non poſſe non morbum peiorem red-
re, ipſumque aegrotum in vitae diſcrimen con-
re, multi tamen doctiſſimi medici ea vehe-
enter laudarunt. Ac MAYERNIVS quidem puta- p. 197.
t, acre ſerum, in quo ineſſet membranam velli-
ns quoddam ſal, veſicantibus extrahi e corpore
bere, hacque ratione pleuritidis cauſam tolli;
verò, cum ab optimo ſanguine, omnis pungen-
s ſalis experte, vera pleurae inflammatio naſci
ſſit, patet, ſeri profluuium ad ſanandum mor-
m parum conferre, eiusque vehementiam hoc
odo non mitigari.

MEADIVS autem, qui magna pollet inter p. 201.
uctos medicos auctoritate, ea vtebatur in ſa-
nda pleuritide methodo, vt externe veſicantia
moueret, interne vero ſalia volatilia aſſumenda
ceret, quibus peccantem materiem foras extra-
ſſe, laterisque dolorem ſedaſſe, perhibet. Iam
verò, cum ſeri extractione neque dolentis loci re-
ratio perfici, neque humorum circuitus immi-
i, et obſtructio tolli poſſit, aſſentiendum omni-
o Ill. TRALLESIO eſſe opinamur, qui antiphlo-
ticam methodum indicationi medici egregie
ſpondere, expertus eſt.

Superſunt ex medicorum veſicantibus in p. 203.
leuritide fauentium claſſe Ill. PRINGLIVS et Cl.

GLOSSIVS, qui venaesectionem praecipuum
dem indicatum esse, cantharidibus tamen
dolenti lateri admotis effectus eius admodum
geri, et curationem breuiorem reddi conten
Sunt vero vesicantis remedii virtutes a venae
onis effectibus adeo remotae, vt Ill. TRA
non dubitet, eodem turbari prorsus, atque
salutares huius euentus; etenim calorem red
maiorem, febrem augent, ipsumque dolo
p. 221. exasperant. Qua de re, vt appareat, quam
vesicantia in hoc morbo adhibeantur, nonn
morborum historias, quas BAGLIVIVS, WE
TIVS, aliique medici consignarunt, Ill. Au
recenset, eaque addit obseruata, quae ipsi
huius remedii in acutis vsum obuenerunt,
ex iis colligit, Sydenhamianam methodum,
sananda pleuritide nunquam non summo
fructu vsus est, omni stimulanti medicina
esse praeferendam.

Quanquam autem tam acriter contra
cantia Ill. Auctor disputauit, vt locum iis de
quendum esse prorsus nullum videatur, tam
45 §. fatetur, non omnem in curanda pleu
p. 227. iisdem denegandam esse vim. Enumerat pr
conditiones quasdam, quae summe necessa
eorum vsum reddere ipsi sunt visae; namq
largae et repetitae institutae fuerint sangui
vena missiones; si praecipua antipleuritica a
um attulerint nullum; si pulsus non durus,
mollis et paruus; si totius corporis calor mo
tus; si vrina non rubra, sed straminea et pa
apparuerit, neque tamen remiserit dolor, tu
vesicantia confugiendum esse, ipse Auctor su
Haec enim phaenomena, ait, testantur, lenti
intercostalibus spatiis interesse, quod, cum
neas et nerueas fibras irritet, doloremque

tem producat, hac ratione e corpore ſit expel-
dum.

Accedit tandem Ill. TRALLES ad conſidera- p. 236.
nem quorundam topicorum, quae ſubſtitui apte
ficatoris in pleuritide poſſe, et ad propinandum
curiora eſſe putat. Et primum quidem ſinapiſ-
orum lateri affecto admotorum mentionem inii-
, quorum effectus PRINGLIVS et ROSENSTEIN
gnopere depraedicant; deinde ſaponis veneti
im expendit, eumque ſalutares effectus in pleu-
de proferre poſſe putat, fatetur tamen, ſe nun-
am haec medicamenta adhibuiſſe, ſed antiphlo-
ica methodo ſuos aegros vtplurimum reſtituiſ-
In ſpirandi autem et exſcreandi ſputi difficul- p. 251.
vrgentiſſimo interdum apud pleuriticos ſym-
omate, veſicantibus brachiis vel tibiis admotis
mo vtendum eſt, quippe quae, aliis remediis
adhibitis, lenimen afferunt certiſſimum.

XIX.

natomia vteri humani grauidi tabulis illuſtra-
, Auctore GVILIELMO HVNTER, Sereniſſi-
nae Reginae CHARLOTTAE medico extraor-
dinario, in Academia Regali anatomiae
Profeſſore et Societatum Regiae et anti-
quariae Socio. Birminghamiae excudebat
Ioannes Baskeruille MDCCLXXIV. Lon-
dini proſtant apud S. Baker, T. Cadell, D.
Wilſon, G. Nicol et I. Murray, fol. reg.

The anatomy of the human gravid uterus ex-
hibited in figures by WILLIAM HVNTER
Profeſſor of Anatomy cet. Printed at Bir-

mingham by Iohn Baskerville 1774. Sold in London by S. Baker and G. Leigh York-Street, T. Cadell in the Strand, Wilson and G. Nicol, oppoſite York Buildings and I. Murray in Fleet-Street. fol. reg. c. tab. fig. aen. 34.

Non nuper celeberrimus HVNTERVS hoc ſplendidiſſimum de vtero humano opus quod hic ad finem perductum tradimus, incepit. Continet triginta et quatuor tabulas aeneas natura, arte, magnitudine et pulchritudine insignes, quae ſubinde prodierunt. Nam, vti praefatione ab Ill. Auctore narratur, iam ab anno 1751. cadauera grauidarum diuerſa diſſecuit, iniectiones anatomicas inſtituit, auxiliante fratre Noſtri IOANNE, cuius aſſiduitatis ſtudium magnopere laudatur in hoc opere conficiendo. Ex artificibus tabularum harum curam habentes poſtremum nominatur peritiſſimus ROBERTVS STRANGE. Tabulae aeneae ſuauiter ſiſtunt membranam deciduam HVNTERI eius vaſa cet., corpus luteum egregie iconibus eſt oſtenſum, veſicula vmbilicalis connexa eſt cum funiculo cet. Rebus hic habentibus ſatis luculenter apparet, Ill. HVNTERVM neque operae, neque impenſarum, neque temporis rationem habuiſſe.

Nos vero conſtituimus ſummam ſaltem tabularum ita cum Lectoribus communicare, vti Ill. HVNTERVS ſinguli tabulae eam addidit.

Tab. I. Decem priores tabulae mulierem exhibent, nono fere grauiditatis menſe exeunte, ſubita morte extinctam. Arteriae a venis, cera diuerſi coloris iniectae, diſtinctae erant, in hac prima, contentae abdominis,

dominis, integumentis decuſſatim inciſis et reflexis, conſpectum veniunt. Reſupinatum eſt ita, ac- ſitu cadaver, vt ſuperior trunci pars haud paulo elatior, et viſcera inde abdominalia clarius con- plenda obiicerentur.

Tab. II. Conſpectus viſcerum abdominalium latere dextro, partibus continentibus Thoracis et ypochondrii, ac maxima omenti parte, ſublatis.

Tab. III. Viſcera eadem abdominalia a ſini- latere, vna cum diaphragmate iis ſupertenſo. cile apparet in delinianda hac figura, coniectum ſe fuiſſe a parte lateris ſuperiori oblique deorſum, rus quippe protuberans femur dextrum viſui inter- debat.

Tab. IV. Vterus, et contenta Peluis a parte teriori; oſſa pubis, cum integumentis, et ſuperiori ilium parte, omnino fuerant abſciſſa, quo cer- ix uteri, et veſica ſimul vrinaria ei praetenſa in vi- um incurrerent.

Tab. V. Vteri pars anterior et dextra, cauta um ab adhaerentibus ſecundinis ſeparata, et in ſini- rum latus reflexa. Id eo factum eſt conſilio, vt membranae deciduae ac Placentae, cum vaſis rundem cera repletis, et ſuperficies uteri, cui dhaeſerant, interna oculis exponerentur. Partes neis deſignatas proxime ſequens tabula ſiſtit inte- ras.

Tab. VI. Foetus in vtero, prout a natura poſitus, reſciſſis omnino parte vteri anteriori, ac Pla- nta, ei adhaerente.

Tab. VII. Sublato foetu, paries vteri conſpi- tur intimus et poſticus, membranis ſuis adhuc veſti- us. Partes lineis adumbratae praecedenti tabula ſe d plenum dedere.

Tab. VIII. Partes immediate poſt inpraegna- um uterum ſitae; vtero ipſo ſede ſua amoto, et in pudenda

pudenda deuoluto. Ossa pubis, et prius fuerant ...
sciſſa. Confer Tab. IV.

Tab. IX. Trunco a vertice per medium ...
nam diuiſo, haec figura repraeſentat peluim, cum ...
contenta, ſitu ſuo naturali, cum aliqua et femo...
dextri et lumborum parte. Quod hic deficit ...
pubem, ad delineandas praecedentes tabulas, manc...
et mutilam, abunde ſupplebit Tabula 22da.

Tab. X. Fig. I. Vteri pars anterior et ...
ma, prout ſe praebuit omnino ſiccata, exhibens ...
ciem vaſorum vterinorum, qualem prae ſe ferunt ...
loci, vbi Placenta vtero adhaeret. Fig. II. Fa...
internae Placentae, cuius vaſa per funiculum umbi...
calem cera ſunt repleta. Fig. III. Ab alia ...
liere biduo poſt partum extincta, exhibet partem ...
perficiei intimae vteri.

Tab. XI. Ab alia muliere, nono gravidit...
menſe, haemorrhagia vterina e medio ſublata. Co...
ſpicitur vterus, et oſſa pubis iuxta naturam ...
Vaſa iniecta cera turgida, quaeque ad partem in...
riorem et ceruicem vteri dignoſcuntur eſſe ampliſ...
arguunt Placentam parti illi adhaeſiſſe.

Tab. XII. Ab eadem, qua praecedit, m...
liere; exhibet apertum plane a parte poſtica vter...
cum vagina, quo ſitus Foetus, parsque inferior Pl...
centae ſub Foetus capite indicarentur. Placenta ...
licet orificio vteri interno accreuerat; eoque ſub ...
grauiditatis dilatato, fatali inde diuiſione ſeparat...
eſt.

Tab. XIII. A tertio cadauere, nono gra...
ditatis menſe. Aperto Vtero, Vagina et Veſica u...
naria integris inciſis ſcilicet, vna cum anteriori Pl...
pariete, ſecundinis, ei adhaerentibus, et in fun...
Vteri reclinatis, ſitus Foetus, qui hic erectus eſt, ...
ſpicitur. Vaſa vteri cera erant repleta.

Tab. XIV. *A quarto cadauere, nono itidem grauiditatis menſe. Faſciculi fibrarum muſcularium, a parte interna vteri, triplici figura exhibentur.*

Tab. XV. *A quinto cadauere, nono etiam geſtationis menſe. Syſtema arterioſum Vteri quinplici figura expreſſum. Fig. I. Facies Vteri interna, quo praeſertim loco Placenta adhaeſerat. Fig. II. Arteriae partem Vteri anteriorem perreptantes. Fig. III. Eaedem per partem poſticam diſtributae. Fig. IV. Eaedem Fundum permeantes. Fig. V. Corpus Luteum in Ouario per medium diuiſo, et fimbriae Tubae Fallopianae.*

Tab. XVI. *A ſexto cadauere, octauo menſe. Vterus a latere dextro viſus, atque ita iniecta cera praeparatus, et ſcalpello anatomico denudatus, vt vaſorum ad eum acceſſus, eorumque primae ramificationes quam clariſſime appareant.*

Tab. XVII. *Idem Vterus a fronte. Primo huius extimo ſubſtantiae ſtrato ſublato, vaſorum amplioruni diſtributio, eorumque verſus Placentam, quae huic parti anteriori et fundo Vteri adhaerebat, progreſſus melius conſpiciuntur.*

Tab. XVIII. *Eiusdem Vteri Fundus, eodem modo praeparatus, vt ampliſſimorum vaſorum, Vteri praeſertim Placentae ex aduerſo obiectarum, ramuli inter ſe commiſſurae contemplandae proponerent.*

Tab. XIX. *Idem Vterus, eius facie anteriori reſecta et in Fundum reuoluta illaeſis ſecundinis, per quas caput Foetus, obſcurius licet, videtur. Hic primum viſui ſeſe offert cum ſuperficies externa Placentae ſed dimidiatae, tum pars ſuperficiei internae Vteri, ei reſpondens, vna cum vaſis, quae inter Vterum et Placentam intereedunt. Partes Vteri exteriores ſolis linearum ductibus expreſſae ſunt.*

Tab.

Tab. XX. Idem denuo Vterus, ſed *apertus, vt Foetum in ſitu naturali oſtendat.* *Fundum quaquauerſus ſubſtantia, tam Pla* *quam Vteri. inciſa conſpicitur.*

Tab. XXI. A ſeptimo cadauere, ſep *grauiditatis menſe. Aperto cruciformi in* *Vtero, et reclinatis rite cornubus, per membr* *Foetum continentes Foetus ipſe aquis innatans co* *citur. Reliquae partes nudis lineis diſtinctae ſunt.*

Tab. XXII. Idem cadauer. Contenta P *vis, quo ſitu diſpoſita ſunt, ex duplici patet fig* *In illa elaboratiori, dextro Vaginae latere diſſec* *deuoluto, os Vteri in conſpectum prodit.*

Tab. XXIII. Octauum cadauer, ſexto *ſtationis menſe. Vteri ac membranarum parte* *teriori ſublata, exhibetur Foetus cum parte Pla* *tae et Funiculi vmbilicalis. Vteri Vaſa cera imp* *erant.*

Tab. XXIV. Ab eodem cadauere. Fig. *Placenta Fundo et poſticae Vteri parti adhaere* *ſubſtantia eius ſpongioſa iniecta per vaſa vte* *cera turgeſcit. Fig. II. Portio aliqua Plac* *tranſuerſim ſecta, vt ſubſtantiae eius ſpongioſ* *pareret, eiusdemque cera adimpletae craſſities.* *III. Siſtit arterias. Fig. IV. Venas illius p* *membranae Deciduae, quae parietem Vteri ant* *rem inueſtiuerat.*

Tab. XXV. Nouum cadauer, quinto *Apertus omnino Vterus, ac Foetus inde exem* *quo ſubtilius iudicium feratur de Foetu ipſo,* *partibus eius ſecum inuicem comparatis et dim* *nec non de conditione Ceruicis Vterinae, quae ſub* *tempus obtinet.*

Tab. XXVI. Decimum cadauer, quinto *viditatis menſe. Exhibetur ſtatus Vteri retro* *Fig. I. Apertum decuſſata inciſione. Abdomen, ſed* *tra*

...tiori forma exhibitum, cum Vesica vrinaria prae... ...morem distenta. Fig. II. Vesica vrinaria, for... ...pariter minutiori, per mediam diuisa et ad imam ...rtem aperta, vt situs Oris vterini his praeter na... ...am sursum spectantis appareat. Fig. III. Con... ...ta Pelvis omnia a parte postica. Fig. IV. V... ...eri portione ac Deciduae parte sublatis, Foetus per ...lucidas membranas, Chorion nempe et Amnion, ...spicitur.

Tab. XXVII. Vndecimum cadauer, mense ...ndo ineunte. Fig. I. Vterus cum appendicibus ...a tergo viso; Vagina secundum longitudinem in... ...sa, Cruicis et Oris vterini status apparet. Fig. II. Vtero omnino aperto, membrana Decidua Re... ...xa, Chorion inuestiens, cernitur, cum Foetu trans... ...cente, et Cruicis Orisque vterini facies interna.

Tab. XXVIII. Fig. I. Idem Vterus, quem ...exhibet figura secunda Tabulae praecedentis, sed in... ...versus (i. e. fundo decliuiori) vt contentis suo pondere ...n Cruise Fundum versus deuolutis, margo Placen... ...tae clarius distinguatur, ac Decidua, quae ibidem ab ...terno Vteri pariete in externam chorii superficiem ...flexa, nomen Decidua Reflexae assumit, melius ...spiciatur. Fig. II. Facies eiusdem Vteri interna, ...unde euulsa Placenta se exhibuit Linea illa irregu... ...ris asperam et inaequalem superficiem circumscri... ...bens, extremos indicat Placentae limites, vbi Deci... ...dua ab Vtero circumquaque in Chorion fuerat re... ...flexa.

Tab. XXIX. Quinque figuras exhibet, qua... ...rum tres priores ex eodem sunt cadauere. Fig. I. ...Vterus vtero exemptum. Fig. II. Pars Deciduae ...vitro adhibito amplificata. Fig. III. Ouarium cum ...Corpore luteo. Fig. IV. Portio membranarum no... ...mense. Fig. V. Pars Vteri et Placentae cum ...membranis.

Tab.

Tab. XXX. A duodecimo cadauer, mense decurrente: Vterus a parte antica aperta vasis cera repletis. Praecipue hic notanda occurrit superficies Placentae externa; Vasa in Placenta ex Vtero se immergentia: Ceruicis Vteri exte Facies, qualis sit, et, respectu ad Vesicam uriam, Vrethramque habito, quem situm obtinet.

Tab. XXXI. Tres figurae ab eodem cadaore. Fig. I. Vterus a parte postica ita apertus, Facies membranae Deciduae externa, ac status C uicis vterinae visui exponantur. Fig. II. Parte stica Vteri, membranaeque Deciduae sublata, Fo ipse per pellucidas membranas apparet. Fig. Ouarium apertum Corporis lutei cauum ostendit.

Tab. XXXII. Duae a decimo tertio cadore Figurae, tertio mense elapso. Fig. I. Vter parte anteriori patefactus, Foetum cum Cerui rina contemplandum obiicit. Fig. II. Idem Vte secundum longitudinem, cum Placenta et membra diuisus; adiacente etiam Foetu, ac per funic umbilicalem adiuncto.

Tab. XXXIII. Oua tria abortu perdita, figuris expressa. Fig. I. Conceptus nouem circ hebdomadarum, ex parte, quae tota membra est oculis obiecta. Fig. II. Eiusdem sectio secu longitudinem. Fig. III. Conceptus alter post fere hebdomadas. Fig. IV. Idem Conceptus ad s men paulo curiosius reuocatus. Fig. V. Cho nudum, i. e. ab ambiente Decidua expeditum. VI. Idem Conceptus apertus.

Tab. XXXIV. Fig. I. Conceptus, circiter hebdomade, nempe Chorion cum omnibus contentis. Fig. II. Idem Conceptus, conspicil plificatus, Chorii parte anteriori exsciss, et Embryonem continente in latus reflexo. Fig. Conceptus integer, quartae circiter hebdo

g. V. Conceptus integer, circa tertiam hebdoma-
. Fig. VI. Idem parte anteriori ſublata. Fig.
II. VIII. IX. Figurae quaedam fictae Vteri in
rauidis, ſecundum longitudinem diſſecti, vt eius di-
erſus, in primis grauiditatis hebdomadis, ſtatus,
alis mihi videbatur, innoteſceret.

XIX.

ortus Romanus iuxta ſyſtema Tournefortia-
num paulo ſtrictius diſtributus; a GEORGIO
BONELLI *Moregalenſi in ſubalpinis*, Publico
Medicinae Profeſſore: ſpecierum nomina
ſuppeditante, praeſtantiorum, quas ipſe ſe-
legit, adumbrationem dirigente LIBERATO
SABBATI *Maeuanienſi in Vmbria*, Chirurg.
Prof. et horti cuſtode; adiectis vnicuique
volumini rariorum plantarum tabulis C. aeri
inciſis. Tom. I. Romae 1772. ſumt. Bou-
chard et Grauier fol.

Veniam nos a Lectoribus impetraturos eſſe
confidimus, quod libri huius, ſplendidiſſimi
e, non prius fecerimus mentionem; ſi ipſis,
rum hunc in manus noſtras ſerius peruenisſe,
erimus. Propoſuerunt ſibi Editores, ſingula-
m plantarum, quae in horto Romano aluntur,
nis coloribus depictas tradere formas, easque ad
OVRNEFORTII methodum diſponere. Etſi
ro hoc Cl. virorum conſilium, incremento bo-
nces plurimum commodi videatur promittere:
men fatendum nobis eſt, hos labores votis no-
n non prorſus reperiri conſentaneos. Neque
m omnes, quae Romae vegetant, plantae pin-
merentur, cum plures illarum iam alibi fuca-
cernere liceat, hac ipſa enim re pretium libri

praeter neceſſitatem nimiumque augetur, eadem
que de cauſa in botanicorum vſum magis efficia
ineptum. Neque ita nobis videntur depict
plantae, vt formae naturali prorſus conuenie
vel vt partes omnes ſatis accurate diſcerni quea
Negari tamen non debet in multis plantis hab
tum externum, et eas partes, quae Tourneſo
tiano ſyſtemati inſeruiunt, ita delineatas eſſe, v
cognitioni generaliori ſufficiant, arti tamen re
curioſiori diſquiſitioni non reſpondeant. Col
enim a pictore electus non ſolum naturae legib
ſaepius repugnat, verum quoque incurie in par
bus maxime eſſentialibus exprimendis ſunt vit
quod potiſſimum de genitalibus, de pedunculi
atque pube partium valere videtur. Tourne
tianum tandem ſyſtema, etſi nobis magnopo
placet, Linneano tamen propterea non antep
nendum videtur, quod hoc magis cognitum, ma
gisque ſit breue atque perſpicuum. Nom
enim, quibus vtitur LINNEVS, multum omni
videntur conferre ad herbarum acquirend
cognitionem. Studuit quidem Cl. BONEL
Tournefortiani ſyſtematis prae reliquis omnib
praeſtantiam in praefamine libri demonſtra
argumenta tamen quibus vſus eſt, neque no
neque grauia eſſe videntur.

Ex horti Romani hiſtoria notamus, hortu
p. 1. hunc pro antiquiſſimo ab Auctore haberi, c
primam eius fundationem ab NICOLAO V. an
1450. factam eſſe probabile ſit. Primus, ho
curam geſſiſſe MERCATVS fertur; a ſcriptoribu
men celebratur primus, huius horti adminiſtra
PII IV. temporibus IACOBVS BONVS FERRA
ENSIS. Inter huius ſucceſſores praeprimis no
nari merentur IOANNES FABER BAMBERGEN
qui anno 1600. horti curam ſuſcepitet PAVLI V.

iussu per tres annos iter inuestigandarum herbarum causa suscepit, et hac ratione numerum plantarum horti mire auxit. PETRVS CASTELLVS dein laudandus venit FABRI successor, qui custodiam horti Romani cum Messanensi commutauit. Hunc hortum CASTELLVS noster, et quidem ad mentem CAESALPINI, praeceptoris sui, fundauit. Distribuit nimirum singulas plantas secundum seminum structuram, in quo MORISONO praeiuit. Cum huic minus seduli succederent, factum est, vt hortus in Vaticano adhuc situs, sensim interiret, atque tandem in Ianiculo denuo exstrueretur anno circiter 1660. Huic horto postea I. B. TRIVMPHETTVS est praefectus, qui non solum plantarum cohortem egregie auxit, sed etiam effecit, vt CLEMENS XI. aulam pentagonam insignis structurae horto finitimam a fundamentis exstrueret, in qua non solum botanicae demonstrationes fiebant, sed etiam plantae per hyemem contra frigus custodiebantur. Successores, qui TRIVMPHETTO contigerunt, adeo fuerunt in colendo negligentes, vt ipse hortus procul dubio interiisset, nisi BENEDICTI XIV. cura factum esset, vt loco vnius botanici duo constituerentur, quorum alter theoreticam, cui iam praeest IO. FRANC. MARATTI, alter practicam, nunc Cl. SABBATI, botanices curet partem. Hortus vero in monte Ianiculo ad fontem Paulinos reperitur, diuiditur aquaeductu in duas partes, aliam superiorem planiorem, inferiorem aliam in conuallem compressam. Destituitur hybernaculo commodo, ventisque expositus est borealibus. Huius delineatio addita videtur non accurate satis pictorum regulis respondere.

Plantae in hoc tomo dilineatae ad primam et p. II.
secundam Tournefortiani systematis classem pertinent, ad eos nimirum *monopetalos*, quibus flo-

res *campaniformes*, et *infundibuliformes* s. rotat
competunt. In explicandis atque denominand
plantis, ratione iam exponenda, ſunt verſa
Praemiserunt nimirum characteres claſſis illius
ex qua plantas poſtea ſunt tradituri; dein ſectio
num ſingulae claſſis diſtributione facta, notis pa
ribus herbis communes h. e. genericos charact
res exponunt, quibus tandem ſpecificae deſcripti
nes C. BAVHINI potiſſimum, rariusque LINNE
ſubiunguntur. His tandem vel de viribus plan
tae, vel de habitu ipſius additae ſunt obſerva
p. 12. nes. Ex his notamus *Nolanae proſtratae* facie
reſpectu floris habito, cum *Atropae Belladon*
forma eandem videri; multum tamen diſcrepa
tiae inter vtriusque florem a nobis reperiri fate
dum eſt, quippe cum illius flos ſit *campaniform*
patens, huius contra *campaniformis ſtricte ſit* dict
p. 13. *Symphyti* atque *Cerinthes* affinitas, merito argu
tur. *Aſclepiadas* quinque ſtaminibus gaudere a
Auctoribus adhuc docetur *). *Tami* ſpecies co
rollis praeditas eſſe docetur, reprehendit
nimirum LINNEVS floribus femineis denega
corollam, et nectarium LINNEI, corollam pote
p. 22. eſſe nominandam ſtatuitur. Vituperatur LIN
NEVS *Momordicam Elaterium* et *Cucumeres* to
cynthidem genere diuidens, nobis vero charact
genericos Linneanos ſecutis, magna vtramque in
p. 29. tercedere videtur diſcrepantia. Scriptorum in ha
opere laudatorum, et plantarum delineatarum ca
talogus, librum ipſum finiunt. Plantae rario
quae noſtram prae reliquis meruerunt attenti
nem, ſunt *Atropa Mandragora* tab. 1. et 2. C
voluuli ſpecies tab. 20. quam nos pro *Conu. Arbo
ceo* LINN. habemus. *Euphorbia* tab. 29. quae
cum ſpinis ſit deſtituta, *Euph. capiti meduſae* ne
numeru

*) vid. ſupra JACQUIN miſc. no. 4.

numerandam esse censemus. *Oxalis stricta* in tab. 31. caule villoso et pedunculis vmbelliferis, a *O. corniculata* differens. *Cotyledon vmbilicus* ♀. racemo simplici, et floribus pendulis, ab LINNEI descriptione differt, planta in tab. 35. cernitur. *Cynanchum Monspeliacum* tab. 39. *Malope malacoides* tab. 50. *Tamus communis*, cuius ramus in tab. 59. depictus nobis monoicus esse videtur, pertinet vero planta ad dioicarum classem. *Trichosanthes Anguina* tab. 71. *Campanula perfoliata* tab. 75. *Ipomoea quamoclit* tab. 85. et *Gentiana perfoliata* tab. 100. Reliquarum plantarum, quae insunt, catalogum propterea omittimus, quod in nostris regionibus non solum sint vulgatiores, sed etiam, quod iam ab aliis fuerint depictae.

Praeter colorem vero, qui, vt supra iam monuimus, nobis rarius probatur, tab. 18. errasse nobis videntur Auctores eo, quod *Conuoluulum farinosum* Linn. Syst. Nat. Ed. XIII. p. 168. pro *Scammonea* vera habuerint. *Euphorbiae* species tab. 25. tradita, procul dubio est *E. tirucalli* LINNEI, cui tamen folia lanceolato linearia non respondent. Planta in tab. 31. nobis potius *Portulacae* species, quam *Glaux* esse videtur. Nimia pictoris assiduitas, qua factum est, vt *Alceae roseae* folia vermibus comesa in tab. 44. sint delineata, nobis propterea non probatur, quod lepidos magis delectet, quam herbarum inuestigatores inuat. *Hibiscus trionum* tab. 55. depictus, habitui plantae naturali minime conuenit. In tab. 84. pro rubro colore florum *Mesembryanthemi ringentis canini*, luteus substituendus erit. Tenerior florum fabrica, quibus *Menyanthis trifoliatae* superstant corollae, in tab. 88. prorsus est neglecta. De colore, quo flores *Vincarum* sunt pictae, naturae nostro iudicio non respondenti, nil dicamus.

XXI.

I. I. VAN DEN BOSCH Medici Hagani historia constitutionis epidemicae verminosae, quae annis 1760, vsque ad initium anni 1763. per Insulam Ouerflacque et contiguam Goedereede grassata fuit cet. Editio noua. Curante IO. CHRIST. GOTTL. ACKERMANN Med. D. Norimberg. Impensis Io. Georg. Lochner MDCCLXXIX. 8. pagg. 426. praeter dedicationes, praefationes, contentorum capitum et sectionum elenchum.

Indicamus lubenter huius libri vtilis et medicis practicis summe necessarii nouam editionem, quam Cl. ACKERMANN curauit et Cl. DELIO dicauit. In ipso libro, vti Editor Ipse scripsit in praefatione praemissa, nihil est mutatum, sed tradit Lectoribus librum talem, qualem Cl. VAN DEN BOSCH edidit. Nos vero praeterea hic nihil dicemus, cum Cl. VAN DEN BOSCH editionis, quae prodiit Lugduni Batauorum 1769. eadem forma in nostris commentariis *) iamiam dederimus summam, ex qua vtilitas et dignitas huius libri satis luculenter intelligentur.

XXII.

Noua Physico Medica.

Facultatis Medicae in perantiqua Studiorum Vniuersitate *Tubingensi Eberhardina-Carolina* Professores hoc tempore sunt:

GEORG. FRID. SIEGWART, P. P. O.

CHRIST.

*) v. Vol. XVII. p. 212.

CHRIST. FRID. IAEGER, P. P. O.
G. C. C. STORR, P. P. O.
C. P. DIEZ, P. P.
C. F. REVSS, P. P.
G. G. PLOVQVET, P. P.

Societas Regia Scientiarum *Hafnienſis*, d. 7. Maii 1779. elaborationum *ſuper acidi nitroſi origine* diſquiſiuit praeſtantiam, et praemium optimae ſuper hac re diſputationi promiſſum, conceſſit tractatui Gallico, cui inſcriptio erat *in paucis multa vtinam bona.* Cl. Auctor vero ſe nominari recuſauit. Ex quaeſtionibus denuo propoſitis et ad nos pertinentibus notamus hanc:

An ſeminium vermium inteſtinalium, taeniae, gordii, aſcaridis, faſciolae etc. animalibus connatum, an ab extus intromiſſum: obſeruationibus et argumentis probare, remediaque in illo caſu recenſere.

Praemium erit nummus aureus centum thalerorum Danicorum valore. Elaborationes ante finem Auguſti 1780. ad Ill. DE HIELMSTIERNA, ſolutis vectigalibus, ſunt mittendae.

Societas *Lipſica* ſcientiarum *Iablonowskiana* inter alias quaeſtiones, quas, cum ad noſtra non pertineant ſtudia, omittimus, has propoſuit:

„*Quaenam eſt vtiliſſima agriculturae cum*
„*re pecuaria proportio reſpectu diuerſitatis*
„*agrorum.*

„*Quae ex theoriis de lumine et colore New-*
„*toniana vel Euleriana eſt probabilior.*

Praemium optimi tractatus ſuper ſingula harum quaeſtionum, eſt moneta ex auro confecta viginti quatuor aureos Hollandicos pondere

 aequans.

aequans. Tractatus latine ſcripti ante finem Octobris 1779. ad Cl. CLODIVM Phil. O... Profeſſ. qui Societati a ſecretis eſt, ... mittendi.

Cl. RVMPELT in ſchola veterinaria *Dresdenſi* Pr... feſſor eſt deſignatus. Cuius rei cauſa ... Germaniae, Belgii, Galliae atque Angl... celeberrima loca ſumtibus publicis iter ... ſtituit.

Cl. ADRIANVS VAN ROYEN *Lugduni Batavor...* aetatis anno ſeptuageſimo quarto d. 28. F... bruarii 1779. vitam cum morte transmutau...

Cl. ANTONIVS MATANI Med. Doct. et Prof. ... ſanus, Soc. Scient. Gottingenſis Correſpo... dens d. 21. Iunii 1779. aetatis anno quad... geſimo eſt mortuus *Piſae.*

Cl. IOACH. FRIDERICVS HENCKEL, *Berolini* ... 1779. aeſtate e viuis diſceſſit.

CHRISTIANVS VAN PAECKEN Imperii Tribun... lium Conſiliarius, Collegii Medici Supre... Petropolitani Cancellarius *). *Petropoli* ... polexia hoc 1779. anno obiit.

Cl. IO. GEORG. EISEN, qui olim verbi diuini mi... niſter apud Tormenſes in Liuonia erat; dein... vero oeconomiae Profeſſor *Mitauiae*; tandem ... vero in villa *Iaropolcz*, cui Illuſtriſſimus Co... mes DE TSCHERNISCHEF praeeſt, abſque ... munere publico viuebat, *ibidem* die 15. Fe... bruarii 1779. aetatis anno ſexageſimo ſecun... do deſiit viuere. Celebris eſt praeter alia, arte herbas apte ſiccandi a ſe inuenta.

*) vid. comm. noſtr. Vol. XI. p. 715. Vol. XIII. p. 153 et 167.

XXIII.

dex ſcriptorum phyſico medicorum, quae anno 1775 prodierunt *).

iloſophical Transactions cet. Vol. LXV. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 1.)

ſammlerleſene Abhandlungen aus den philoſophiſchen Transactionen. Zweyter Theil. (v. ib. Vol. XXII. p. 563.)

edical commentaries. Tom. III. Lond. 8.

ediciniſche Commentarien einer Geſellſchafft der Aerzte zu Edimburg. 1. *Band. Altenb.* 8.

neue Verſuche und Bemerkungen aus der Arzneykunſt und übrigen Gelehrſamkeit, einer Geſellſchafft zu Edimburg vorgeleſen, und von ihr herausgegeben. Als eine Fortſetzung der mediciniſchen Verſuche und Bemerkungen, 3. *Band. Aus den Engl. Altenburg.* 8. *m. K.*

Kongl. Vetenſkaps Academiens Handlingar, (*v. com. noſtr. Vol. XXI. p.* 625.)

Nova acta Upſalienſia. Tom. II. (*v. ib. Vol. XXII. p.* 387.)

Neue Sammlung verſchiedener Schrifften der gröſsten Gelehrten in Schweden für Liebhaber der Arzneywiſſenſchafft, der Naturgeſchichte, der Chymie und Oekonomie. Aus den Schwediſchen. 1. *Band. Koppenhagen.* 8. Tractatus Suecici hic ſequentes lectu digni verſi ſunt. I. CHRIST. POLHEM, inſtitutio de ferro, chalybe, cupro, aere, ſtanno

*) Cogimur iterum iterumque, vti iamiam fecimus v. *comm. noſtr. Vol. XVI. p.* 171. ne nimis tarde libros indicemus, nonnullis voluminibus duos annos aliquoties colligere. Fiet autem eodem, quo polliciti ſumus et hactenus fecimus, modo. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. III.* et idcirco iam ſupra duo ſupplementa praemiſimus.

et plumbo, iis dicata, qui horum metallorum ficinas conſtruere cupiunt. 2. MORAEI, WALLERIO defenſa diſſ. de montibus cupr Fahlunenſibus. 3. ABRAH. BÄCK, de vſu noſ chiorum ratione ipſius artis medicae. 4. DE de generatione inſectorum. 5. IOH. FRID. GER de climatis Suecici praeſtantia. 6. MEYER de metallis ſubinde rectius tractatis EWALD RIBE de vſu cognitionis phyſic curandis morbis.

Societatis Haunienſis collectanea. Vol. II. (*v. noſtr. Vol. XXII.*

Prodromus praeuertens continuata acta medica nienſia, quae per clementiſſima Regia auſpic veneranda maiorum exempla in ſincera incr ta quarumcunque ſcientiarum, quae vllo m forum medicum ſpectant, quotannis a coll medici regii membris ex ſuis et ſociis alio operis publici iuris fiunt. Editio noua. Hau et Lipſiae apud Fridericum Chriſtianum 4. c. f. (*Prima huius libri editio prodiit forma atque inſcriptione iisdemque figuris* 1753. *et a nobis iam ſumma eius eſt narrata* comm. noſtr. Vol. VI. p. 105.)

Verhandlingen te Harlem. Vol. XVI. (*v. comm. no Vol. XX. p.* 203.

Verhandlingen te Vliſſingen (*v. comm. noſtr. XXI. p.* 359).

Abhandlungen der Seeländiſchen Geſellſchafft der W ſenſchafften zu Vliſſingen. Des erſten Theils, ſter Abſchnitt, welcher die zur Medicin und C rurgie gehörigen Aufſätze in ſich enthält. Ue ſetzt und mit einigen wenigen Anmerkungen v hen, von ANDREAS BÖHME, *fürſtl. heßendarm Bergrath und der Weltweiſsheit und Meſskunſt ſten Lehrer zu Gießen. Gießen.* 8. *m. K.*

Abhan

...dlungen aus der Naturgeſchichte und practiſchen ...rzneykunſt und Chirurgie, aus den Schrifften der ...arlemer und andern Holländiſchen Geſellſchaff... 3. Band. Leipzig. 8. m. K.

...diti viri hac lingua non gnari cum continua...ionem coeptae iam anno 1758. huius transla...ionis Germanicae ab Ill. KAESTNER non nuper ...optarunt, editor ſecum conſtituit, ea ſolummo...do Germanico vulgari, quae ad hiſtoriam natu...ralem, medicinam chirurgiamque ſpectarent et ...eliqua omittere, vt voluminibus et pecuniae ...arceretur. Hoc volumen continet ea, quae in ...quattor prioribus tomis Harlemenſium actorum ...ſunt collecta. Quibus ſequentibus tomis aeque ...ex excerptis, Roterodamenſia et Middelburgen...ſia ſeu Vliſſingenſia acta, non multis nota, eodem conſilio Germanice vertet editor. Praeterea in ...hac verſione minus vtilia et neceſſaria omittun...tur ſimulque ſatis iamiam nota, vti ſcilicet BA...YERI obſeruationes, de aqua calcis et ſpiritu ...NDERBERI, item de aëre in hoc volumine con...tentae ſunt, miſſae. Scripta praemiis condeco...rata pariter hic non commemorabuntur et eam...dem ob cauſam GRASHVIS elaboratio, de colica ...pictonum non in Germanicam linguam hic trans...lata eſt.)

...n Academiae Theodoro Palatinae. Tom. III. (...ib. Vol. XXII. p. 3.)

...dlungen der Churfürſtlichen Bayerſchen Acade...mie der Wiſſenſchafften. 9ter Band. München. 4. ...mit K.

...niſches Magazin der Natur, Kunſt und Wiſſen...ſchafften. 1. Band. Bern. 8. m. K.

...tur hic liber a Cl. WYTTENBACHIO, eſtque ita inſtitutus, vt verſionibus e diariis eruditorum Anglicis,

glicis, Gallicis, Italicisque immiſceantur tra
et relationes de rebus nouis. Nos itaque,
ſis verſionibus, pauca de poſterioribus co
moremus. p. 61. Hirudines motu ſ. quiete
tiones tempeſtatis indicant, ſuntque therm
tra et barometra viua. Cl. WYTTENBACH
naturae productis Helueticis. Coniicit in
vetia olim fuiſſe montes igniuomos. Ex Inſ
Helueticis climata Heluetica determinat.
BII obſervata de Phoſphoro Hombergico.
experimenta, Viride Brunswicenſe, a fra
GRAVENHORST paratum, concernentia.
correctio olei oliuarum et lini. *Idem*, no
affinitate corporum communicat cogitata.
DEIL de animalculo, a puella vomitu eun
quod taeniae ſimile erat, et de origine anim
in hominibus. De calcis natura coniectu

Noveaux mémoires de Berlin. (*v. comm. noſtr.*
XIX. p. 683.)

Novi commentarii Gottingenſes Tom. V. (
Vol. XX. p. 597.)

Neue Mannichfaltigkeiten. Berlin. 8.

Beyträge zur Naturgeſchichte des Schweizerl
1. - 3. *Stück. Bern.* 8. *mai.*

Beſchäfftigungen der Berlin. Geſellſchafft. (v. co
noſtr. Vol. XXI. p. 632.)

Berliniſche Sammlungen. 7. Theil. (v. ib. Vol. X
p. 307.)

Der Naturforſcher, v. ſupra.

Onomatologia hiſtoriae naturalis completa To
et VI. Ulm. Francof. et Lips. 8.

Schauplatz der Natur nach den neueſten Beob
gen und Verſuchen. Erſter Band. Leipzig.

Raccolta di opuſcoli phyſico medici. Florem
(*Auctor eſt Cl.* TARGIONI *et compilatio*
liſſima).

Nuov

ova raccolta d' opuſcoli ſcientifici e filologici. Vol. XXVII. In Venet. 8.

alogue des curioſités naturelles, qui compoſent le cabinet du M. de ***. à Paris. 8.

alogue du Cabinet d' hiſtoire Naturelle du feu M. VILLIEZ Negociant de Nancy. à Nancy. 8.

reſpondence d' hiſtoire naturelle ou lettres ſur les trois regnes de la nature conténant des obſervations ſur les animaux, les végétaux & les mineraux. Vol. VIII. à Paris. 12. (*Plurima ex aliis libris collecta continet.*)

uveau dictionnaire raiſonné de phyſique & des ſciences naturelles, conténant l' hiſtoire générale des animaux, des végétaux, des mineraux & de tous les phénoménes de la nature avec l' hiſtoire des ſciences phyſico mathematiques & de tout ce, qui a rapport à la phyſique & à l' hiſtoire naturelle, par une Societé de Phyſiciens. Vol. VIII. à Paris. 12.

uadrupedi di Sardegna. Saſſari. 8. c. f.

e Saugthiere in *Abbildungen*. (Auctore SCHREBER, v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 42.)

atural hiſtory of Britiſh birds etc. with their portraits accurately drawn and beautifully coloured from nature. Fol. Imper. Paper. (*Auctor huius avium Brittannicarum hiſtoriae dicitur Cl.* MAYE, *idque opus ſimile* PENNANTI *zoologiae Britannicae.* v. comm. noſtr. Vol. XVI. p. 408. *Icones in naturali magnitudine, etſi ſaepe nimis ſint ſplendidae, laudantur et huius operis continuatio optatur. In hac parte quadraginta tabulis totidem aves ex Falconis, Fringillae, Pari, Anſerum et Phaſiani generibus delineantur. Deſcriptio eſt Latina Linnaeanis verbis et Anglica*).

pomatologia botanica completa. Francof. et Lipſ. 8.

Lettre

Lettre ſur les arbres à epiceries avec une ſ
ction ſur leur culture et leur preparation e
tre ſur le Caffé. à Paris. 12.

*Mineralogiſche Geſchichte des Sächſiſchen Erz
ges. Hamb.* 8.

Geſchichte der Steinkohlen und des Torfs, von
*Verfaſſer des Lehrbegriffes ſämmtlicher oeko
ſchen und Cameralwiſſenſchafften. Mannh.*
(lectu dignus liber.)

*Hiſtoriſche Mineralogie oder Beſchreibung der
ralogie und Anzeigung der Oerter, wo ſie g
den werden. Für Anfänger. Breslau
Leipzig.* 8. (*Auctor Cl.* VOLTELEN pau
neralium loca nouit.)

Dizzionario univerſale economico ruſtico. V
et VI. Mayland. 8.

Gazette d' agriculture, commerce, arts et fi
pour l' année. 1775. à Paris. 4.

Eſſays relating to agriculture and rural
Part. II. 8. c. f. aen.

*Sammlung neuer und nützlicher Abhandlungen
Verſuche aus der Oeconomie, Mechanik und K
lehre. Nürnb.* 8. *m. K.*

*Der Preuſiſche Sammler zur Kenntniß der
geſchichte zur Verbeſſerung der Stadt und
wirthſchafft der Policey und Finanzweſens
breitung der Preuſiſchen Geſchichte und
mer. 2ter Band, Königsberg.* 8.

*Neues Verfahren, kalte, naſſe, und unfruchtbare
dereyen, vornähmlich kläyichte oder
Grundſtücken zu verbeſſern, beſonders eine
ſung den Kleytorf und die Maulwurfshaufen
zubrennen, nebſt einem Anhange, welcher*

den Feld und Gartenbau gemachte allerneueſten Entdeckungen der Teutſchen und Ausländer überhaupt enthält. Aus dem Engliſchen. Münſter und Leipzig. 8. m. K.

Pharmacopoea Suecica (*v. comm. noſtr. Vol. XXII.* p. 353.

Instructions pour l'uſage de la houille pour faire du feu ſur la maniere de l'adapter à toutes ſortes de feux et ſur les avantages, qui reſulteroient de cet uſage. à Avignon. 8.

Von denen *Arzneykräfften der Geſundbrunnen und ihrem gehörigen Gebrauche. Rodenburg.* 8.

Unterſuchungen und *Nachrichten von des berühmten Sauerwaſſers Beſtandtheilen, Würkungen, richtigen Gebrauch, dieſes und anderer Sauerbrunnen, wie auch von denen verſchiedenen bey der Sauerbrunnen-cur, vorkommenden ſchädlichen Vorurtheilen und Fehlern. Leipzig.* 8.

Syſteme phyſique et morale de la femme au tableau philoſophique de l'etat des organes, des moeurs et des fonctions du Sexe. à Paris. 12.

Preceptes ſur la ſanté de gens de guerre ou hygiéne militaire. à Paris. 12. (*Auctor dicitur* COLOMBIER).

Instruction courte mais intereſſante, ſur les ſuites facheuſſes, aux quelles on expoſe la Santé par la pollution volontaire de ſoi meme, en forme de Supplement *tres neceſſaire*, au livre anglois, intitulé *l'Onania*, augmentée par des extraits de diverſes lettres, qui ſont preuve de la maniére la plus intereſſante de la vertu, et de l'efficacité des medicamens, approuvé contre toute maladie cauſée par l'abus du vice ſurmentionné, et pluſieurs autres maux etc. 8vo.

Anmerkungen über den *Cacao und die Chocolate etc. Leip-*

Leipzig. 8. (Eſt Franco Gallica verſio, v. comm. noſtr. Vol. XX. p. 309.)

The modern family Phyſician or the art of heal... made eaſy jbeing a plain deſcription of dis... with the methods of cure. Lond. 8.

Recherches ſur les remedes capables de diſſou... la pierre et la gravelle. Traduit de l'Angl... ibid. 8.

Precis du traitement contre les tenia ou vers ... taires cet. à Paris. 12. (*v. comm. noſtr. Vol. ... p.* 206.)

Opiſanie moramaj jazw' ii, b' iiwſchej w' ſtolits... nom' ghoradje Moſkwje ſ' 1770 pro 17... ghod', ſ' prilozcheniem wſjech dlja prekra... ſchenija onoj toghda uſtanowtenn' iich' uti... zchdeny; po wſew' iipotſchajſchemu pow... nijn napetſch anno 1775. ghoda w' Moſkw... Imperatorſkom' uniwerſitetje. h. e. Deſcr... peſtis Moſcowiticae, ab anno 1770-1771. ... ſantis, cum remediis illae oppoſitis. Supe... juſſu typis expreſſa anno 1775. Moſcowiae ... typographia academica. (Auctore SEM... FONSKY.)

Diſſertation ſur cette penſée, quelles ſont les ... ſes principales de la mort d'un auſſi grand n... bre d'infants et quel's ſont les preſervatifs ... plus ſimples pour les conſerver la vie. à ... neve. 8.

Adverſaria medico practica. Vol. III. P. IV. (*v. ... noſtr. Vol. XX. p.* 674.)

Deſcription de la boete d'autre pot pour le ſec... des noyés. à Paris.

Sammlung würdiger Erfahrungen, die den Werth ... Nutzen der Pocken - Inoculation näher beſtim... können, 1 - 3. *Stück. Berlin.* 8.

Ue...

Über die Magnetencuren an einen Arzt, von einem Naturforscher (f. l.)

Abhandlung über die Kenntnis und Heilart der Schlagflüsse. Langensalza. 8.

Sammlungen auserlesener Abhandlungen, zum Gebrauch practischer Aerzte. 2. Bandes 1. und 2. Stück. (v. comm. nostr. Vol. XXI. p. 368.)

An historical account of all the voyages round the world, performed by englisch navigators, including those lately undertaken by orders of his present Majesty, the whole faithfully extracted from the journals of the voyagers. Lond. 8. Vol. 4.

A journey to the western Islands of Scotland. ib. 8. (Cl. JOHNSON *Auctor huius libri, qui instar Supplementi in Cl.* PENNANTI *iter cernitur: hic homines mores atque observationes de phaenomenis et fossilibus climatisque productis, vt et consuetudines et characteres incolarum describuntur.*)

Anmerkungen einer Reise im Russischen Reiche, im Jahr 1772. *Petersburg.* 8. 2. *Theil.* (Auctor est JOH. GEORGI, rei pharmaceuticae deditus et comes Cl. PALLAS egregiaque insunt obseruata.)

On the improvement of medecine in London on the basis of public Good. London. 8.

Samling af rön och af handlingar rörande landtbruket. Tom. I. Stockholm. 8.

Mémoire sur les maladies contagieuses du betail. à Paris. 4.

Recherches historiques et physiques sur les maladies epizootiques avec les moyens d'y remedier, publiés par ordre du Roi. ib. 8. Tomes. II.

Consultation sur la maladie epizootique, qui regne en Guyenne et dans les pays circonvoisens. à Bordeaux. 4.

Maladie ſur les beſtiaux, ayants à la ſuite le rem
des contre cette maladie. à Bordeaux. 8.

Conſultation de l' Univerſité de médécine ſur
maladie epidemique, qui regne parmi les bê
à corné et qui ruine la province de Languedo
à Montpellier. 4.

Inſtructions et avis aux habitans des provinces m
ridionales de France ſur la maladie putride
peſtilentielle, qui detruit le betail. Publiées p
ordre du Roi. à Paris. 4.

Extrait du mémoire inſtructif ſur l'éxecution
plan adopté par le Roi, pour parvenir à detru
entierement la maladie qui ſ'eſt repandue
les beſtiaux en Guyenne et dans les provinc
circonvoiſines. à Verſaille. 12.

*Geſchichte der Einimpfungen der Hornviehſeuche, w
che anno 1770-1772. in Dännemark auf Kö
che Koſten vorgenommen worden. Koppenhagen.*

Sur la formation des jardins. Par l'Auteur des c
ſiderations ſur le jardinage. à Paris. 8. (*D
ſtincte et accurate ſcriptus-liber.*)

Epiſtolae ab eruditis viris ad HALLERVM ſcrip
Vol. V. Bern. 8. mai.

Briefe über Thiere und Menſchen. Leipzig. 8. (Ve
ſio bona libri lectu digni.)

Der philoſophiſche Arzt. 1. Stück. Frankf. 8.

*Schreiben 2 Aerzte aus Nordhauſen an einen Fr
und Arzt in Eisleben.* 8. (ſ. l.)

*Der Schleſiſche Arzt, oder Betrachtungen über v
ſchiedene Gegenſtände der Arzneywiſſenſch
2. Theil. Breßlau.* 8.

*Beſchreibung des ſogenannten Mantuaniſchen Gef
welches in dem Braunſchweigiſchen Natural-Ca
net befindlich iſt. Braunſchweig.* 8. (ſ. a.)

*Kurze Anweiſung für das Landvolk, zu Beſorg
der Wälder, nebſt einen Waldcalender. Zürich.*

...gen wider physicalische ökonomische und diäte-
...sche Vorurtheile. 12. Stück, nebst Vorrede zum
...sten Jahrgang, von F. A. WEBER. Heilborn. 8.
...e über verschiedene Gegenstände der Arzneykunde.
...ngensalza, 8.
...sche Sammlungen, zur neuesten Geschichte der
...lehrsamkeit. 2. Bandes 2. Stück. Bützow und
...mar. 8.
...rgische Gartenbibliothek, worinnen mancherley
...reiche und angenehme physicalische, moralische,
...orische, satyrische und poetische Schrifften, zur
...ung und zum Vergnügen des Verstandes, des
...zes und des Herzens, wie auch verschiedene, die
...nkunst betreffende nützliche Aufsätze zu fin-
...n sol. Erster Band. Hamburg. 8.
...R. GOTTL. ACKERMANN, de trismo com-
...tato medica. Gotting. 8.
...n. diss. ima de dysenteriae antiquitatibus.
...d. 4.
...CKERMANN observationum medico chirurgi-
...rum specimen inaugurale academicum. Resp.
...J. Koch. Kil. 4.
...n. progr. de variolarum insitione. ib. 4.
... ACRELLS chirurgiske händelsier cet. Stock-
...lm. 8. c. f. (*Est hic liber denuo editus et valde*
...*ctus, quem non diu ante indicavimus* 1777, *a Cl.*
...RAY *in linguam translatus Germanicam*).
...AEPLI *Abhandlung von den bösartigen Fiebern.*
...rich. 8.
...ecimen of the medical Biography of Great
...tain: with an Address to the Public. By
...N. AIKIN. Surgeon. 4.
...VS de natura hominis, (*v. comm. nostr. Vol.*
...*XII. p.* 162.)
...mische und physicalische Entdeckungen von der
...ern Einrichtung der Bienen, besonders der Art

ihrer Begattung entworfen, von I. F. E. ALB… *Erfurt.* 8. (Partes genitales apium … aliasque egregias obſeruationes ſubiungit…

* ALLOUCH diſſ. de patellae transuerſae fr… Auctore et Reſp. *Franc. Math. Didier de L… Pariſ.* 4.

N. M. AMBODICK diſſ. de hepate. Argentor…

Trattato della acque minerali di NICOLA AR… (*Inter alia refert Cl. Auctor, aquas … quae Olmitelli ſcatent, eſſe alcali et phlogi… tratas, vti in colore coeruleo Berolinenſi. P… ea mercurium dulcem, kermes minerale, a… rum mineraliſatum invenit.*)

IO. ARDUINI ſaggio fiſico mineralogico d… gonia et orognoſia. Padua. 4. mai.

EIUSD. Notizia ſopra una ſorgente di acqua … la medicinale, ſcoperta nei monti di Ar… ib. 12.

Icones rerum naturalium: ou figures enlumi… hiſtoire naturelle de Nord. Par M. ASC… Cahier III. à Coppenhagen.

Hiſtoire des plantes de la Guiane Francoiſe … M. FUSEC AUBLET. 4. c. tab. aen. Vol. I…

Recueil d'obſervations ſur les methodes pou… rir la maladie épidémique des bêtes … c… par FELIX VICQ D'AZYR. à Paris. 4.

Inſtitutiones medicae in vſum auditorum … Vol. I. Auctore IERM. AZZOGNIDI. Bolog…

ERN. GODOFRED. BALDINDER diatribe de … medicamentorum mixtione. Gotting. 4.

EIUSD. progr. de malignitate in morbis ex … HIPPOCRATIS per recentiorum irritab… et ſenſibilitatem illuſtrata. ib. 4.

EIUSD. diſſ. inaug. ſiſtens vires chamomillae. … *Io. Daniele Carl.* ib. 4.

...ST. GODOFR. BALDINGER progr. ſiſtens ve... irritabilitatis Hallerianae in veterum mo...mentis, exemplo calidi innati. Gotting. 4.
...D. progr. ſiſtens vindicias irritabilitatis Halle...ae. ib. 4.
...D. *Magazin vor Aerzte. Leipzig.* 8. (Per par... haec collectio vulgata a Cl. Auctore, duo... ima parte ad finem perducta eſt. Conti... vero Cl. Auctor hoc opus iam ita inſcri...: *Neues Magazin vor Aerzte.*)
...ur cette penſeé quelles ſont les cauſes princi...les de la mort d'un auſſi grand nombre d'en...ts et quelles ſont les preſervatifs les plus ſim...es pour leur conſerver la vie. Par JACQVES ...ALLEXFERD, à Genev. 8.
...TH. BARKHAVSEN ſpecimen botanicum ſiſtens ...ficeulum plantarum ex flora comitatus Lippia... Gottingae. 4.
...ervations hiſtorical, critical and medical on the ...nes of the ancients and the analogy between ...em and modern wines. By EDWARD BARRY. ...ond. 4.
...RY diſſ. inaug. ſiſtens deſcriptionem quorun... morborum Hungaris endemiorum et reme...orum iiſdem familiarium et quaſi domeſtico... Ultraj. 4 maj.
...AVER *über die Würkung der von Herrn* MES... *entdeckten Magnetcur. Wien.* 8.
...C. BAVMER diſſ. de meningibus. Gieſſae. 4.
...e *Lehrſätze über die Pocken zur Erforſchung der ...ahren Natur dieſer Krankheit von* D. W. BAY... ER. *Aus dem Engliſchen überſetzt von* D. A. ...KOELPIN. *Stettin.* 8.
...RAVME' *Experimentalchymie. Aus dem Fran...öſiſchen. Leipzig. 1 und 2 Theil.* 8. (v. ſupra.)

** BECHSTEDS *vollſtändiges Niederſächſiſches L*
und Gartenbuch. Flensburg und Leipzig. 8. 3.
Grundſätze der deutſchen Landwirthſchaft von
BECKMANN, *2te Ausgabe. Göttingen.* 8.
EIVSD. *phyſiſch öconomiſche Bibliothek, 5ten B*
4tes Stück, und 6ten Bandes 1ſtes Stück. Göttinge
Diſſ. hiſtor. med. epiſt. de peripneumonia in v
cam verſa, ab HORAT. BELLINI. Rom. 8.
Diſcorſo apologetico delle febre bilioſe nell' a
del D. GVID. ANTONIO BENELLI. Bologn.
Dal latte per uſo della medicina, del Dottore
GI. BERTINI. Perugia. 8 mai.
Beobachtungen über den Geſundbrunnen bey
im Fürſtenthum Würzburg und Anweiſung z
ſen Gebrauch von CHRIST. IO. BERGER.
ningen. 8.
EIVSD. ſuper chirurgiae genuina indole et
diſcendi ratione ad medicinae ſtudioſos all
tio. Hamburg. 8.
TORB. BERGMANN diſſ. inaug. de niccolo.
Io. Afzelio Arvidron. Upſal. 4.
EIVSD. diſſ. inaug. de magneſia alba. Reſp.
Nörell. ib. 4.
Nymphomania de BIENVILLE translated in
glish by EDW. SLOANE WILMOT. Lond.
comm. noſtr. Vol. XIX. p. 696.)
P. BIERCHENS *Abhandlung von den wahren K*
chen der Krebsſchäden, wie auch der ſcroph
und veneriſchen Geſchwüre und Geſchwülſte.
dem Schwediſchen überſetzt von D. ADOLPH
RAY. (v. ibid. 513.)
Précis d'operations de Chirurgie. Par M. LE
Tom. I et II. à Paris. 8.
IO. LOR. BÖCKMANNS *Naturlehre oder die gä*
umgearbeitete Maleriſche Phyſik. Carlsruh.
mit Kupfern.

B. BOEHMER an paſtus pecorum in ſtabulis potius, quam pratis inſtituendus. Reſp. *C. F. Schneider.* Viteberg. 4.

EMIL. ADOLPH. BOEHMER diſſ. inaug. de cortice Peruuiano ſpeciebus debilitatis magis accommodando. Reſp. *Theodoſ. Gottlieb Neigefind.* Hal. ad Salam. 4.

IVSD. diſſ. inaug. de difficili ſaepe cauſſarum ſcrutinio in morbis, exemplo icteri in puero verminoſo obſeruati illuſtrat. Reſp. *Paul. Joach. Scheele.* ib. 4.

HERRN HERRMANN BOERHAAVEN *Beſchreibung der Arzneymittel und Recepte, die ſich auf ſeine vom Freyherrn* VAN SWIETEN *erläuterten Lehrſätze von Erkänntniſſen und Heilungen der Krankheiten beziehen. Aus dem Lateiniſchen überſetzt.* 2te *Auflage. Wien.* 8.

D. BOESEL *Grundlegung zur Hebammenkunſt vor die Hebammen und Frauen, ſo Wehmütter werden und ſich unterweiſen laſſen wollen, vor die Schwangern, Gebährenden und enthundenen Frauen, kurz, ordentlich, deutlich und gründlich nach der Vernunft und Erfahrung abgefaßt, und mit den beſten in dieſer Kunſt berühmteſten Verfaſſern bekräftiget etc. durch* I. G. SONTAG. *Leipz.* 8. (Editio nova.)

OLTEN *von künſtlichen Magneten in einer Nervenkrankheit.* (v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 147.

IVSD. *fortgeſetzte Nachrichten von den mit dem künſtlichen Magneten gemachten Verſuchen in der Nervenkrankheit der Jungfer ***. Hamburg.* 4.

ictionnaire raiſonné univerſal d'hiſtoire naturelle, contenant l'hiſtoire des animaux, des végétaux, minéraux, cette des corps celeſtes, des météores, et des autres principaux phénoménes de la nature; avec l'hiſtoire et la deſcription des drogues ſimples tirées des trois regnes; le détail

de leur uſage dans la médécine dans l'éco-
nomie domeſtique et champêtre, et dans l
arts et métiers; avec une table concordan
de noms latins cet. Par M. VALMONT DE B
MARE, à Paris. 6 Vol. 8 maj.

L. BONNETS *Betrachtungen über die organiſir*
Körper überſetzt und mit einigen Zuſätzen heraus
gegeben von E. A. C. GÖTZE. *Lemgo.* 8.

Recherches ſur les maladies chroniques, leurs rap
porte avec les maladies aigües, leurs periodes, le
nature, et la manière dont on les traite aux eau
minerals de Barêges et des autres ſources
l'Aquitaine; par Meſſ. ANTOINE; THEOPHIL
et FRANÇOIS DE BORDEV. Tom. I. à Paris.

A. BORN Index foſſilium. (*v. comm. noſtr. Vol. XI*
p. 705.)

EIVSD. *Abhandlungen.* (v. ib. p. 322.)

G. H. BOROWSKI *ſyſtematiſche Tabellen über die a*
gemeine und beſondre Naturgeſchichte zu weite
Erklärungen in Vorleſungen. Berlin. 8. (Tab
lae nominales, hinc inde mutato ſyſtemate.)

ERN. GOTTLOB BOSE diſſ. inaug. aduerſaria
apoſtematibus ſiſtens. Reſp. et Auct. C. Fr
Lipſ. 4.

EIVSD. progr. inaug. de miaſmate morboſo in co
pore errante. Lipſ. 4.

PHIL. ADOLPH BOEHMER diſſ. de notabilibus q
busdam, quae fetui in vtero et partu contingu
poſſunt ad illuſtrandum infanticidium. Reſp.
G. Zierhold. Hal. 4.

Experiments, reſearches, and obſervations on t
vitreous Spar, or Sparry Fluor. Being a con
plet

plete supplement to the discoveries made by the learned Mr. SCHEELE. By the ingenious Chymist and Alchymist at Paris M. BOVLLANGER. Translated in to English from the Authors Ms. by Mr. P. H. D. G. M. D. Lond. 8.

BOVNTER diss. exhibens nouam methodum remouendi a partu omnia, quae praeuideri possunt. Argentor. 4.

BOVRRETS *Schilderung seiner Reise nach den Savoyischen Eisgebürgen. Aus dem Französischen. Mit Anmerkungen. Gotha. gr. 8. 2 Theile.*

A. BRAMBILLA *chirurgischpractische Abhandlung von der Phlegmone und ihren Ausgängen. Aus dem Italienischen übersetzt von* I. G. P. *Wien. 8.*

G. BRENDELII opusculorum medicorum. Tom. III. et vltimus. Curante H. A. WRISBERG. Goetting. 4.

Oeconomical and medical observations. By RICHARD BROOKLESBY. Lond. 8 maj.

L. VON BROCK *wahre Gründe der physical und experimental allgemeinen Forstwissenschaft, als ein Handbuch für Forstbediente zu gebrauchen. Leipz. 8. 4ter Theil.*

BRVSD. *Beantwortung der Frage, wie ohne Nachtheil der Festigkeit des Holzes das Wachsthum der Forsten beschleuniget werden könne. Berlin. 4.*

LADISLAI BRVZ diss. inaug. de gramine Mannae seu Festuca fluitante. Vienn. 8. c. fig.

Médécine domestique cet. Par M. BVCHAN. Traduit de l'Anglois par I. D. DVPLANIL, à Paris. 12. (*v. comm. nostr. Vol. XXI. p. 580. ibidem et Germanicae versionis est mentio facta.*)

Collection des planches enluminées et non enluminées représentant au naturel ce qui se trouve de

plus interreſſant et de plus curieux parmi les animaux, les végétaux et les mineraux, pour ſervir a l'intelligence de l'hiſtoire générale des trois regnes de la nature. Par M. BVCHOZ, à Paris. 12.

Hiſtoire naturelle du regne végétal, ou nouveau Dictionaire phyſique et oeconomique de toutes les plantes, qui croiſſent ſur la ſurface du globe ; contenant leurs noms botaniques et triviaux dans toutes les langues, leurs claſſes, leurs familles, leurs genres, et leurs eſpeces; les endroits ou on les trouve le plus communément; leur culture; les animaux aux quels elles peuvent ſervir de nourriture; leurs analyſes chymiques; la manière de les employer pour nos alimens, tant ſolides que liquides; leurs proprietés non ſeulement pour la médecine des hommes, mais encore pour celle des animaux; les doſes et les manières, de les formuler et les differens uſages pour les quelles on s'en peut ſervir dans les arts, et métiers, on y a joint une bibliotheque raiſonnée de tous les livres de botanique, l'explication des differens termes uſités dans cette partie de l'hiſtoire naturelle; une notice de tous les ſyſtems, enfin la liſte de profeſſeurs et des jardins botaniques de l'Europe. Ouvrage orné de 1200 planches, gravées en taille douce par les meilleurs maitres et deſſinées d'apres nature. ib. fol.

Oeuvres complettes de M. le Comte DE BVFFON, ornées de plus de 360 figures des animaux, dont 60 n'avoient point paru. ib. (*Haec noua editio prodibit in 4 et in 12.*)

BIVSD. *allgemeine Naturgeſchichte, 7ter und letzter Theil. Berlin. 8 maj.*

DE BVFFON *Naturgeſchichte der vierfüßigen Thiere, 3ter Theil.* ib. 8 maj. *m. K.*

EIVSD. *Naturgeſchichte der Vögel. Aus dem Franzöſiſchen mit Anmerkungen und Zuſätzen von* D. OEHMEN *überſetzt, 1 Theil. Leipzig.* 4. *m. K.* (Idem liber a Cl. MARTINI. Berolini. 8vo. c. fig. in Germanicam linguam eſt translatus et annotationibus additamentisque auctus.)

Unterricht in der Naturgeſchichte für diejenigen, welche wenig oder gar nichts von derſelben wiſſen, ertheilt von ANTON FRIDR. BÜSCHING. *Berlin.* 8 *min.*

Travels through the middle Settlements in North America in the Years 1759 and 1760. with obſervations upon the ſtate of the colonies. By the rev. ANDREW BVRNABY. London. 4.

Some thoughts on the nature of fevers, on the cauſes of their becoming ſo frequently mortal and on the means to prevent. By IOHN BVRY. Lond. 8.

An account of puerperal fevers, as they appear in Derbyshire and ſome of the Country adjacent. BY WILL. BVTTER. ib. 8.

Bibliotheque litteraire, hiſtorique et critique de la médécine ancienne et moderne. Par M. c** à Paris. 4.

Reponſe de M. CADET a pluſieurs obſervations de M. BAVME', ſur l'ether vitriolique. ib. 4.

Saggi d'agriculture del Medico ANTONIO CAMPINI ſulla cultura delle terre, loro diverſita e natura, ſulla ſeminagione de grani, loro ſtato naturale e morboſo, e ſulla coltivazione de prati naturali ed artificiali. Turin. 8.

FRID. LVDW. CANCRINI *erſte Gründe der Berg- und Salzwerkskunde. 6ter Theil, welcher die Markſcheidekunſt enthält. Frankf.* 8 *maj. m. K.*

Teoremas

Teoremas y problemas para examinar i ſalces ulte qualesquiera aquas minerales. Par ANTON CAPDEVILA. Madrit. 4.

Traité theorique et pratique des maladies inflammatoires. Par M. I. F. CARRERE. à Paris. 8.

EIVSD. traité des eaux minerales de Rouſſillon, ibid. 8.

I. F. CARTHEVSER diſſ. nonnullae ſelectiores phyſico chymicae ac medicae varii argumenti poſt nouam luſtrationem ad prelum reuocatae. Franc. ad Viadr. 8.

Betrachtungen über das Verfahren, den Urin aus der Blaſe zu ziehen, nebſt Beſchreibung eines beſondern Inſtruments, mit welchem man ſicher denjenigen Urin abziehet, welcher mit dem Catheter nicht abgeführt werden kann, von ALEXANDER CELLAI. *Aus dem Italieniſchen überſetzt von* IOHANN DAVID HOMBERG. *Breßlau.* 8. *m. K.*

Verſuch einer Vertheidigung der Einpfropfung der Blattern, worinnen gezeigt wird, daß weder das Gewiſſen dadurch verletzt, noch die Religion beleidigt werde. Aus dem Franzöſiſchen des Herrn CHAIS *durch* M. H. BENEZE. *Gotha.* 8.

Ueber die Orientaliſche Gartenkunſt. Aus dem Engl. des Herrn WILLIAMS CHAMLERS. *Gotha.* 8.

A treatiſe of a cataract, its nature, ſpecies, cauſes and ſymptoms with a diſtinct repreſentation of the operations by coaching and extraction. By GEORGE CHANDLER. Lond. 8.

Lezioni anatomiche recitate nel teatro del Spedale di S. Maria nuova dal Dr. COCCHI. Livorno. 4.

COLLIN obſeruationes circa morbos cet. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 137.)

Preceptes

Preceptes ſur la ſanté des gens de guerre ou hygiene militaire. Par Mr. COLOMBIER, Tom. I. à Paris. 8. (*Eſt continuatio libri Cl.* COTE de médécine militaire.)

Letera ſulla circolazione del fluido ſcoperta in varie piante dell. Abb. BONAVENTVRA CORTI. Modena. 8.

Du genre de philoſophie propre à l'etude et à la pratique de la médécine. Par M. COSTE. a Nancy. 8.

DOMINICI COTVNNII de ſedibus variolarum liber. Neapol. et Bologn. 8. (*v. comm. noſtr. Vol. XIII. p.* 411.)

BIVSD. a treatiſe on the nervous ſciatica, or nervous Hip Gout. Lond. 8. (*Latinum librum iam indicauimus, v. ib. Vol. XVIII. p.* 125.

Nouvelles expériences et obſervations ſur le fer; relativement a ce que M. DE BVFFON a dit de ce métal dans l'introduction a l'hiſtoire des mineraux, qu'il vient de publier. Par M. du COVDRAY. à Upſal et à Paris. 12.

Le Dentiſte Obſervateur, ou recueil abregé d'obſervations tant ſur les maladies, qui attaquent les gencives et les dents, que ſur les moyens de les guerir etc. Par HONORE' GAILLARD COVRTOIS. à Paris. 12. c. f.

I. A. CRAMERS *Anfangsgründe der Metallurgie, darinnen die Operationen ſowohl im kleinen als großen Feuer ausführlich beſchrieben und mit deutlichen Gründen und Erläuterungen begleitet ſind; 2 und 3ter Theil. Blankenburg und Quedlinburg. Fol. m. K.*

CRAMER de vitlandſche Kapellen in Aſia cet. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 204.

CVLLEN ſynopſis noſologiae methodicae cet. aucta a I. B. M. SAGAR. Amſtelodami. 4 maj. (Cl.

CVLLEN

(CVLLEN *librum v. comm. noſtr. Vol. XX. p. 716. et Cl.* SAGAR *ſyſtema morborum ſymptomaticum v. ibid. Vol. XVIII. p. 448. Praeterea Germanica verſio Cl.* CVLLEN *exſtat in libro, qui inſcriptus eſt:* W. CVLLEN *Anfangsgründe der practiſchen Arzneywiſſenſchaft. Erſter Theil, welcher die Fieber und entzündungsartigen Krankheiten begreift. Nebſt einem Anhange, in welchem die ſyſtematiſche Eintheilung der Krankheiten dieſes Verfaſſers befindlich iſt. Leipzig* 1778. 8.)

EIVSD. a letter to Lord CATHCART, concerning the recovery of perſons droroned and ſeemingly dead. Lond. 8.

Flora Londinenſis, or Plates and Deſcription of ſuch Plants, as grow wild in the environs of London with their deſcriptions in Latin and English, their uſes in medicine, cet. By WILL. CVRTIS. Faſc. I-X. ib. fol. c. f.

D'AUBENTON planches d'hiſtoire naturelle. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 11.)

DAWSON's caſes in the acute rheumatiſm cet. (*v. ib. p.* 594.)

Expoſition raiſonnée des differentes méthodes l'adminiſtrer le mercure dans les maladies vénériennes. Par M. DE HORNE. à Paris. 12. (*Iam de hac materia egit Cl. Auctor v. comm. noſtr. dec. IIdae Suppl. III. p.* 510.

HEINR. FRID. DELIVS diſſ. inaug. ſiſtens cautelas nonnullas circa ſecundinarum eductionem. Reſp. *C. H. Schreyer.* Erlang. 4.

EIVSD. diſſ. inaug. ſiſtens aduerſariorum phyſico medicorum collectionem. Reſp. *I. A. Ruth.* ibid. 4.

P. DELIVS diſſ. inaug. ſiſtens aduerſariorum cet. Reſp. *A. S. Muller*. Erlangae. 4.

IVSD. diſſ. inaug. ſiſtens aduerſaria medica theoretico practica et chemica nonnulla. Reſp. *H. L. Schmitjan.* ib. 4.

'art du deſtillateur des eaux fortes. Par DE MACHY. (*v. comm. noſtr. Vol. XXII. p.* 22.

ettres et obſervations anatomiques, phyſiologiques et phyſiques ſur la une des enfans naiſſans, avec un mémoire ſur l'etabliſſement d'un prix medaillique par M. l'Abbé DESMONCEAVX. à Paris. 8.

hyſique du monde demontrée par une ſeule cauſe et un ſeul principe commun à tous les corps. Par M. P. B. DELHAYES. à Verſailles. 8.

ENR. DEVENTERS *neues Hebammenlicht, 2 Theile. 2te Auflage. Iena.* 8. *m. K.*

récis des maladies chroniques et aiguës. Par M. DIDELOT. à Nancy et Paris. 12. Tom. I et II.

G. L. F. DIETRICHS *Anfangsgründe zu der Pflanzenkenntnis. Leipzig.* 8. *m. K.*

M. DISDIER diſſ. inaug. ſiſtens de transuerſis iuguli vulneribus theſes anatomicas chirurgicas. Reſp. M. *Bousquet.* Pariſ. 4.

AN DOEVEREN de cognoſcendis mulierum morbis. (*v. comm. noſtr. Vol. XXII. p.* 61.)

C. DOVGLAS myographiae comparatae ſpecimen. Edimb. 8.

URY's Illuſtrations of natural hiſtory, Vol. IId. (*v. ib. Vol. XVIII. p.* 145.)

atechiſme ſur l'art des accouchements pour les ſages femmes de la campagne cet. Par M. AUGIER DUFOT. à Soiſſons. 12.

iſtoire de la chirurgie depàis ſon origine jusqu'a nos jours. Par M. DUJARDIN, Tom. I. à Paris. 12.

Medical

Medical commentaries. By ANDR. DUNCAN. Lo
don. 8.

I. IAC. EBERTS *kurze Unterweiſung in den Anf*
gründen der Naturlehre zum Gebrauche der S
len. Leipzig. 8. *m. K.*

S. P. EHLEN diſſ. de fontibus medicatis prope
ſingen et Boclet. Reſp. ſuo filio. Herbipol.

I. F. EHRHARDT diſſ. de variis ſulphur antim
auratum parandi methodis eiusque vſu me
Erford. 4.

I. C. EHRMANN diſſ. de colchico autumnali. Pari

Beyträge zur Naturgeſchichte der kleinſten W
thiere, aus den Danziger Waſſern, von I. C.
HORN. *Danzig.* 4. *m. K.* (Bona obſerva
todidacti, qui noua putat cuncta, quae
omiſſa ſynonyma omnia, nec icones bonae
vt deſcriptiones ſaepe non ſufficiant. Cl.
MULLER dedit explicationem nonnullorum
malium in Naturae ſcrutatore.)

A deſcription of the Mangoſtan, and the Br
fruit: the firſt eſteemed one of the moſt d
cious; and the other the moſt uſeful, of all
fruits in the Eaſt Indies. By IOHN ELLIS.
which are added directions to Voyagers,
bringing over theſe and other vegetable pr
ctions, which would be extremely benefici
the inhabitants of our Weſt India Island.
figures. 4.

EIVSD. *Anweiſung, wie man Saamen und Pflanze*
Oſtindien und andern entlegenen Ländern friſch
grünend über See bringen kann. Nebſt einem
zeichniß dergleichen ausländiſchen Pflanzen,
Bau in den Amerikaniſchen Colonien zum Beſten
Arzneywiſſenſchaft, des Ackerbaues, und der H
lung befördert zu werden verdient. Aus dem
gliſchen überſetzt, mit einer Kupfertafel. Leip
4.

v. ENGESTROEM *Beſchreibung eines mineralogiſchen Taſchenlaboratoriums und insbeſondre des Nutzens des Blaſerohrs in der Mineralogie. Aus dem Schwediſchen überſetzt und mit Anmerkungen verſehen von D. F. C. WEIGEL. Greifswald.* 8. *m. K.*

C. POL. ERXLEBEN *Anfangsgründe der Chymie. Göttingen.* 8.

vsd. phyſicaliſche Bibliothek. (v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 728.)

. ESCHAFFERIAVX diſſ. de cortice Peruuiano Monſpel. 4.

R. ESCHENBACH progr. in quo e principiis medicis ſanguinem et aquam e CHRISTI crucifixi latere perfoſſo effluxum miraculi defectu non laborantem proponit. Roſtock. 4.

ICI ſyſtema entomologiae. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 197. *v. ſupra p.* 19.)

n eſſay on Bath Waters, Vol. II. By WILLIAM FALKONER, M. D. Lond. 8.

reatiſe on the qualities of mercury. By M. N. D. FALK. Lond. 8.

vsd. Abhandlungen über die veneriſchen Krankheiten in 3 mit Kupfern verſehenen Theilen abgefaßt. Aus dem Engl. Hamburg. 8 *maj.*

vsd. a deſcription of Patagonia cet. (*v. comm. noſtr. Vol. XXII. p.* 729.)

vsd. *Beſchreibung von Patagonien cet. nebſt einer neuen Charte der Südlichen Theile von Amerika. Gotha.* 8.

quiry into the propriety of bloodletting in conſumtions. By SAMVEL FARR. Lond. 8.

Médecin de ſoi-même, ou methode ſimple et aiſée pour guerir les maladies vénériennes, avec la recette d'un chocolat aphrodiſiaque, auſſi utile qu' agréable. Nouvelle Edition augmentée des analyſes raiſonnées et inſtructives de tous les

les ouvrages, qui ont paru ſur le mal vénér
depuis 1740. jusqu'à préſent, pour ſerv
ſuite a la Bibliographie de M. ASTRUC; et
la traduction françoiſe de la Diſſertation d
BOEHM. Par M. LE FEBVRE. à Paris Tom.

Bewährtes Mittel, den verborgenen und offenen
eiternden Krebs aus dem Grunde zu heilen,
WILHELM REINHARD LE FEBVRE. *Au*
Franzöſiſchen überſetzt von GEORGE ADAM
KER. *Strasburg.* 8.

ANTON. FEDERICI de cauſa mechanica praecip
rum luminis proprietatum Rom. 4.

M. I. N. FELDNER diſſ. inaug. exhibens prodro
ad hiſtoriam fungorum agri Vindobon
Vienn. 8.

P. FERMIN'S *ausführliche hiſtoriſch phyſicaliſch*
ſchreibung der Colonie Surinam, I Theil,
Franzöſiſchen überſetzt. Hamburg. 8.

EIVSD. *höchſtnöthiger Unterricht an das Lan*
von der thieriſchen Haushaltung als eine Fo
tzung von TISSOTS *Unterricht, aus dem Fra*
ſiſchen überſetzt und mit Anmerkungen er
von M. F. ALIX. *Frankfurt.* 8.

Catechiſme ſur l'art des accouchements pour l
ges femmes de la campagne. Par M. AVE
DV FOI. à Paris. 12.

Riccerche filoſofiche ſopra la fiſica animale d
gnor Abbate FELICE FONTANA. Tom. I.
rent. 4.

EIVSD. Saggio di oſſervazioni ſopra il falſo
la tremelle. ib. 4.

A critical enquiry in tho the ancient and
manners of treating the diſeaſes of the
with an improved methode of cure. By
FORT. Lond. 8.

FORSKÅL descriptiones animalium. (*v. comm. noſtr. Vol. XXII. p.* 503.

HYSD. flora Aegyptiaco Arabica. (*v. ib. p. eadem.*)

HORSTEN de cantharidibus. (*v. ib.* 675.)

Dictionaire raiſonné d'hippiatrique cavallerie, manége et marechallerie. Par M. LA FOSSE. à Paris. 8 Vol. 4.

Obſervations ſur les fievres putrides et malignes avec des reflexions ſur la nature et la cauſe immediate de la fievre. Par M. FOVRNIER. à Dijon.

W. FRIES diſſ. ſiſtens memorabilem caſum in virgine de emollitione oſſium. Argentor. 4.

J. FRISCH *Naturſyſtem der vierfüßigen Thiere in Tabellen, zum Nutzen der erwachſenen Schuljugend. Glogau.* 4.

L. FUSLINS *Verzeichniß der ihm bekannten Schweizeriſchen Inſecten mit einer gemahlten Kupfertafel, nebſt der Ankündigung eines neuen Inſectenwerks. Zürich und Winterthur.* 4 *maj.* (Entomologis acceptiſſimus inſectorum Helueticorum, quorum numerus eſt 1204, catalogus. Nomina Linneana, additis vernaculis, ſubiunctaque icone Schaefferiana, Roeſeliana, aut alia vivis coloribus picta: tum locus natalis et interdum obſeruatio ſequitur. 20 nouae ſpecies, e quibus in tabula addita bene depicta ſunt ſequentia inſecta. f. 2. Cerambyx ſcabricornis. f. 1. Meloë faſciatus. f. 5. Gryllus cantans. f. 2. Papilio (Plebei. ruric. caudatus) coluteae. f. 6. Papilio (Plebei. ruric. caudatus) Melampus. f. 4. Aranea ſanguinolenta LIN.? Liber ſimul indicatus eſt: SVLZERI ſuccincta inſectorum hiſtoria, de qua alio tempore.)

Laymie hydraulique pour extraire les ſels eſſentiels des végétaux, des animaux et des minéraux par

le moyen de l'eau pure par le Comte DE LA GARAYE, augmentée des notes par M. PARMENTIER. à Paris. 12.

Detail de la nouvelle direction du Bureau des Nourrices de Paris; pour ſervir de Modele à de pareils etabliſſemens. On y a joint deux conſultations medico legales rélatives à cet objet. Par I. I. GARDANE. à Paris. 8.

EIVSD. *entdecktes Geheimniß der* SVTTONS. (v. comm. noſtr. Vol. XXI. p. 135.)

** GATTENHOFI progr. de abdominis craſſi obeſi fatis. Heidelberg. 4.

EIVSD. diſſ. inaug. ſiſtens inflammationis cauſas euentus. Reſp. *I. G. Wendt.* ib. 4.

EIVSD. progr. de viribus vitalibus. ib. 4.

DE GEER mémoires des inſectes, Tom. V. (*v. comm. noſtr. dec. III. ſuppl. I. p. 92.*)

IO. LVDOV. GERICKE diſſ. inaug. ſiſtens miaſmatologiam generalem. Gotting. 4.

DAVID VAN GESSCHEER *Abhandlung von der Nothwendigkeit der Amputation. Aus dem Holländiſchen von* MATTHAEVS MEDERER. *Wien.* 8.

Memoria di G. ANTON GIACONVLLO ſopra l'uſo gli utiliſſimi effeti del gipſo nell' agricoltura. Venez. 4.

Lupiologie, ou traité des tumeurs connues ſous le nom de Loupes, avec des details ſur les effets et la manière d'agir des cauſtiques, des réclames ſur le ganglion, le goître, les tumeurs cyſtées des paupiéres, la ranule, l'hydropiſie de la moëlle epiniere et des reflexions ſur les moyennes de perfectionner l'art de guérir. Par M. GIRARD. à Paris.

IOS. GISI diſſ. de neceſſario inſtrumentorum in arte obſtetricia vſu. Argentor. 4.

A. GLADBACH index in SWIETENII commentariorum tomos. V. L. B. 4.

Geſchichte und Heilung einer ſieben und zwanzigjährigen äuſſerlichen Krankheit, welche durch den Aufenthalt eines Steins von 2 Lothen in der Harnröhre verurſachet worden. Beſchrieben von G. GLADBACH. *Göttingen und Gotha.* 8.

G. GLAESER *Verſuch einer mineralogiſchen Beſchreibung der Grafſchaft Henneberg, Churfürſtlichen Antheils. Leipzig.* 4.

GLASER, M. D. *mit Anmerkungen und Erläuterungen verbeſſerte Preisſchrift, wie die Feuerlöſchanſtalten in den kleinen Städten und Dörfern zu Verhütung groſſer Feuersbrünſte zu verbeſſern ſind.* 8.

G. GLEDITSCH *ſyſtematiſche Einleitung in die neuern, aus ihren eigenthümlichen phyſicaliſch ökonomiſchen Gründen hergeleitete Forſtwiſſenſchaft, 2ter Band. Berlin.* 8. (Syſtematicus atque in ſcientia foreſtali praeſtantiſſimus liber.)

FRID. GMELIN de alcalibus cet. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 228.

Abhandlung von den giftigen Gewächſen Deutſchlands. (v. ibid. Vol. XXII. p. 422. vbi et reliqua huc pertinentia ſcripta de venenis Cl. Auctoris poſſunt reperiri.)

G. GMELIN *Reiſe durch Rußland.* (v. ibid. Vol. XXI. p. 303.)

A hiſtory of eart and animated nature. By OLIVIER GOLDSMITH. Lond. 8.

G. GRAF diſſ. inaug. de petechiis ſine febre. Gotting. 4.

An eſſay on the peſtilential fever of SYDENHAM, commonly called the caol, hoſpital, ſhip, and camp fever. By WILL. GRANT, M. D. Cadell. 8.

WILL. GRANT *Beobachtungen über die Fieber.* (
comm. noſtr. Vol. XXI. p. 549.)

C. G. GRVNER ſemiotica. (*v. ibid. p.* 601.)

EIVSD. progr. Neque Eros neque Trotula, ſed
lernitanus quidam medicus, isque chriſtian
auctor libelli eſt, qui de morbis mulierum
ſcribitur. Ienae.

EIVSD. diſſ. inaug. ſiſtens experimenta norn
cum calculis veſiculae felleae humanae inſti
Reſp. *B. G. F. Conradi.* ib. 4.

G. S. GRVNERS *Nuturgeſchichte Helvetiens in der
ten Welt. Bern.* 8 *maj.*

EIVSD. *Verſuch eines Verzeichniſſes der Mineralien
Schweizerlandes. ib.* 8.

BERN. GVERARDS *Anfangsgründe der Geburt
ſe zum Gebrauch ſeiner Vorleſungen und Vor
aller Geheyratheten. Düſſeldorf.* 8.

IO. GOTTL. HAASE diſſ. inaug. de hydrocele inter
Reſp. et Auctore *Chriſt. Frider. Scheffler.* Lipſ.

ANT. DE HAEN liber de magia. Lipſ. 8 maj.

EIVSD. rationis medendi continuatae, Tom.
Vienn. 8 maj. c. fig.

EIVSD. *Abhandlung von der ſicherſten Heilung
der natürlichen Pocken. ib.* 8 *maj.*

I. D. HAHNII oratio de medico ſpeculatore. L
EIVSD. oratio de venenis. Lipſ. 8. (*Prima
Traiecti ad Rhenum eſt edita et a nobis recenſita,
comm. noſtr. Vol. XX. p.* 307.

ALBERT. DE HALLER appendices in SCHEVCH
RI agroſtographiam. Tigur. 4. (*v. ib. Vol. XI
p.* 50.)

EIVSD. bibliotheca chirurgica, Tom. II. (*v.
p.* 503.)

EIVSD. *Anfangsgründe der Phyſiologie des menſch
chen Körpers. Aus dem Lateiniſchen überſetzt
I. SAM. HALLEN. 7ter Band. Berlin.* 8 *maj.*

HAMEL DV MONCEAV *Abhandlung von Obſtbäumen. Aus dem Franzöſiſchen überſetzt von* C. C. OELHAFEN. *Nürnb. 4 maj. m. K.*

IVSD. *Naturgeſchichte oder ausführliche Beſchreibung der Erdbeerpflanzen. ib. 4 maj. m. K.*

ma Norvegica red CHRISTOPHER HAMMER. Kiöben.

ements of the practice of Midwifery. By ALEX. HAMILTON. Lond. 8.

he engliſh Lepidoptera: or the Aurelians Pocket companion: containing a Catalogue, of upwards of 400 Moths and Butterflies, the food of their reſpective caterpillars, the time of changing into chryſalis, and appearance in the winged ſtate; alſo, the places, where they are uſually found, with a conciſe deſcription. By MOS. HARRIS. 8.

ETR. IMMAN. HARTMANN in paedicatorem notium et infeſtum reipublicae ciuem. Reſp. *Dav. Henric. Stoltenberg.* Traj. ad Viadr. 4.

IVSD. diſſ. inaug. de cardialgia colicaque funeſta ab ingeſtis orta et multiplici ſpaſmorum genere, inprimis St. *Viti* ſtipata. Reſp. *D. F. Kruger.* ib. 4.

Beſchreibung der Reiſe um die Welt und Entdeckungen im Südmeer. Engliſch und Deutſch von HAWKESWORTH *und* I. F. SCHILLER, *hiſtoriſch zuſammengefaßt und beſchrieben von* I. L. SCHWARZ, *1 und 2ter Theil. Hamb.* (v. comm. noſtr. Vol. XX. p. 464.)

CHRIST. AVG. HELD de tempeſtiuo corticis Peruviani vſu in febribus inflammatoriis. Gotting. 4.

An eſſay on glandular ſecretion, containing an experimental enquiry into the formation of Pus: and a critical examination into an opinion of M.

IOHN HVNTERS, that the Blood is alive. IAMES HENDY, M. D. Lond. 8.

HENKELS *Abhandlung der chirurgiſchen Opera nen, VII. Stück.* (v. comm. noſtr. decad. II Suppl. p. 728.)

Dictionaire d'Hiſtoire naturelle, qui concerne Teſtacées ou les Coquillages de Mer, de Te et d'eau douce, avec la Nomenclature, la Z morphoſe et les differens ſyſtémes de pluſie celébres Naturaliſtes, anciens et modernes. O vrage. qui renferme la deſcription détaillée figures des coquilles, l'explication des ter uſités, les proprietés de pluſieurs, et les n en partie des endroits ou elles ſe trouvent. l'Abbé FAVART D'HERBIGNY, 3 Tomes. ris. 8. (*Ad doctrinam de conchyliis vtilis*

F. S. HERMANN diſſ. inaug. de vera natura cut lae eiusque regeneratione ex mente Cl. KLI KOSCH. Prag. 8.

I. L. HERRMANNS *Abhandlung und gegründete Wi nehmung von der Kriebelkrankheit, ſo in Nie heſſen vom Iahr 1771 bis zum Ende des H nats 1772 epidemiſch graßiret, zum Beytrag ner vollſtändigen Geſchichte von dieſer Epid Caſſel.* 8.

I. L. HEYDERICH diſſ. inaug. ſiſtens principia m Tyrnaviae. 8.

IO. HILL horti Malabarici noua editio. Lond. (*Iam quaedam de hac noua editione ediſſeruimus comm. noſtr. Vol. XX. p.* 152.)

EIVSD. enquiries into the nature of a new mi acid diſcovered in Sweden etc. To which added an Idea of an artificial arrangement of a natural method of foſſils etc. ib. 8. (*quod additur, eſt tantummodo noua editio ſyſtema Auctoris. Minerale, in quod inquiſiuit Cl. HILL, ſ*

fluor spatosus s. fluor mineralis WALLERII, a Cl. SCHEELE in actis Academiae Regiae Suecicae anni 1771. Vol. XXXII. v. comm. nostr. Vol. XX. p. 275. iam examinatus. Cl. HILL autem putat inesse huic spato combinationem acidi Vitriolici cum calcitis.)

Theorie der Gartenkunst von C. C. L. HIRSCHFELD. Leipzig. 8.

J. HOFMANNS Anleitung zur Naturlehre für Ungelehrte. ib. 8.

CHRIST. GOD. HOFMANN commentarius de coemeteriis ex vrbibus tollendis. Francof. 8.

J. HOFMANNS Abhandlung von der gewissen Vorhersehung des Todes in Krankheiten, zum nützlichen Unterricht anfangender Aerzte sowohl, als auch insonders derer Herren Geistlichen auf dem Lande. Aus dem Lateinischen übersetzt, und mit practischen Anmerkungen erläutert von B. W. RÖDDER. Fr. und Leipzig. 8.

D. A. HOLDEFREVND Erzählungen merkwürdiger Krankengeschichte. Braunschweig und Wolfenbüttel, 8.

D. HOMBERG anatomisch und chirurgische Fragen und Antworten zum Nutzen und Gebrauch derer, die sich der Heilungskunst befleißigen. Breslau. 8.

HORVATOVSZKY flora Tyrnavienfis indigena P. L. Tyrnav.

Exposition raisonnée des differentes méthodes d'administrer le mercure dans les maladies vénériennes précédée de l'examen des preservatifs. Par M. DE HORNE. à Paris. 12.

Remarks on the observations made in the late voyage towards te North Pole for determining the acceleration of the pendulum in latitude 79°50. By SAMVEL HORSLEY in a letter to CONSTANT. IOHN PHILIPPS. Lond. 4.

HOVTTYN nautuurlyke hiſtorie der Dieren. (
comm. noſtr. Vol. XXI. p. 555.

Anatomia vteri grauidi tabulis illuſtrata Au
GVIL. HVNTER. (*Hunc ſplendidiſſimum*
non diu ante indicauimus.)

IO. IACQVEREZ diſſ. inaug. de partu quodam
rali laborioſo propter gangraenam in vtero
exiſtentem et rupturam vteri. Argentorat. 4.

N. I. JACQVIN flora Auſtriaca ſeu plantarum
ctarum in archiducatu Auſtriae ſponte naſcen
icones et deſcriptiones, Tom. III. Vienn.

IO. HENR. JAEGER ſpicil. inaug. de pathologia
mata, praemiſſa tractatione de generat
aequiuoca. Gotting. 4.

G. F. IAEGENSCHMIDT *Unterricht für die He*
men etc. I*ſter Theil, welcher die Geburtshülfe*
hält. Carlsruhe. 8.

G. I. IAENISCH diſſ. inaug. ſiſtens phthiſeos
cere curationes antiquas. Gotting 4.

IO. IASKIEWICZ diſſ. inaug. ſiſtens pharmacia
gni vegetabilis. Vienn. 8.

IAC. FRID. ISENFLAMM diſſ. inaug. de vi co
rum primitiua. Reſp. *L. C. Voigt.* Erlang.

Sendſchreiben an den Herrn Stadtchirurgus
MANN *in Magdeburg, deſſen Urtheil, die Lö*
ſchen Staarmeſſer betreffend von IO. HEINR.
Fr. am Mayn. 8.

BALTH. IO. IVRTZICK diſſ. inaug. de noxiis
cutientium effectibus. Hal. Sax. 4.

Das unumſtößliche Naturzeugniß der beſten
zungszeit von MELCHIOR CHRIST.
Meinungen. 8.

Anmerkungen über die Marktſcheidekunſt, nebſt
Abhandlung von der Höhenmeſſung durch
rometer von A. G. KAESTNER. *Göttingen.*

ANASEI KAWERSNIEW *von der Abartung der Thiere. Leipzig.* 8. (In nutrimentis et climate ponit varietatum cauſſas.)

A. H. KEYSERS *Unterricht von den Nutzen und beſondern Heilungskraft der Eicheln, in Abſicht auf die Darrſucht oder Auszehrung der Kinder. Braunſchweig.* 8.

KIES diſſ. de effectibus electricitatis in quaedam corpora organica. Reſp. *C. H. Koeslin.*

THED. KLINKOSCH diſſertationes medicae ſelectiores Pragenſes. Vol. I. Prag. 4 maj. c. tabb. aen.

C. KOECHLIN diſſ. de felicitate empiricorum meliorum diuerſa a felicitate veri medici. Basil. 4.

KOPP diſſ. de Sinapi optima medicina. Duisb. 4.

AE. ERNST. KOSITZKI diſſ. inaug. de noxis faſciarum, geſtationis et thoracum. Gotting. 8.

AG. KOSTERZEWSKI diſſ. de gratiola. Vienn. 8.

AVG. KRATZER *phyſikaliſche Diſcourſe über die ſämmtliche Bienenzucht. Wien.* 8 *maj.*

ERICK diſſ. ſiſtens arthritidis vagae decurſum, ex recentibus exemplis deſcriptum. Duisb. 4.

KRÜNIZ *ökonomiſche Encyclopedie oder allgemeines Syſtem der Land- Haus- und Staatswirthſchaft in alphabetiſcher Ordnung, 4ter Band. Berlin.* 8 *maj. m. K.*

KRZOWITZ: hiſtoria febrium. (*v. comm. noſtr. Vol. XXII. p.* 322.)

Cours prononcé aux écoles de médécine pour l'ouverture ſolemnelle des écoles de chirurgie le 29 November 1775. par M. CLAUDE LAFISSE. à Paris. 4.

A. LAMPE de noxis ex ſepultura in templis. Argentor. 4.

Ricer-

Ricerche fiſiche interno alla ſalubrita dell' aria. MASSIGLIO LANDRIANI. Mayland. 8.

I. H. LANGENS *Briefe über verſchiedene Gegenſtände der Naturgeſchichte und Arzneykunſt.* Lüneburg und Leipzig. 8.

W. I. N. LANGSVERT hiſtoria medica morbi epidemici ſiue febris putridae ann. 1771 et 1772. Prag. 8.

** DE LASSVS diſſ. de hernia inguinali congenita. Reſp. *P. I. Pellutan.* Pariſ. 4.

EIVSD. diſſ. ſur la nymphe, qui a remporté le prix double de phyſique en 1773. propoſé par l'Academie de Lyon. Genev. 8 maj.

LEAKE *über verſchiedene Krankheiten der Kinder in Indien etc.* (v. comm. noſtr. Vol. XXII. p. 79.)

M. F. LEDERMÜLLERS *phyſicaliſch microſcopiſche Abhandlung von Asbeſt, Amiantſtein oder Erdflachs und einigen andern mit derſelben verwandten Foſſilien. Nürnb.* 4. *m. K.*

I. D. LEERS flora Herbornenſis exhibens plantas circa Herbornam Naſſoviorum creſcentes. Herborn. 8. c. fig.

ANTON DE LEFFLERAN diſſ. inaug. de paralyſi. Vienn. 8.

L. B. LENTINS *Beobachtungen einiger Krankheiten und der Entſtehung des Mutterkorns. Göttingen.*

IO. GOTTFR. LEONHARDI de ſalibus ſuccinis. Lipſ. 4.

EIVSD. obſeruationes chemicae. (*v. comm. noſtr. Vol. XXI. p.* 229.)

LEPECHIN *Tagebuch der Ruſſiſchen Reiſe.* (v. ib. Vol. XXII. p. 136.)

NATHAN. GODOFR. LESKE progr. phyſiologiae animalium commendatio. Lipſ. 4. (Generalia de corde et pulmonibus animalium, iam cogni-

simulque ostenditur, quanta etiamnum in Zootomia detegenda restent.)

IVSD. theses philosophicae. ib. 4. (*Praemittuntur quaedam de conseruatione corporum naturalium.*)

e voyageur Naturaliste, ou Instruction sur les moyens de ramasser les objets d'Histoire Naturelle, et de les bien conserver, avec des observations propres à étendre les recherches relatives aux connoissances humaines en general par I. C. LETTSOM, Doct. en Med. etc. traduit de l'anglois. La seconde edition, corrigée et augmentée. à Amsterdam. 12mo.

onnoissance pratique des medicamens les plus salutaires par M. LEWIS. à Paris. 12.

ORRICKS af handling om nyttan of medicinal växters etc. (*v. comm. nostr. Vol. XXII. p* 359.)

AVL. CHRIST. LINCKE ep. grat. de hellebori viridis in fluore albo venereo vsu medico. Servest. 4.

ACOB LIND'S *Abhandlung vom Scharbocke. Nach der 2ten Ausgabe aus dem Englischen von D.* IO. NATHAN. PEZOLD. *Riga.* 8.

INNAEI *vollständiges Natursystem von* MÜLLER. (v. comm. nostr. Vol. XX. p. 28.)

IVSD. *Gattungen der Pflanzen und ihre natürliche Merkmale nach der Anzahl, Gestalt, Lagen und Verhältniß aller Blumentheile. Nach der 6ten Ausgabe, und der 1 und 2ten Mantiße übersetzt von* LI. PLANER. *Erfurth.* 8 *maj.*

IVSD. *Pflanzenreich nach dem neuesten Natursystem von* C. F. DIETRICH. *Leipzig.* 8.

IVSD. diss. inaug. sistens plantas Surinamenses. Resp. *Iacob. Alm.* Upsal. 4

IVSD. diss. inaug. de scorbuto. Resp. *Ern. D. Salomon.* ib. 4.

LINNAEI

LINNAEI diſſ. inaug. ſiſtens medicamenta purg... tia. Reſp. *Io. Rotheram.* Upſal. 4.

EIVSD. diſſ. inaug. de ledo paluſtri. Reſp. *Io... Weſtring.* ib. 4.

EIVSD. diſſ. inaug. bigas inſectorum ſiſtens. R... *Andr. Dahl.* ib. 4. c. fig.

EIVSD. diſſ. inaug. ſiſtens canones medicos. R... *Sueno And. Hedin.* ib. 4.

EIVSD. diſſ. inaug. de perſpiratione inſen... Reſp. *Nicol. Avellan.* ib. 4.

EIVSD. diſſ. de opio. Reſp. *Georg. Eberh. Geo...* ib. 4.

Saggio e memoria della cura preſervativa da l'i... fobia eſequita in dieci perſone ott eſe da c... rabioſo da IGNATIO LOTTI, in Venet. 4.

Ladifeſa degli oleoſi nella cura della malattia l... ſa di ANTONIO LIZZARI. ib. 8.

Elemens de la theorie et de la pratique de la ... mie. Auctore MACQVER. à Paris. 8.

I. MARCVS diſſ. inaug. de diabete. Goetting. 4.

CHRIST. GVIL. HENR. DE MARE'ES diſſ. inaug. ... animi perturbationum in corpus potentia. ib.

An eſſay on gleets. By I. P. MARAT. Lond. 4.

EIVSD. de l'homme ou des principes et des l... l'influence de l'ame ſur le corps et du corps ... l'ame. Tom. I. à Amſterdam. 8.

Mémoire pour ſervir au traitement d'une fiev... epidemique, fait et imprimé par ordre du Gou... vernement. Par M. MARET. à Dïon. 12.

Delle acqua termali di Vinadio uſate in lavand... bagno doccia, ſtuffa, fango, muffe, comment... rio di GIOV. ANT. MARINO. Turin. 8.

Hortus Romanus, ſecundum ſyſtema I. P. TOV... FORTII a NICOLAO MARTELLIO; Linnean... characteribus expoſitus, adiectis ſingular... plantarum analyſi ac viribus. Species ſuppet... tab...

tabat ac describebat LIBERATVS SABBATI. (*Huius continuati operis tomum primum paulo ante recensuimus.*)

. IAC. MARTIN diss. sistens experimenta et cogitata nonnulla circa lixiuium sanguinis. Argent. 4.

H. W. MARTINI *allgemeine Geschichte der Natur*, ater *Band. Berlin.* 8 *maj.* (Mortuo Auctore, a Societate Physicorum continuabitur.)

VSD. *neues systematisches Conchyliencabinet.* 3*ter Band.* 3*te Ausgabe. Nürnb.* 4. *m. K.* (Cl. CHEMNIZ continuationem libri vtilissimi suscepit.)

ements of natural History. By THOM. MARTYN, B. D. Cambridge et London. 8. (*Est synopsis historiae naturalis iuxta systema* LINNAEI. *Species tamen ex* BVFFONO, PENNANTO *aliisque auctis sunt. Hoc volumen mammalia tantum continet.*)

ellenones de natura, causis et curatione cancri cet. Auctore CAIETANO MARVLLA. Florent. 8.

O. GOTTLOB MATTHIAS diss. inaug. sistens generalissimam dispositionis haereditariae et morborum inde determinatorum theoriam. Hal. ad Sal. 4.

L. F. MAXIMILIAN diss. inaug. de alcali vegetabili, quatenus sit eductum et productum. ib. 4.

Reliqua proxime.

Contenta

Contenta in hac parte.

I. Iournal de medéc. Par M. ROVX. Tom. XLIII et XLIV. pag.
II. Chimie experimentale et raiſonnée. Par M. BAVME'. Tom. II.
III. Florae Danicae. Vol. III. et IV.
IV. JACQVIN miſcellanea Auſtriaca ad botanicam, cet.
V. KOELREVTERS *entdecktes Geheimniß der Cryptogamie.*
VI. LVDWIG de ſexu muſcorum detecto
VII. WVRTZ conamen mappae generalis medicamentorum cet.
VIII. MVRRAY apparatus medicaminum cet. Vol. II.
IX. GRVNER via et ratio formulas conſcribendi
X. *Neue Sammlung von Verſuchen und Anmerkungen der naturforſchenden Geſellſchaft in Danzig, I Theil*
XI. PROCHASKA de carne muſculari.
XII. EIVSDEM de ſtructura neruorum.
XIII. BÖHMER diſſ. de nono pare neruorum cerebri.
XIV. ISENFLAMM *von Nerven.*
XV. ACRELLS *chirurgiſche Vorfälle, I und 2ter Theil*
XVI. MICHAELIS de angina polypoſa.
XVII. ELSNER *von der Bruſtbräune.*
XVIII. TRALLES de veſicantibus.
XIX. HVNTER de vtero grauido.
XX. Hortus Romanus. Vol. I.
XXI. BOSCH hiſt. conſtitutionis epidemicae vernonſae.
XXII. Noua phyſico medica.
XXIII. Index ſcriptorum phyſico medicorum, quae anno 1775 prodierunt.